

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

DOKAP

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Doğu Karadeniz Projesi
Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

**Barlas İmar Planlama
Müşavirlik Ltd. Şti**

ARALIK 2018

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI
TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	İ
TABLolar	İV
GRAFİKLER	V
ŞEKİLLER	V
HARİTALAR	V
GİRİŞ	1
YÖNTEM	2
I- PLANLAMA ALANININ TANIMI	3
1. PLANLAMA ALANININ ÜLKEDEKİ YERİ	3
1.1. İDARİ BÖLÜNÜŞ	3
1.2. ULAŞIM - HABERLEŞME	3
1.2.1. KARAYOLU ULAŞIMI	3
1.2.2. DEMİRYOLU ULAŞIMI	4
1.2.3. HAVAYOLU ULAŞIMI	5
1.2.4. DENİZYOLU ULAŞIMI	6
1.2.5. HABERLEŞME	6
1.3. TOKAT İLİ	6
2. FİZİKSEL VERİLER	8
2.1. JEOMORFOLOJİK VE TOPOGRAFİK VERİLER	8
2.2. İKLİM VERİLERİ	8
2.3. JEOLojİK YAPI VE DEPREM DURUMU	12
2.3.1. JEOLojİK YAPI	12
2.3.2. DEPREM DURUMU	13
2.4. BİTKİ ÖRTÜSÜ	14
2.5. TOPRAK YAPISI	14
2.6. AKARSULAR VE GÖLLER	16
2.6.1. AKARSULAR	16
2.6.2. GÖLLER	17
3. İL TARİHİ	18
3.1. KRONOLOJİ VE TARİH	18
3.2. TARİHİ VE KÜLTÜREL DEĞERLER	19
4. NÜFUS	21
5. EKONOMİK YAPI	22
5.1. SEKTÖREL YAPI ANALİZİ	22
5.1.1. TARIM	22
5.1.2. SANAYİ	22
5.1.3. HİZMET	23
6. SOSYAL YAPI	24

BARLAS İMAR PLANLAMA MÜŞAVİRLİK LTD.ŞTİ

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

6.1. BÖLGENİN VE İLİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ	24
6.2. EĞİTİM DURUMU	26
6.3. SOSYO-KÜLTÜREL YAPI	26
6.3. SOSYO-KÜLTÜREL YAPI	26
7. KENTSEL TEKNİK ALTYAPI	29
7.1. İÇME VE KULLANMA SUYU	29
7.2. KANALİZASYON	29
7.3. ATIK YÖNETİMİ	30
7.4. ENERJİ	31
8. İLİN ÇEVRE SORUNLARI	32
8.1. SU KİRLİLİĞİ	32
8.2. HAVA KİRLİLİĞİ	32
8.3. TOPRAK KİRLİLİĞİ	33
8.4. GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİ	33
8.5. EROZYON	33
8.6. ATIKLAR	34
9. MERKEZİ YÖNETİM ÜST DÜZEY KARARLARI	34
9.1. KALKINMA BAKANLIĞI	34
9.1.1. ONUNCU KALKINMA PLANI (2014-2018)	34
9.1.2. BÖLGESEL GELİŞİM	34
9.1.3. KALKINMA AJANSI	35
9.1.4. TURİZM	36
9.2. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI	38
9.2.1. TÜRKİYE TURİZM STRATEJİSİ (2023) VE TÜRKİYE TURİZM STRATEJİSİ EYLEM PLANI	38
9.2.2. TURİZM MERKEZLERİ	39
9.2.3. ARKEOLOJİK VE DOĞAL SİT ALANLARI	40
9.3. ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI	44
9.3.1. MİLLİ PARKLAR, TABİAT PARKLARI, TABİAT KORUMA ALANLARI	44
9.3.2. YABAN HAYATI KORUMA SAHALARI VE YABAN HAYVANI YERLEŞTİRME ALANLARI KAPSAMINDAKİ AVLAKLAR	44
9.4. ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	45
9.4.1. SAMSUN-ÇORUM-TOKAT PLANLAMA BÖLGESİ 1/100.000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANI	45
9.4.2. DOĞAL SİT ALANLARI	45
II- TURİZM POTANSİYELİ ENVANTERİ	46
1. DOĞAL DEĞERLER	46
1.1. SU KAYNAKLARI	46
1.1.1. AKARSULAR	46
1.1.2. GÖLLER	46
1.1.3. BARAJLAR	49
1.1.4. KAPLICALAR, İÇMELER	50
1.1.5. ŞELALELER	51
1.2. YABAN HAYATI VE AVCILIK	52
1.2.1. KARA AVCILIĞI VE YABAN HAYATI	52
1.2.2. BALIKÇILIK	52

BARLAS İMAR PLANLAMA MÜŞAVİRLİK LTD.ŞTİ

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI

TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

1.3. MAĞARALAR	53
1.4. YAYLALAR	54
1.5. DAĞLAR	57
1.6. MESİRE YERLERİ	57
2. TARİHİ VE ARKEOLOJİK DEĞERLER	61
2.1. TOKAT KENT MERKEZİ – MERKEZ İLÇE	61
2.2. ALMUS İLÇESİ	81
2.3. ARTOVA İLÇESİ	82
2.4. BAŞÇİFTLİK İLÇESİ	82
2.5. ERBAA İLÇESİ	82
2.6. NİKSAR İLÇESİ	86
2.7. PAZAR İLÇESİ	95
2.8. REŞADİYE İLÇESİ	95
2.9. SULUSARAY İLÇESİ	96
2.10. TURHAL İLÇESİ	98
2.11. YEŞİLYURT İLÇESİ	98
2.12. ZİLE İLÇESİ	99
3. KÜLTÜREL VE FOLKLORİK DEĞERLER	102
2.1. HALKOYUNLARI VE HALK MÜZİĞİ	102
2. 2. YÖRE MUTFAĞI	102
2. 3. FESTİVAL VE ÖZEL GÜNLER	103
2. 4. GELENEKSEL GİYİM	103
2. 5. GELENEKSEL EL SANATLARI	104
III -TURİZM SEKTÖRÜNDE ARZ VE TALEP YAPISI	106
1. İLDE YATAK ARZI	106
2. İLDE TURİZM TALEBİ	108
IV - TURİZM ÖRGÜTLERİ VE TURİZM FAALİYETLERİ	110
1. KAMU KURULUŞLARI	110
1.1. TURİZM BAKANLIĞI BÖLGE TEŞKİLATI	110
2. ÖZEL SEKTÖR KURULUŞLARI	110
2.1. SEYAHAT ACENTALARI	110
3. TUR ORGANİZASYONLARI VE TUR GÜZERGAHLARI	110
3.1. MEVCUT TUR ORGANİZASYONLARI VE TURİZM FAALİYETLERİ	110
3.2. MEVCUT TUR GÜZERGAHLARI	110
4. TURİZM EĞİTİMİ	113

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI

TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

TABLULAR

TABLO 1: SICAKLIK DEĞERLERİ (C°) (TOKAT METEOROLOJİ İSTASYONU)	8
TABLO 2: NEM DEĞERLERİ (TOKAT METEOROLOJİ İSTASYONU)	9
TABLO 3: YAĞIŞ VE RÜZGAR DEĞERLERİ (TOKAT METEOROLOJİ İSTASYONU)	10
TABLO 4: YILLIK İKLİM VERİLERİ (ARTVİN METEOROLOJİ İSTASYONU)	11
TABLO 5: TOKAT İLİ GENELİNDE BÜYÜK TOPRAK GRUPLARININ DAĞILIMI	15
TABLO 6: TOKAT İLİ ARAZİ SINIFLARI	15
TABLO 7: TOKAT İLİ NÜFUS VERİLERİ (1990, 2000, 2012,2016).....	21
TABLO 8: TOKAT İLİNDE BULUNAN ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ.....	23
TABLO 9: BÖLGE NÜFUSUNUN GELİŞİMİ.....	25
TABLO 10: İLÇELERDE KANALİZASYON HİZMETLERİ	30
TABLO 11: TOKAT İLİ ELEKTRİK ENERJİ SANTRALLARI	31
TABLO 12: TOKAT İLİ TARİHİ VE ARKEOLOJİK SİT ALANLARI, TESCİLLİ ESERLER.....	40
TABLO 12: TOKAT İLİ TARİHİ VE ARKEOLOJİK SİT ALANLARI, TESCİLLİ ESERLER (DEVAM) ...	41
TABLO 12: TOKAT İLİ TARİHİ VE ARKEOLOJİK SİT ALANLARI, TESCİLLİ ESERLER (DEVAM) ...	42
TABLO 12: TOKAT İLİ TARİHİ VE ARKEOLOJİK SİT ALANLARI, TESCİLLİ ESERLER (DEVAM) ...	43
TABLO 13: TOKAT İLİ TABİAT VARLIKLARI VE DOĞAL SİT ALANLARI	45
TABLO 14: TOKAT İLİNDE MEVCUT YATAK KAPASİTESİNİN DAĞILIMI (2017).....	106
TABLO 15: TOKAT İLİNDE TURİZM İŞLETME BELGELİ KONAKLAMA TESİSLERİNİN TÜRLERE GÖRE DAĞILIMI (2017).....	106
TABLO 16: TOKAT İLİ TURİZM (*) VE BELEDİYE BELGELİ TESİSLERDE YATAK ARZINDAKİ..... GELİŞİM.....	107
TABLO 17: İL BAZINDA KONAKLAMA VE GECELEMELER (2016)	108
TABLO 18: İLDE TURİZM VE BELEDİYE İŞLETME BELGELİ TESİSLER TOPLAMINDA..... KONAKLAYAN KİŞİ VE GECELEME SAYILARI	108
TABLO 19 : İLDE BELEDİYE BELGELİ TESİSLERDE KONAKLAYAN KİŞİ VE GECELEME SAYILARI	108
TABLO 20: İLDE TURİZM İŞLETME BELGELİ TESİSLERDE KONAKLAYAN KİŞİ VE GECELEME SAYILARI	109
TABLO 21: İLDE MÜZE VE ÖREN YERLERİ VE DİĞER ZİYARET EDİLEN YERLERİN ZİYARETÇİ SAYILARI.....	109
TABLO 22: TURLARIN GİRİŞ VE ÇIKIŞ NOKTALARI.....	111
TABLO 23: TUR GÜZERGAHLARININ İL İÇİNDE GEZDİĞİ YERLER.....	111
TABLO 24: TUR GÜZERGAHLARININ İL İÇİNDE UĞRADIĞI MOLA YERLERİ	112
TABLO 25: TUR GÜZERGAHLARININ İL İÇİNDE YEMEK MOLASI VERDİĞİ YERLER.....	112
TABLO 26: GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ TURİZM EĞİTİMİ VEREN BÖLÜMLER	113
(2017-2018ÖĞRENİM YILI).....	113

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI
TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

GRAFİKLER

GRAFİK NO	GRAFİK ADI	SAYFA NO
1	Ortalama Sıcaklık Değerleri (C°)	9
2	Aylara Göre Ortalama Bağıl Nem Değerleri (%).....	10
3	Aylara Göre Ortalama Yağış Miktarı (mm).....	11
4	Tokat İli Nüfus Gelişimi (1990-2016).....	21

ŞEKİLLER

ŞEKİL NO	ŞEKİL ADI	SAYFA NO
1	Tokat İli Karayolu Haritası	4
2	Tokat İli Deprem Haritası	14
3	Tokat İlinde Enerji Nakil Hatları ve Ana Trafo Merkezleri	31

HARİTALAR

HARİTA 1: ÜLKE VE BÖLGESİNDEKİ YERİ	3-4
HARİTA 2: İDARİ YAPI.....	3-4
HARİTA 3: ULAŞIM	5-6
HARİTA 4: ORMAN DURUMU	14-15
HARİTA 5: ÖNEMLİ, GÖL, BARAJ VE AKARSULAR	17-18
HARİTA 6: TURİZM MERKEZLERİ VE KORUMA ALANLARI.....	44-45
HARİTA 7: TESİS VE YATAK SAYILARI	107-108

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI

TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

GİRİŞ

Doğu Karadeniz Turizm Master Planı 8 ili (Artvin, Bayburt, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Samsun ve Trabzon illeri) kapsayacak şekilde 12.04.2016 tarihinde onaylanmıştır. Tokat İli ise 07.09.2016 tarihli Bakanlar Kurulu kararıyla DOKAP bünyesine katılmıştır. Doğu Karadeniz Turizm Master Planı'na Tokat İlinin entegrasyonunu sağlamak amacıyla Tokat İli mevcut durum raporu daha önce incelenen 8 ilin analiz konularına paralel olarak ve yalnız Tokat verileriyle hazırlanmıştır. Ancak bazı bölgesel tablolar güncellenerek verilmiştir. Diğer taraftan planlamanın bir bütün olması nedeniyle sentez ve planlama kararları bölümü diğer illerle birlikte bir bütün olarak verilmiştir.

Yapılan çalışma sırasında ilk algılama raporunda tanımlanmış tüm kaynaklar yerinde incelenmiş ve kaynak tespit ve kullanım durumu anketi uygulanmıştır. Çok sayıda anket uygulaması kaynağın ziyaretçi veya ilgisi olmadığı için gözleme dayalı olarak doldurulmuştur.

Tokat İli içinde tur operatörü olmadığı için bu konuda herhangi bir çalışma yapılamamıştır. Tokat merkezde yer alan tesislerin büyük çoğunluğunun turizm dışı amaçlarla kullanılması nedeniyle otellere özel bir anket uygulanmamıştır. Reşadiye kaplıcalarında yer alan Doğa Otel ve Reşadiye Termal Oteline özel otel anketi uygulanmış, bunun dışında il içinde anket uygulaması gerektirecek tümüyle veya kısmen turizme yönelik konaklama tesisi tespit edilememiştir.

Bölgeye gelen kısıtlı sayıdaki turların tümü internet üzerinden tespit edilmiş ve değerlendirilmiştir.

İldeki turizm hareketlerinin tespiti maksadıyla İl Kültür Turizm Müdürlüğünden temin edilen veriler kullanılmış olup bu bilgilerin bir kısmı ilk algılama raporunda sunulmuş olmakla birlikte, genel olarak Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın resmi istatistikleri kullanılmıştır. Ancak Kültür ve Turizm Bakanlığının verilerinde geceleme sayılarını sadece turizm maksatlı olarak yorumlamak hatalı olacaktır. Bu verilerin turizm dışı iş maksatlı gelişleri işaret etmesi son derece olasıdır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI

TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

YÖNTEM

İş; temel olarak işin teknik şartnamesinde belirlenen hususlar çerçevesinde yapılmıştır. İlk etapta kamu kurum ve kuruluşlarının çalışma alanı içinde yapmış oldukları ve turizm sektörü ile ilişkili bütün planlamalar incelenmiş ve plan için veri olarak kullanılmıştır. Sonraki etapta Kültür ve Turizm İl Müdürlükleri, Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu, Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu ile ortak çalışma yürütülerek bölgedeki tüm arkeolojik, tarihi, doğal, kentsel sit alanları, tescilli yapılar, tabiat koruma alanları, milli parklar, turizm merkezleri ve koruma geliştirme bölgeleri tespit edilmiştir. Literatür araştırmaları ile beraber tüm kaynaklar içinde turizm potansiyeli bulunan kaynakların tümü yerinde görülerek tespit çalışmaları yapılmıştır. Yerel işletme sahipleri, rehberler, acenteler, kamu görevlileri ile birebir görüşmeler yapılarak planlama kararlarına veri sağlanmıştır.

PLANLAMA ALANININ TANIMI

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI

TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

I- PLANLAMA ALANININ TANIMI

1. PLANLAMA ALANININ ÜLKEDEKİ YERİ

1.1. İDARİ BÖLÜNÜŞ

Türkiye İstatistik Bölge Birimleri Sınıflandırmasına (İBBS) göre Batı Karadeniz Bölgesi'nin TR 83 Samsun Alt Bölgesi içinde Samsun, Çorum ve Amasya illeri ile birlikte yer almaktadır. İl toplam 9.958 km² yüzölçümü ile Türkiye yüzölçümünün % 1,3'ünü kapsamaktadır ve kuzeyde Samsun, kuzeydoğu ve doğuda Ordu, güneyde Sivas, güneybatıda Yozgat ve kuzeybatıda Amasya illeri ile çevrilidir.

Tokat İli, toplam 12 ilçe, 612 köy ve 358 mezradan oluşmaktadır. İl içinde 12 il ve ilçe merkezi belediyesi dışında 25 belediye olup, toplam belediye sayısı 37'dir.

2016 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine göre ilin toplam nüfusu 602.662 kişi, ortalama nüfus yoğunluğu ise 60,5 kişi/km²'dir.

1.2. ULAŞIM - HABERLEŞME

1.2.1. KARAYOLU ULAŞIMI

Tokat İli'nin en önemli ulaşım aksı Tokat- Amasya – Samsun karayoludur. Bölünmüş yol niteliği taşıyan bu aks, Karadeniz Sahil Yolu'na ulaşmaktadır. Karadeniz Sahil Yolu Samsun'dan başlayıp Hopa'ya kadar ulaşmakta ve Sarp Sınır Kapısından Gürcistan'a bağlanmaktadır. Yol Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon ve Rize illerinin merkezlerinden geçmekte Artvin ilinde ise Arhavi ve Hopa ilçelerinden geçmektedir. Samsun'dan batı yönünde ise aynı yol Sinop üzerinden Batı Karadeniz'e ulaşımı sağlamaktadır. Amasya'dan ise batıdan doğuya ulaşımı sağlayan ana aks D100 karayoludur. Bu aks batıda, Gerede kavşağında Ankara-İstanbul otoyoluna birleşerek İstanbul'a ulaşımı sağlamaktadır. Doğuda ise Erbaa, Niksar ve Reşadiye üzerinden Erzincan'a ulaşmakta ve doğu illeri ile bağlantıyı sağlamaktadır.

Tokat'tan güneye ve doğuya ulaşım sağlayan D850 karayolu ise Sivas üzerinden Ankara-Sivas-Erzincan ulaşımını sağlayan D 200 karayoluna bağlanmaktadır. Ankara-Tokat arasındaki ana ulaşım aksı Ankara-Kırıkkale-Çorum-Mecitözü Turhal-Tokat yoludur. Bu yolun 89 km'lik Mecitözü kesimi hariç tümü bölünmüş yoldur. Yukarıda adı geçen tüm ana akslar da bölünmüş yol özelliğindedir. İl içinden geçen diğer önemli bağlantı ise Samsun-Amasya-Turhal-Zile-Sorgun-Kayseri'den Mersin'e ulaşan D805 karayoludur.

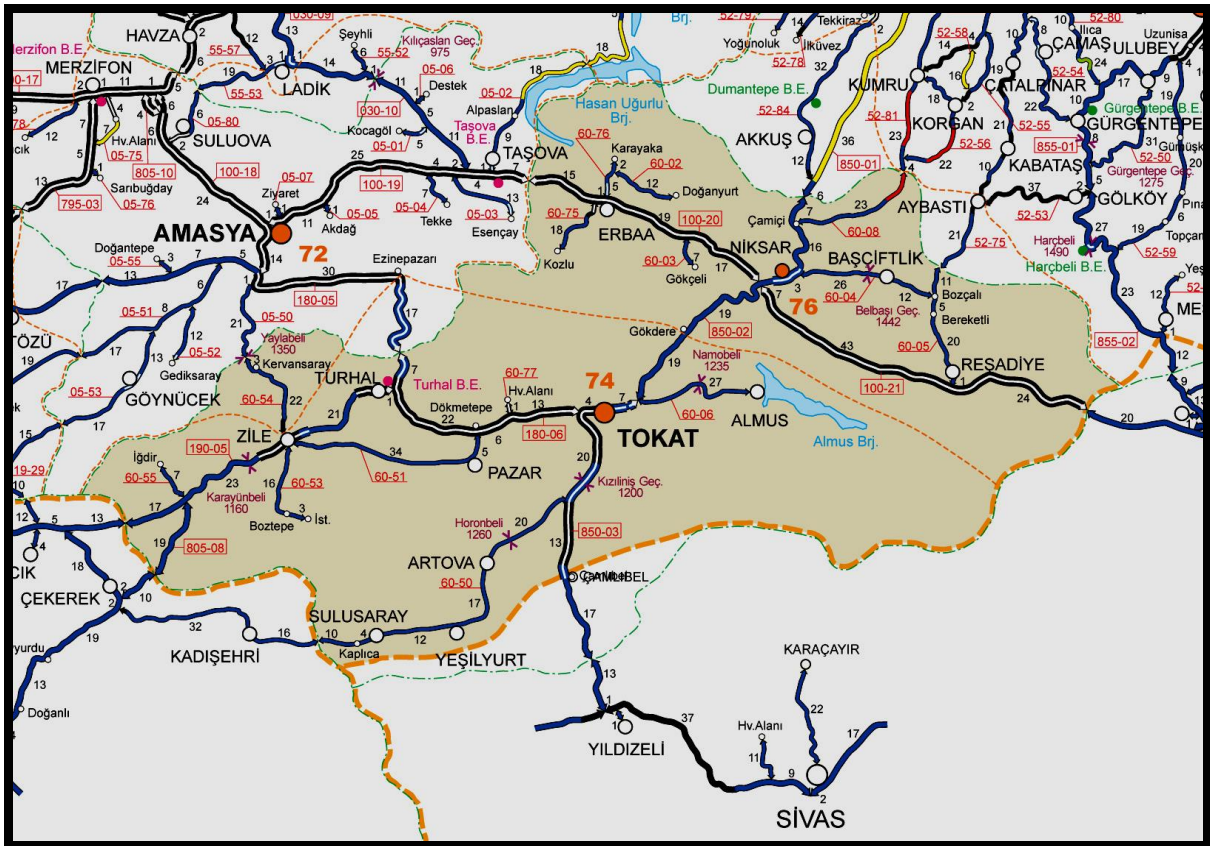
DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI

TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

İli Karadeniz'e bağlayan II. derece yollar Niksar-Akkuş-Ünye ve Reşadiye-Aybastı- Fatsa yollarıdır. İl içinde, Almus, Artova, Başçiftlik, Pazar, Sulusaray ve Yeşilyurt ilçeleri II. derece yollarla bağlantı sağlamaktadır. Niksar ilçe merkeziyle il merkezine bağlantı II. derece bir yolla olmasına karşın, Niksar aynı zamanda D100 karayolu üzerinde yer almaktadır.

Tokat İli'nde 686 km toplam yolun 229 km'si beton asfalt, 457 km'si sathi kaplamadır. Uzunluğu 323 km olan il yollarının 22 km'si beton asfalt, 301 km'si sathi kaplamadır. 363 km uzunluğundaki devlet karayollarının 207 km'si beton asfalt, 156 km'si sathi kaplamadır.

Şekil 1: Tokat İli Karayolu Haritası

Kaynak: T.C. Karayolları Genel Müdürlüğü

1.2.2. DEMİRYOLU ULAŞIMI

İl içinden geçen tek demiryolu Samsun-Sivas Demiryolu hattıdır. Bu hat Samsun, Amasya ve Sivas kent merkezlerinden ve Tokat İli içinde Turhal, Zile, Artova ve Yeşilyurt ilçeleri merkezlerinden geçmektedir.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Samsun-Sivas demiryolu hattı yük taşımacılığı amacıyla kullanılmaktadır. Samsun limanına gelen yükler demiryolu ile iç bölgelere taşınmaktadır. Sivas-Samsun demiryolu hattı Samsun Limanı ve Serbest Bölge'de sonlanmaktadır.

1.2.3. HAVAYOLU ULAŞIMI

Tokat-Turhal karayolunun 17. km. sinde yer alan stol tipi Tokat Havalimanı Tokat Valiliği İl Özel İdaresince 1988 yılında inşa edilmiş olup,1995 yılında DHMİ Genel Müdürlüğüne devredilmiştir. Başbakanlığın yayınlamış olduğu tasarruf tedbirleri gereğince 2002 yılının Şubat ayında hava trafiğine kapatılmıştır.11 Nisan 2006 yılında yeniden hava trafiğine açılmıştır. 2017 yılında 442 adet yolcu uçağı ve 164 adet ticari uçak olmak üzere toplam uçuş sayısı 606 uçuş gerçekleşmiş ve 13.058 yolcu taşınmıştır. Ancak, halen Tokat Havalimanına düzenlenen tarifeli uçuş bulunmamaktadır.

Tokat İli'ne en yakın faal havalimanları ise Amasya-Merzifon ve Samsun-Çarşamba havalimanlarıdır. Samsun- Çarşamba Havalimanı 1998 tarihinde işletmeye açılmış, 1999'da ise tarifeli seferlere başlanmıştır. Yılda iki milyon yolcu kapasitesi olan ve uluslararası standartlarda yirmi dört saat hizmet vermektedir. 2 Milyon Yolcu/Yıl kapasiteli 12.000 m² Terminal Binası, diğer destek binaları ve tüm elektrik-elektronik sistemleri bulunmaktadır. Bakanlar Kurulu kararıyla 2000 yılında hava hudut kapısı ilan edilen Samsun -Çarşamba Havalimanı Uluslararası standartlarda ve günün 24 saati İç/Dış Hat uçuşlar için kesintisiz hizmet vermektedir.

Samsun- Çarşamba Havalimanından İstanbul-Samsun- İstanbul hattında, THY her gün 4, ONUR Hava Yolları 1, Pegasus Hava Yolları 3 ve Anadolujet 1 tarifeli sefer olmak üzere toplam 9 tarifeli sefer düzenlenmektedir. Ankara-Samsun- Ankara hattında Anadolujet tarafından1 tarifeli sefer ve İzmir-Samsun- İzmir hattında Pegasus Hava Yolları tarafından1 tarifeli sefer düzenlenmektedir. Bunun yanı sıra THY tarafından her yıl Haç seferleri, yaz aylarında bölgeye sefer düzenleyen bütün havayolu şirketlerince Avrupa'nın çeşitli ülkelerine charter seferleri düzenlenmektedir. Ayrıca; yaz ve kış mevsimlerine göre tarifeli-tarifesiz seferler düzenlenebilmektedir.

Her gün THY ve özel hava şirketleri tarafından başta İstanbul olmak üzere birçok kentle bağlantılı iç hatlar uçak seferleri gerçekleştirilmektedir.

Amasya-Merzifon Havalimanı, Hava Kuvvetleri Komutanlığı envanterindeki askeri havalimanına sivil tesisler eklenerek,20 Haziran 2008 tarihinde sivil hava trafiğine açılmış ve iç hat tarifeli seferlere başlamıştır. Amasya- Merzifon Havalimanı'ndan İstanbul'a THY ve Pegasus Hava Yolları tarafından günlük karşılıklı birer uçuş gerçekleştirilmektedir.

Tokat Yeni Havalimanı Projesi" DHMİ yatırım programında yer almaktadır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

1.2.4. DENİZYOLU ULAŞIMI

Tokat İli için en yakın liman Samsun Limanı'dır.

1.2.5. HABERLEŞME

Tokat İli'nde, 2018 yılı Mart ayı sonu verilerine göre 63.864 sabit telefon abonesi ve 461.811 mobil telefon abonesi bulunmaktadır. Sabit telefon santral kapasitesi 118.766'dır. İl genelinde toplam 414.133 genişbant internet abonesi bulunmaktadır. İlde kablo televizyon sistemi bulunmamaktadır. İlde fiber optik kablo uzunluğu 2.525 km'dir.

1.3. TOKAT İLİ

Karadeniz Bölgesinde Orta Karadeniz bölümünün iç kısımlarında yer alan Tokat İli kuzeyde Samsun, kuzeydoğu ve doğuda Ordu, güneyde Sivas, güneybatıda Yozgat ve kuzeybatıda Amasya illeri ile çevrilidir. Tokat İli Akdağ ve Çamlıbel dağlarının oluşturduğu vadiler arasında, 188 m-2870 m arasında değişen yükseklikte konumlanmıştır. Kelkit-Tozanlı-Çekerek akarsu havzaları, bu havzalar arasındaki yükseklikler, akarsuların oluşturduğu alüvyonlu düzlükler ve kuzeyden güneye doğru gittikçe yüksekliği artan sıra dağlar ilin önemli yer şekillerini oluşturmuştur. Kelkit Vadisi'nde ortalama yükseklik 300-350 m, Tozanlı havzasında 500-550 m ve Çekerek havzasında 900 metredir.

İl topraklarının % 45'ni kaplamakta olan dağlar üç sıra halinde uzanmaktadır. Kuzeyden güneye doğru birinci sırada Canik Dağları oluşturmaktadır. Bu sırada yer alan önemli doruklar Killik Tepesi, Gölağa Tepesi, Keltepe, Somun Tepesi ve Erdem Baba Tepesi olup yükseltileri 1.500-2.200 m arasında değişmektedir. İkinci sırayı Kelkit-Tozanlı havzalarını ayıran su bölümdeki dağlar oluşturmaktadır. Önemli doruklar, yükseklikleri 1.200-1.800 m arasında değişen Mercimek Tepesi, Poyrazlık Tepesi, Dikmen Tepesi, Topçam Tepesi, İmamgazi Tepesi ve Dönekse Dağı'dır. Üçüncü sırada 1.900-2.800m yükseklikte Tozanlı Vadisi'nin güneyindeki dağlar uzanmaktadır. Önemli doruklar Akdağ, Deveci Dağı, Çamlıbel, Toraç Dağı, Asmalıdağ ve Dumanlı Dağ'dır.

İl topraklarının yaklaşık %15.4 nü kaplayan ovalar, Kazova, Omala(Gözova), Turhal Ovası, Niksar Ovası, Erbaa Ovası, Artova, Zile Ovası, Maşat Ovası olup, bu ovalarda tahıl, şekerpancarı, tütün başta olmak üzere her çeşit meyve, sebze ve ayçiçeği yetiştirilmektedir.

Tokat ilinde doğu-batı doğrultusunda üç önemli vadi uzanmaktadır. Birbirlerinden sıra dağlar ile ayrılan bu vadiler kuzeyden güneye doğru Kelkit Vadisi, Tozanlı Vadisi, Çekerek Vadisi'dir. Diğer bir vadi, ortasından Behzat deresinin geçtiği ve şehir merkezinin yer aldığı vadidir. Başlıca yaylaları, Tokat'ta, Topçam, Batmantaş, Muhat ve

***DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI
TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU***

Dumanlı yaylaları, Reşadiye'de Selemen, Bozçalı ve Kızılcaören yaylaları ile Niksar'da Çamiçi Yaylası'dır. İlin başlıca gölleri Zinav, Güllüköy ve Kaz Gölü'dür. Bunun dışında Almus Barajı Belpınar, Bozpınar, Bedirkale, Akbelen, Akınköy, Sulugöl, Koçaş, Aşagıgüçlü, Ortaören, Boldacı, Üçyol, Kızık, Güzelbeyli, Bütet göl ve barajları bulunmaktadır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI

TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

2. FİZİKSEL VERİLER

2.1. JEOMORFOLOJİK VE TOPOGRAFIK VERİLER

Tokat İl'inde, genellikle ırmakların açıldıkları yerlerde ova ve yaylalar, yaklaştıkları yerlerde ise Karadeniz'e paralel uzanan sıradağlar yüzey şekillerini oluşturmaktadır. Doğuya doğru dağlar birbirlerine yaklaşmakta ve yükseklikleri artmaktadır. İli en yüksek doruğu Almus Barajı'nın güneyindeki yüksekliği 2.385 m olan Şehnekayası Dağı'dır.

Akarsuların çevresinde geniş ve verimli ovalar yer almaktadır. Bunlar, Yeşilırmağın suladığı, Tokat ile Turhal arasında yer alan Kazova, Turhal Ovası, Kelkit Irmağı'nın suladığı Niksar ve Erbaa ovaları, Çekerek Suyunun suladığı Artova, Hotan Deresi'nin suladığı Zile Ovası, Maşat Ovası ve Iğdır Ovası'dır. Bu ovalarda tahıl, şekerpancarı, tütün başta olmak üzere her çeşit meyve, sebze ve ayçiçeği yetiştirilmektedir. Tokat ilindeki yaylalar, genellikle orman alanları içinde yer almaktadır.

2.2. İKLİM VERİLERİ

Tokat'ın iklimi; Karadeniz iklimi ile iç Anadolu'daki step iklimi arasında bir geçiş iklimi özelliği taşımaktadır. Genel olarak yaz mevsimi alçak alanlarda sıcak-kurak, yüksek yerlerde serin, yer yer yağışlı, kış mevsimi soğuk ve kar yağışlıdır. Tokat'ın iklim özelliğinde denize olan uzaklığın ve yüksekliğin etkisi önemlidir. Bu nedenle ikliminde kuzeyden güneye doğru (yükseltinin artması nedeniyle)önemli farklılıklar görülmektedir. Güneye doğru kış mevsimi daha sert bir karakter göstermektedir.

Aylar itibariyle sıcaklık verileri Tokat İli geneli için Tablo 1'de verilmiştir.

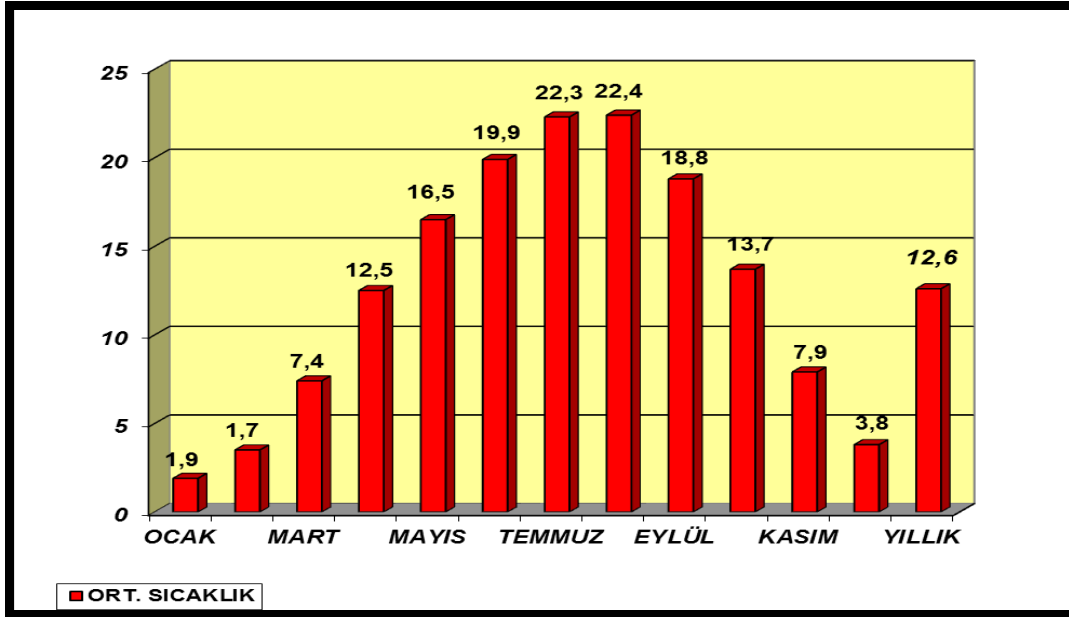
Tablo 1: Sıcaklık Değerleri (C°) (Tokat Meteoroloji İstasyonu)

AYLAR	ORTALAMA SICAKLIK	EN YÜKSEK SICAKLIK	EN DÜŞÜK SICAKLIK
Ocak	1.9	6.1	-1.7
Şubat	3.5	8.2	-0.7
Mart	7.4	13.0	2.4
Nisan	12.5	19.0	6.6
Mayıs	16.5	23.5	10.1
Haziran	19.9	26.8	13.1
Temmuz	22.3	29.0	15.4
Ağustos	22.4	29.7	15.6
Eylül	18.8	26.5	12.1
Ekim	13.7	20.7	8.1
Kasım	7.9	13.7	3.4
Aralık	3.8	7.8	0.2
YILLIK	12.6	18.7	7.1

Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü, Rasat Süresi 1929 - 2016

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Grafik 1: Ortalama Sıcaklık Değerleri (C°) (Tokat Meteoroloji İstasyonu)

Kaynak: Büro Çalışması

Grafikte görüldüğü üzere Tokat İl'inde ortalama sıcaklığın en yüksek olduğu aylar Temmuz ve Ağustos ayları, en düşük olduğu aylar ise Ocak ve Şubat aylarıdır. Yıl içinde ölçülen ortalama sıcaklık 12.6 C°, en yüksek sıcaklık 45.0 C°, en düşük sıcaklık ise -23.4 C°'dir. İlçelerin yıllık ortalama sıcaklığı ise şöyledir; Turhal 12.9 C°, Pazar 12.2 C°, Zile 11.5 C°, Artova 8,1 C°, Sulusaray 9,3 C°, Erbaa 14,1 C°, Niksar 14,2 C° ve Reşadiye 12,8 C°'dir. İldeki nem değerleri Tablo 2'de verilmiştir.

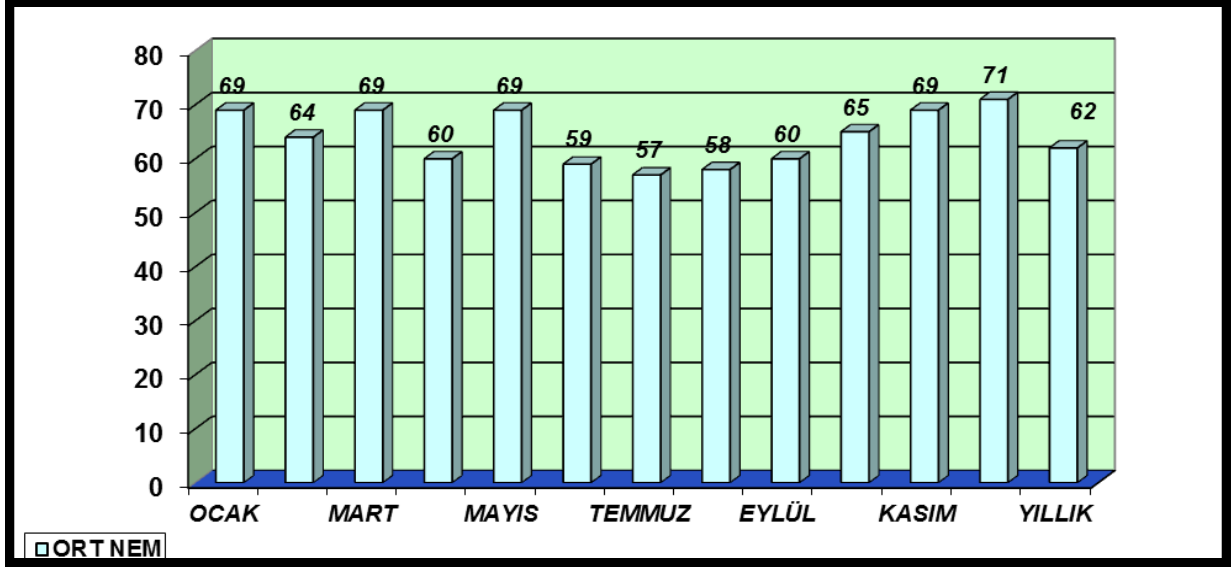
Tablo 2: Nem Değerleri (Tokat Meteoroloji İstasyonu)

AYLAR	ORTALAMA BAĞIL NEM (%)	EN DÜŞÜK BAĞIL NEM (%)
Ocak	69	13
Şubat	64	18
Mart	69	10
Nisan	60	5
Mayıs	69	2
Haziran	59	3
Temmuz	57	7
Ağustos	58	5
Eylül	60	8
Ekim	65	10
Kasım	69	14
Aralık	71	11
YILLIK	62	2

Kaynak: Tokat Meteoroloji İstasyonu, Rasat Süresi 1960-2003

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Grafik 2: Aylara Göre Ortalama Bağlı Nem Değerleri (%)
(Tokat Meteoroloji İstasyonu)

Kaynak: Büro Çalışması

İlde ortalama bağlı nem oranının en yüksek olduğu ay Aralık ayıdır. Yıl boyu ortalama bağlı nem oranı farkı % 14 'tür.

Yağış ve rüzgar değerleri aylar itibariyle Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3: Yağış ve Rüzgar Değerleri (Tokat Meteoroloji İstasyonu)

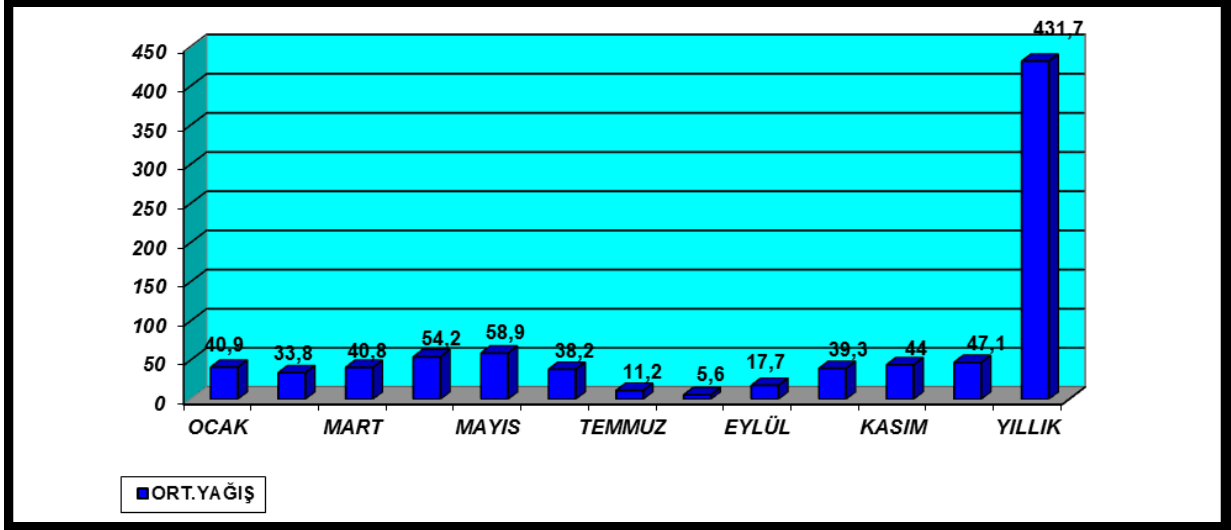
AYLAR	ORT.YAĞIŞ MİKTARI (AYLIK, MM)	EN ÇOK YAĞIŞ MİKTARI (GÜNLÜK, MM)	ORTALAMA KAR YAĞIŞLI GÜN SAYISI	ORTALAMA KARLA ÖRTÜLÜ GÜN SAYISI	HAKİM RÜZGAR YÖNÜ, ESME SAYISI
Ocak	40,9	51.5	8.4	11.4	W-249
Şubat	33,8	35.0	6.9	7.5	NE-243
Mart	40,8	29.0	4.1	3.1	NE -323
Nisan	54,2	35.0	0.7	0.2	E-300
Mayıs	58,9	28.9	-	-	E-363
Haziran	38,2	62.5	-	-	E-403
Temmuz	11,2	44.5	-	-	E-446
Ağustos	5,6	56.0	-	-	E-473
Eylül	17,7	33.5	-	-	E-428
Ekim	39,3	32.9	-	-	E-360
Kasım	44,0	39.8	2.1	1.1	NE-273
Aralık	47,1	34.9	5.6	6.1	W-292
YILLIK	431,7	62.5	27.9	29.4	E-3878

Kaynak: Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü, Tokat Meteoroloji İstasyonu, Rasat Süresi
1929-2016

BARLAS İMAR PLANLAMA MÜŞAVİRLİK LTD.ŞTİ

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

**Grafik 3: Aylara Göre Ortalama Yağış Miktarı (mm)
(Tokat Meteoroloji İstasyonu)**

Kaynak: Büro Çalışması

Tokat'ta yıl genelinde ve Nisan-Ekim ayları arasında hakim rüzgar doğudan esmektedir. Şubat, Mart ve Kasım aylarında hakim rüzgar kuzeydoğudan, Aralık ve Ocak aylarında ise batı yönünden esmektedir.

İlde en fazla yağış 58.9 mm ile en fazla Mayıs ayında düşmektedir. Ortalama kar yağışlı gün sayısının en fazla olduğu ay ise Ocak ayıdır. İlçelerdeki yıllık yağış miktarları şöyledir: Turhal 413,3 mm, Pazar 448,6 mm, Zile 450,7 mm, Artova 533,9 mm, Sulusaray 436,0 mm, Erbaa 585.3 mm, Niksar 508,7 mm ve Reşadiye 458,5 mm. İl'in iklimsel özelliklerine ilişkin yıllık ortalama değerleri ise Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4: Yıllık İklim Verileri (Artvin Meteoroloji İstasyonu)

ORTALAMA AÇIK GÜN SAYISI	: 81.2
ORTALAMA BULUTLU GÜN SAYISI	: 196.0
ORTALAMA KAPALI GÜN SAYISI	: 87.9
ORTALAMA KARLA ÖRTÜLÜ GÜN SAYISI	: 29.4
EN YÜKSEK KAR ÖRTÜSÜ KALINLIĞI (CM)	: 52.0
ORTALAMA SİSLİ GÜN SAYISI	: 4.8
ORTALAMA DOLULU GÜN SAYISI	: 83.5
ORTALAMA KIRAĞILI GÜN SAYISI	: 25.5
ORTALAMA ORAJLI GÜN SAYISI	: 12.6
HAKİM RÜZGAR YÖNÜ	: E

Kaynak: Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü (1972-2003)

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI

TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

2.3. JEOLJİK YAPI VE DEPREM DURUMU

2.3.1. JEOLJİK YAPI

Tokat ve çevresindeki en eski kayaçların oluşumu Birinci Zaman (Paleozoik) dönemlere aittir. Bu dönemdeki oluşumlar Çekerek çevresi, kuzey ve kuzeydoğuya doğru Turhal-Zile-Tokat bölgesi ve Kelkit ve Tozanlı havzası arasındaki dağlar boyunca Reşadiye'ye kadar uzanmaktadır. İl içinde Paleozoik formasyonları, killi şistler, kısmen metornorfizmaya uğramış (mermerleşmiş) kalkerler, serpantin ve diyabazlardan oluşmuştur. Zile ovasının kuzey ve batı sırtlarında Paleozoik formasyonlar yeşil şistler ve koyu renkli mermerlerden oluşmuştur.

İkinci Zaman (Mezozoik) döneme ait formasyonlar genel olarak kalker, marn, gre, konglomera ve filişlerden oluşan kayaçlar olup, Kelkit Vadisi'nde Erbaa, Niksar, Reşadiye kesimlerinde rastlanmaktadır. Zile'nin kuzeyindeki killi şist mermer serisi üzerinde beyaz renkli, bazen kaba ve zoojen yapıda olan kalkerler bulunmaktadır, İkinci Jeolojik zamanda Zile-Turhal bölgesinde önemli mostralalar (doğal yarmalar); Kazancı ve Kelkit köyleri arasında Doğu-Batı doğrultusunda kalkerler, Eskiköy ile Çivril arasında lambolar ve Çayır ve Yünlü Köyü kalkerleri olarak tespit edilmiştir. Bu kalkerler bazen tipik breşler halinde bulunmaktadırlar. Kazancı ve Kelkit arasındaki kalkerler bölgenin serpantin heyelanlarından etkilendiğinden bazen serpantin serisi içerisinde gibi görünmektedir. Kervansaray ile Tekke Elik arasındaki kalkerler tamamen zoojendir. Zile Ovası'nda tek tek olarak sıralanmış Zile Kalesi, Güvercinlik, Hüseyin Gazi, Akbaba, Çal tepeleri mezozoik kalkerlerden oluşmuş, etrafı faylarla sınırlı hostlardır. Zile Ovası'nın güney ve güney batısında bulunan merkeze bağlı Fatih ve Süleymaniye köylerinden itibaren geniş bir sahada üst kretase konglomeraları ve bunların üzerinde bir marn tabakası bulunmaktadır. Kelkit Çayı güneyinde az çok beyaz renkli yumuşak ve marnlı kalkerlerden oluşan alt kretase vardır. Kelkit Çayı havzasında üst kretaseye de rastlanmaktadır. Burada rastlanan üst kretase boz – beyaz ve pembe kalker şeritleri bulunan yeşilimsi renkli bir filişten oluşmuştur.

Almus, Erbaa ve Niksar yörelerinde rastlanan filiş, kalker, marnlı kalker ve konglomeralar, Üçüncü Zamana (Neozoik) ait oluşumlardır. Eosen filişin önemli mostralalarına Zile-Çeltek'in kuzeyinde rastlanmaktadır. Ayrıca, Zile-Tokat bölgesinde bu devir arazisine rastlanmaktadır. Bu bölgede eosen genel olarak volkanik ve filiş fasiyesine (dış görünüşüne) ayrılmaktadır. Volkanik formasyonlar esas olarak kalker çakıllarını içermektedir. Filişlerde konglomera gre, marn ve bazen de kalker mercikleri vardır. Tokat-Çamlıbel yöresinde Behram Köyü sırtlarında konglomera ve grelerde küçük nümmilitler bulunmaktadır. Kalkerlerde eosen döneminin tabakalar dizisinin (formasyonlarının) varlığını görülmektedir. Zile'de, alüvyon bölgesinin güney sırtlarında alüvyonların bitip, serpantinlerin veya üst kretase konglomeraların başladığı yerde açık renkli ve çoğunlukla yatay tabakalardan oluşan gre, konglomera ve marnlar

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

görülmektedir. Bunlar çok yenidir. Üzerleri alüvyonlarla örtülüdür. Bu formasyon içinde hiçbir fosil bulunmamasına rağmen diğer benzerlerine göre neojen olması muhtemeldir. Zile'de Olukman ve Kireçli köyleri arasında neojenin tabanında iri elemanlı kumlarla çimentolaşmış çakılların özellikle kuartz, şist, radyolorit ve mermer parçalarından oluşan konglomeralar bulunmaktadır. Zile Ovası'nın güney kenarında Süleymaniye-Fatih Belpınar çevresinde neojeni, kaba taneli kum taşları ve marnlı üst kretase konglomeralarını örtmektedir. Neojen ovanın merkezinde ve derelerin yataklarında kalın bir alüvyon örtü bulunmaktadır.

İl dahilinde dördüncü zaman (Kuaterner) arazilere, Artova, Erbaa, Niksar, Turhal ve Zile ilçeleri ile Kazova, Omala(Gözova) ve Kelkit ovalarında rastlanmaktadır. Bu devir arazilerini kum, çakıl, kil, travertenli topraklar oluşturmaktadır. İl dahilinde mağmatik kayalar genellikle Turhal Ovası'nda, Tokat'ın kuzeydoğusunda Almus'tan, Erbaa'nın kuzeyinde Ayvacık'a kadar olan bölgenin doğusunda kalan alanın yaklaşık yarısını kaplamaktadır.

2.3.2. DEPREM DURUMU

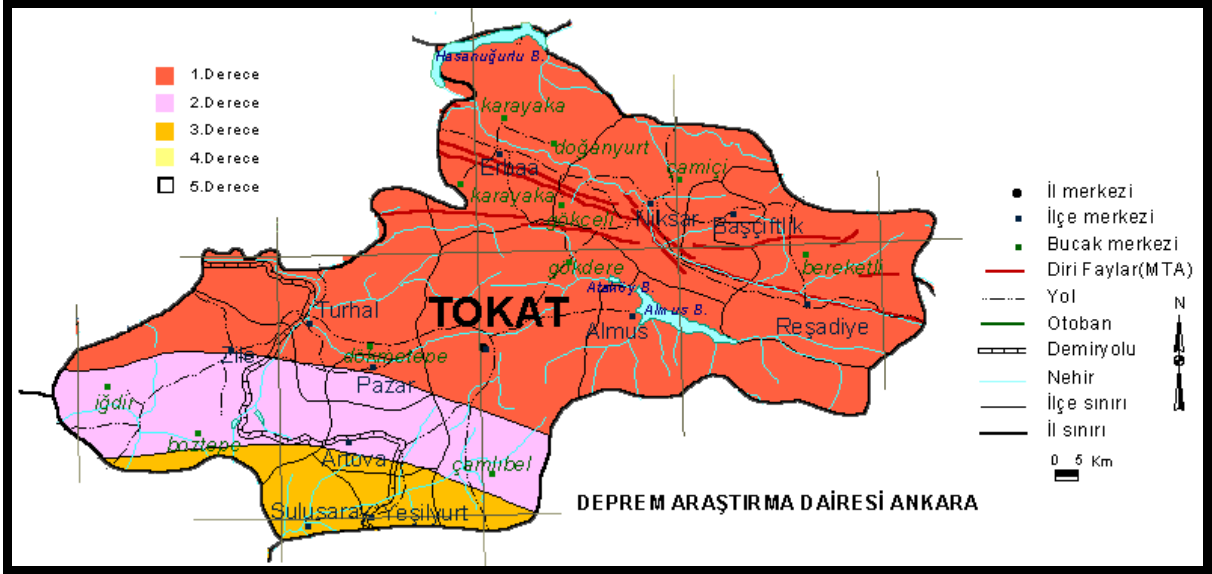
Batıda Saroz Körfezi'nden doğuda Araş Vadisi'ne kadar uzanan ve uzunluğu 1.500 km den fazla olan bir fay ve tektonik havza sistemi Tokat İli dahilinde Yeşilirmak-Kelkit bölgesinden geçmektedir. Bu stürüktürün genel doğrultusu; Batı-Doğu ile Batı-Kuzeybatı, Doğu - Güneydoğu arasındadır. Yeşilirmak havzasının en etkin tektonik stürüktürü Havza'dan-Erzincan'a kadar uzanmaktadır. Buna ilaveten Amasya civarındaki çukurluklar ile Tokat-Almus - Zile çukurluğu da etkin olan strüktürlerdir. Tektonik strüktürler boyunca sık sık hafif depremler olmaktadır. Sismik zonlarda bulunan Niksar-Tokat-Zile gibi kentlerde tarih boyunca, bugüne kadar birçok zararlı depremler olmuştur. En son önemli zarar veren depremler 1939 ve 1942 yıllarında meydana gelmiştir. 1939 yılındaki deprem doğuda Erzincan'dan, batıda Amasya'ya ve güneyde Sivas'tan, kuzeyde Karadeniz'e kadar olan sahada etkili olmuş ve çok ağır hasarlara neden olmuştur. 1942 yılında Erbaa-Niksar bölgesinde şiddetli bir deprem olmuştur.

Türkiye Deprem Bölgeleri Haritasında; Tokat İli'nin büyük kısmı, Merkez İlçe, Almus, Başçiftlik, Erbaa, Niksar, Pazar, Reşadiye ve Turhal ilçe merkezleri 1. derece deprem kuşağında, Zile İlçe Merkezi 2. derece deprem kuşağında ve Artova, Sulusaray ve Yeşilyurt ilçe merkezleri 3. derece deprem kuşağında, yer almaktadır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI

TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Şekil 2: Tokat İli Deprem Haritası

Kaynak: T.C. Başbakanlık Afet Ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Deprem Dairesi Başkanlığı

2.4. BİTKİ ÖRTÜSÜ

Tokat İli topraklarında bitki örtüsünün yaklaşık olarak % 49'u orman ve fundalıklardan, % 35'i ekili ve dikili alanlardan, % 14'ü çayır ve meralardan ve % 2'si ise tarıma elverişsiz alanlardan oluşmaktadır. İlin kuzey ve güneyinde yer alan dağların büyük kısmı ormanlarla kaplıdır. Erbaa ilçesinde Kozlu, Meydandüzü ve Osmanköy civarında yabancı çay, Kale Köyü civarında Çatalan ormanları, Reşadiye İlçesi Kazalapa yakınlarındaki Lübnan Sediri ve Erbaa Doğanyurt (Hayati) ve Niksar Kümbetli (Herkümbet) ve merkez arasında kalan alanlarda yabancı zeytinlikler, nar ve incir doğal şekilde yetişmektedir. Ormanlar daha çok Almus, Reşadiye ve Niksar ilçelerinde yer almaktadır. Ormanlarda en yaygın ağaç türleri karaçam, sarıçam, köknar, gürgen ve sedir olup, ayrıca yer yer fındık, kızılıç, yabancı erik, elma, ahlat, alıç, gibi türlere de rastlamak mümkündür. Ovalarda ve vadi tabanlarında ise söğüt ve kavak çoğunluktadır. İlin güney kesimlerinde (Artova ve Zile dolayları) ağaçlar çok seyrekleşmektedir. Bu yörelerde hakim bitki örtüsü bozkırdır (step).

2.5. TOPRAK YAPISI

Tokat İli genelinde on büyük toprak grubu tespit edilmiştir. Bunların toplam alana oranı ve yer aldıkları bölgeler Tablo 5'te verilmiştir.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI
TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Tablo 5: Tokat İli Genelinde Büyük Toprak Gruplarının Dağılımı

TOPRAK GRUBU	ALAN ORANI (%)	BÖLGE
Kahverengi Orman Toprakları	60.63	Doğu, batı, kuzey ve güney kısımları
Kireçsiz Kahverengi Orman toprakları	13.62	Erbaa, Başçiftlik ve Reşadiye'nin kuzeyi Tokat Merkez, Sulusaray, Yeşilyurt, Artova, Almus
Kestane rengi topraklar	7.42	Erbaa, Turhal, Zile, Sulusaray, Artova, Yeşilyurt, Tokat Merkez
Alüvyal topraklar	5.76	Yeşilirmak Ve Kelkit Kıyıları, Kazova, Erbaa ve Niksar Ovaları
Kırmızımsı Kestanerengi topraklar	4.38	Zile, Turhal, Pazar ve Tokat Merkez
Kolüvyal topraklar	2.91	Erbaa, Niksar, Kazova ovalarının çevresindeki küçük alanlarda
Kahverengi topraklar	0.94	Zile İlçesi
Gri Kahverengi Podzolik topraklar	0.78	Erbaa ve Niksar ilçeleri kuzeyinde, lokal alanlarda, Reşadiye'nin kuzeyinde
Kırmızımsı Kahverengi topraklar	0.12	Tokat Merkez ilçesi güneyinde lokal alanlarda
Hidromorfik topraklar	0.02	Erbaa'da küçük lokal alanlarda
Değerlendirme dışı	3.42	-
TOPLAM	100.0	--

Kaynak: Tokat İli Büyük Toprak Grupları, Erozyon Sınıfları ve Arazi Yetenek Sınıfları Tematik Harita Katmanlarının CBS ile Hazırlanması ve Analizi, Doğan, Kılıç, Yılmaz, 2013

Tokat'ın arazi yetenek sınıfları I ile VIII arasında belirlenmiştir. İl genelinde toprakların arazi sınıflarına göre dağılımları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Tokat İli Arazi Sınıfları

ARAZİ SINIFI	ARAZİ ORANI (%)	GENEL NİTELİKLER
I. SINIF	7.27	Tarım metotları uygulanabilen düz veya düze yakın, derin, verimli kolayca işlenebilen topraklar
II. SINIF	5.90	Kültür bitkileri, çayır, mera ve orman arazileri
III. SINIF	8.81	Kolayca düzeltilemeyen düşük verimlilik, orta derecede tuzluluk ve sodiklik gibi sınırlandırmalar
IV. SINIF	6.97	
V. SINIF	-	-
VI. SINIF	13.02	Düzeltilmeyecek sürekli sınırlandırmalar
VII. SINIF	54.61	Çok dik eğim, erozyon, toprak sığılı, taşlılık, yaşlılık, tuzluluk, sodiklik sınırlandırmaları
VIII. SINIF	0.73	Tarım dışı araziler
BELİRSİZ	2.69	-
TOPLAM		

Kaynak: Tokat İli Büyük Toprak Grupları, Erozyon Sınıfları ve Arazi Yetenek Sınıfları Tematik Harita Katmanlarının CBS ile Hazırlanması ve Analizi, Doğan, Kılıç, Yılmaz, 2013

I. Sınıf arazilerde su ve rüzgar erozyonu hiç yoktur veya çok azdır, topraklar iyi drenaja sahiptirler. Bu sınıftaki arazilerin mutlak tarım arazisi olarak korunması gerekmektedir. II. sınıf araziler kültür bitkileri, çayır, mera ve orman için kullanılabilir.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI

TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Erozyon sınıflarının göre, Kahverengi Orman topraklarının % 34.88'i çok şiddetli erozyon sınıfına girmektedir ve bunu sırasıyla Kireçsiz Kahverengi Orman (% 18.94), Kahverengi (% 10.23), Kestanerengi (% 7.67) Kırmızımsı Kestanerengi (% 6.38), Gri Kahverengi Podzolik (% 1.17) büyük toprak grupları izlemektedir. Buna karşın, Kırmızımsı Kahverengi, Kolüvyal ve Alüvyal büyük toprak gruplarında çok şiddetli erozyon sınıfına giren alanlar bulunmamaktadır.

Şiddetli erozyon sınıfına giren alanlar ise en çok Gri Kahverengi Podzolik topraklarda (% 78.84) tespit edilmiş olup, bunu da sırasıyla Kireçsiz Kahverengi Orman (% 65.49), Kahverengi Orman (%51.27), Kestanerengi (% 44.15), Kırmızımsı Kestanerengi (% 18.15), Kahverengi (% 1.30) ve Kolüvyal (% 1.15) büyük toprak grupları takip etmektedir. Alüvyal topraklar erozyonun en az görüldüğü büyük toprak grubudur. Erozyonun en fazla görüldüğü büyük toprak grubu Kahverengi Orman topraklarıdır.

I. sınıf arazilerin % 99.81'i hiç veya çok az erozyon sınıfına girmektedir. I. sınıf arazilerin çok az bir kısmında (% 0.19) çok şiddetli erozyona rastlanılmaktadır ve erozyonla mücadelede bu alanlar öncelikli olarak ele alınmalıdır. II. sınıf arazilerin % 24.62'si hiç veya çok az erozyon sınıfına girerken, % 75.38'inde orta seviyede erozyon tespit edilmiştir. III. sınıf arazilerde orta erozyon sınıfına giren alanlar (% 97.96) çoğunluktadır. VI. sınıf arazilerden VIII. sınıf arazilere doğru şiddetli erozyon görülen alanlar azalırken çok şiddetli erozyon alanları artış göstermektedir.

I, II, III ve IV. sınıf araziler içinde Kırmızımsı Kahverengi ve Kolüvyal toprakların % 100'ü, Alüvyal toprakların % 99.81'i, Kahverengi toprakların % 88.48'i, Kırmızımsı Kestanerengi toprakların % 83.66'sı ve Kestanerengi toprakların % 60.91'i tarıma uygun bulunmaktadır.

2.6. AKARSULAR VE GÖLLER

2.6.1. AKARSULAR

Tokat ilinde yer alan başlıca akarsular Yeşilirmak ve kollarıdır. Tozanlı Kolu, Köse Dağı'nın batısından çıkmaktadır. Karacan ve Tekeli Dağları arasındaki vadilerden geçip, birçok yan dereleri alarak Almus Baraj Gölü'ne ulaşmaktadır. Daha sonra sırasıyla Dönek ve Mamu dağları arasındaki boğazdan geçerek Omala Ovası'ndan, Kazova'dan, Turhal Ovası'ndan, Amasya İl'inin Gendingen Ovası'na ulaşmaktadır. Bu güzergah içinde Behzat Deresi, Gülüt Deresi ve Hotan Deresi gibi yan dereleri alarak Çekerek kolu ile birleşmektedir. Uzunluğu 468 km'dir.

Kelkit Kolu, Erzincan'ın kuzeyindeki dağlardan doğan ufak derelerin, Kelkit yakınlarında birleşmesi ile meydana gelmektedir. Tokat'tan sonra, Niksar Ovası'na girip, kuzeybatı doğrultusunda akmaya devam edip, Erbaa Ovası'nı geçerek Kale Köyü güneyinde Yeşilirmak'la birleşmektedir. Uzunluğu 373 km'dir.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI

TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Çekerek Kolu, Çamlıbel dağlarından doğan derelerin Çamlıbel Bucağı dolaylarında birleşmesi ile meydana gelmektedir. Artova'da güneybatı doğrultusunda akarak, Sulusaray'dan sonra Kaleboğazı ve Kazankaya barajlarına ulaşmaktadır. Buradan sonra Geldigen Ovası'nı geçerek, Çat Deresi ve Amasya'da Yeşilirmak ile, birleşerek Karadeniz'e ulaşmaktadır. Uzunluğu 276 km'dir.

2.6.2. GÖLLER

İlin başlıca gölleri Zinav, Güllüköy ve Kaz Gölü'dür. Zinav Gölü, Reşadiye İlçesi'nin Yolüstü Köyüne 3 km uzaklıkta yer alan tatlı sulu bir göldür. Gölü besleyen bir dere vardır. Yüzeyi takribi 1.5 km²'dir. Mansap'tan boşalan ayakla Kelkit Irmağı'na ulaşmaktadır. Ortalama derinliği 10-15 m arasında değişmektedir. Çevresi ormanlarla kaplıdır. Kızılkant ismi verilen balıkların yaşam alanıdır.

Güllüköy Gölü, Reşadiye İlçesi'nin aynı isimle anılan köyündedir. Büyük bir göl olup, yüzeyi 16.5 km²'dir. Yan derelerden gelen sızıntı sular ve kış suları ile beslenmektedir. Ortalama derinliği 7 m'dir. Suyu tatlıdır.

Kazgölü, Pazar-Zile karayolu üzerinde, Uzümören yakınlarında yer almaktadır. 7000 dönümlük bir alan kaplamaktadır. Gölün geniş bir bölümü sazlarla kaplıdır. Sazlıklarda yabankazı, yaban ördeği ve birçok türde yaban kuşu barınmaktadır. Göl sularında sazan balığı yaşamaktadır. Kaz Gölü ve çevresi Yaban Hayatı Geliştirme Sahası olarak ilan edilmiştir.

İl içinde ayrıca çok sayıda baraj gölü bulunmaktadır. En büyük baraj gölü Almus Baraj Gölü'dür. Almus Barajı, Almus ilçe merkezinin 3.5 km kuzey doğusunda, Tozanlı Çayı üzerinde yer alan, toprak dolgu tipinde yapılmıştır. Göl yüzeyi 31.3 km², göl uzunluğu 22 km, gölün en derin yeri 74 metredir. Baraj hidroelektrik enerjisi üretmek, tarım alanlarına sulama suyu sağlamak, sel taşkınlıklarını önlemek amacı ile yapılmıştır. Gölde yayın, sazan ve alabalık türü tatlı su balıkları yaşamaktadır. Baraj gölünün çevresi ormanlarla kaplıdır ve göl kıyılarında bir çok koy bulunmaktadır. Tokat ve çevresi için önemli bir piknik ve dinlenme yeridir.

Tokat İli'nde yer alan diğer baraj gölleri Belpınar, Bozpınar, Bedirkale, Akbelen, Akıncıköy, Sulugöl, Koçaş, Aşağıgüçlü, Ortaören, Boldacı, Üçyol, Kızık, Güzelbeyli, Bütet baraj gölleridir.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI

TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

3. İL TARİHİ

3.1. KRONOLOJİ VE TARİH

- M.Ö. 2500-400 : Hitit ve Frig yerleşim alanları
- MÖ IV. – I. Yüzyıl : Pontus Krallığı, Roma Dönemi
- MS. I-XI. Yüzyıl : Pers, Helenistik, Roma ve Bizans Dönemleri
- 1074 : Danişmend Oğulları egemenliği
- 1144 : Konya Selçukluları Dönemi
- 1243 : Gıyaseddin Keyhüsrev'in Tokat'a gelişi
- 1256 : İlhanlı hakimiyeti
- 1275 : Pervane Bey tarafından Tokat Darüşşifası'nın kuruluşu
- 1355 : Ertena Oğulları hakimiyeti
- 1381 : Kadı Burhanettin hakimiyeti
- 1398 : Osmanlı Egemenliği
- 1402 : Timur'un Tokat'a gelişi
- 1470 : Uzun Hasan Tokat'ı yakması
- 1506 : Şah İsmail Tokat'ı yakması
- 1538 : Tokat'ın Voyvodalık olması
- 16 Ekim 1919 : Mustafa Kemal Paşa'nın Tokat'a gelişi

Tokat ve çevresinin kayıtlara geçmiş en eski isimleri Komana Pontika, Pontus Galatikus, Pontus Polemonniakus, Evdoxia ve Dokia'dır. Tokat çevresi İ.Ö. IV. Yüzyıldan başlayarak Pers, Helenistik, Roma ve Bizans devirleri boyunca varlığını sürdüren bir kent olmuştur.

Tokat kentinin 9 km. kuzey doğusundaki yer alan Gümenek'in (Komana) ilk yerleşim yeri olduğu kabul edilmektedir. Daha sonra tarihi süreçte, Tokat çevresi Hitit, Frig, Kimmer, İskit, Med, Pers ve Makedon egemenliğine girmiştir. M.Ö. 301 - M.S. 66 yılları arasında Pontus Krallığı hakimiyet ine giren Tokat, M.S. 66'dan M.S. 395'e kadar Roma hakimiyetinde kalmıştır. Roma sonrası Bizans'ın hakimiyetine giren Tokat'a, Emevi ve Abbasi'ler tarafından akınlar yapılmıştır.

1071 Malazgirt Savaşı sonrasında Danişmend Gazi, XI. Yüzyılda, Tokat ve çevresini fethederek Danişmendli Devleti'ni kurmuştur. Niksar bu devletin başkenti olmuştur. Danişmendlilerden sonra XII. Yüzyılda, Anadolu Selçuklu Devleti'nin ve daha sonra beyliklerin egemenliğine girmiştir. 1240 1243'ten Baba İshak Ayaklanması'ndan sonra sırasıyla, Moğol, İlhanlı, Eratna Beyliği, Kadı Burhanettin Devleti ve Akkoyunlular bölgede hüküm sürmüştür.

Tokat, 1398 yılında Yıldırım Bayezid döneminde Osmanlı Devleti topraklarına dahil edilmiştir. Osmanlı Döneminde Sivas Eyaleti'ne bağlı bir kaza olarak idare edilen Tokat,

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI

TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

bu statüsünü XIX. Yüzyılın son çeyreğine kadar sürdürmüştür. XIX. Yüzyılda yapılan idari düzenlemeler sonucunda, 12 Ocak 1880 tarihinde, sancak statüsüne çıkarılmış ve bazı kazaların da bağlanmasıyla söz sancağın sınırları genişletilmiştir. Sancağın kazaları Zile, Erbaa, Niksar ve Reşadiye olmuştur. Tokat Sancağı'nın bu idari yapılanmasını 1920 yılına kadar sürmüştür.

Tokat Sancağı, 31 Mayıs 1920 tarihinde Sivas Vilayeti'nden ayrılarak müstakil vilayet haline getirilmiştir. 1944'te Artova ve Turhal, 1954'te Almus, 1987'de Pazar ve Yeşilyurt, 1990'da Sulusaray ve Başçiftlik ilçeleri kurulmuştur.

3. 2. TARİHİ VE KÜLTÜREL DEĞERLER

Gök Medrese: XIII. yüzyılda yaptırılmıştır olduğu kabul edilmektedir. Anadolu Selçuklu mimarlık ve sanatının en belirgin özelliklerini taşımaktadır.

Yağbasan Medreseleri: Anadolu'nun ilk medreselerinden olan Niksar ve Tokat Yağbasan Medreseleri XII. Yüzyılın ortalarında Danişmendlilerin tarafından yaptırılmıştır.

Hatuniye Külliyesi: Tokat il merkezinde yer alan medrese, cami, medrese ve imaretten oluşan külliye'dir.

Mevlevihane: Mevlevilik Tokat'ta yayılmaya başlamasıyla ilk defa XIII. Yüzyılda ve geçirdiği yangından sonra XV. Yüzyılın sonunda 1638'de yaptırılmıştır.

Arastalı Bedesten: XV.-XVI. yüzyıllarda yapıldığı tahmin edilmektedir. Halen Tokat Müzesi olarak kullanılmaktadır.

Artova Yeraltı Yerleşimi: Ana kaya bloğuna oyularak yapılmış erken Hristiyanlık dönemine ait yerleşim.

Kayapınar Höyüğü: Kalkolitik Çağ'a ait höyük Artova'da yer almaktadır.

Horoztepe: Erbaa ilçe merkezinde yer almaktadır. M.Ö. 4.000'li yıllara tarihlenen buluntular yer aldığı örenyeri bir höyük ve nekropolden oluşmaktadır.

Niksar Kalesi: Roma ve Bizans dönemlerinde inşası tamamlanmış, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde sağlamlaştırılarak kullanılmaya devam etmiştir.

Melik Gazi Türbesi: Niksar ilçe merkezinde yer almaktadır. Bir Danişmendli eseridir ve XII. Yüzyılın ortalarında Melik Gazi'nin torunu Nizamettin Yağbasan tarafından yaptırılmıştır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Mahperi Sultan Kervansarayı: Pazar ilçe merkezinde bulunan kervansaray, 1238 yılında I. Alaattin Keykubat'ın eşi Mahperi Hatun tarafından yaptırılmıştır. Halen restoran olarak kullanılmaktadır.

Sebastapolis Antik Kenti: Sulusaray ilçe merkezinde yer almaktadır. Büyük bir höyük üzerine kurulmuş antik kentin yerleşimi ilk Tunç Çağında başlamıştır.

Maşat Höyük: Frig, Hitit, Erken Tunç Çağı, Geç Kalkolitik Çağ ve Erken Tunç Çağına ait yerleşimin olduğu kabul edilmektedir.

Zile Kalesi: Zile Ovasına hakim bir tepe üzerinde yer almaktadır. Zile Kalesinin hangi dönemde ve kimler tarafından kurulduğu kesin olarak bilinmemektedir.

Hamamlar: İl içinde çok sayıda Osmanlı Dönemine ait tarihi hamam bulunmaktadır. Bunların birçoğu restore edilmiş ve halen faaliyettedir. Bu hamamlardan bazıları Pervane Hamamı, Sultan Hamamı, Yörgüç Paşa Hamamı, Ali Paşa Hamamı, Çay Hamamı, Mustafa Ağa Hamamı, Paşa Hamamı, Hacı Ahmet Hamamı (Erbaa), Çifte Hamam (Zile)'dir.

Tarihi Konak ve Evler: İlde yapılan restorasyonlarla özellikle Tokat Merkez, Niksar ve Zile'de Osmanlı dönemine ait evler ve dokular ortaya çıkartılmıştır. Birçok konak ve eve yeni fonksiyonlar verilmiştir. Bunlardan Latifoğlu Konağı müze olarak düzenlenmiştir.

Hanlar: Taşhan, Yazmacılar Hanı, Sulu Han, Paşa Han, Deveciler Hanı

Camiler: Ulu Cami, Ali Paşa Camii, Takyeciler Camii, Silahtar Ömer Paşa Camii (Erbaa), Niksar Ulu Cami, Çöreğibüyük Camii (Niksar), Turhal Ulu Cami, Zile Ulu Cami (Nasuh Paşa Camii)

Türbe ve Tekkeler: Ebu Şems Hanegahı – Vezir Ahmet Paşa Türbesi, Aceşir Tekke ve Türbesi, Şeyh Mekkun İmareti, Sümbül Baba Zaviye ve Türbesi, Sefer Paşa Türbesi, Ali Tusi Türbesi, Burgaç Hatun Türbesi, Pir Ahmet Bey Türbesi (Horozoğlu) ve Zaviyesi, Erenler Kümbeti, Sentimur Türbesi, Hubyar Tekkesi (Almus), Kulak Tekkesi (Niksar), Sunguriye Türbesi (Niksar), Kırk Kızlar Türbesi (Niksar), **Yağbasan Türbesi** (Niksar)

Köprüler: Leylekli Köprü (Niksar), Talazan Köprüsü (Niksar), Sulusaray Köprüsü

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

4. NÜFUS

2016 yılında yapılan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine göre ilin nüfusu 758.237'dir. İlin 1990, 2000, 2012 ve 2016 yıllarına ait kentsel, kırsal ve toplam nüfus verileri Tablo 7'de sunulmuştur.

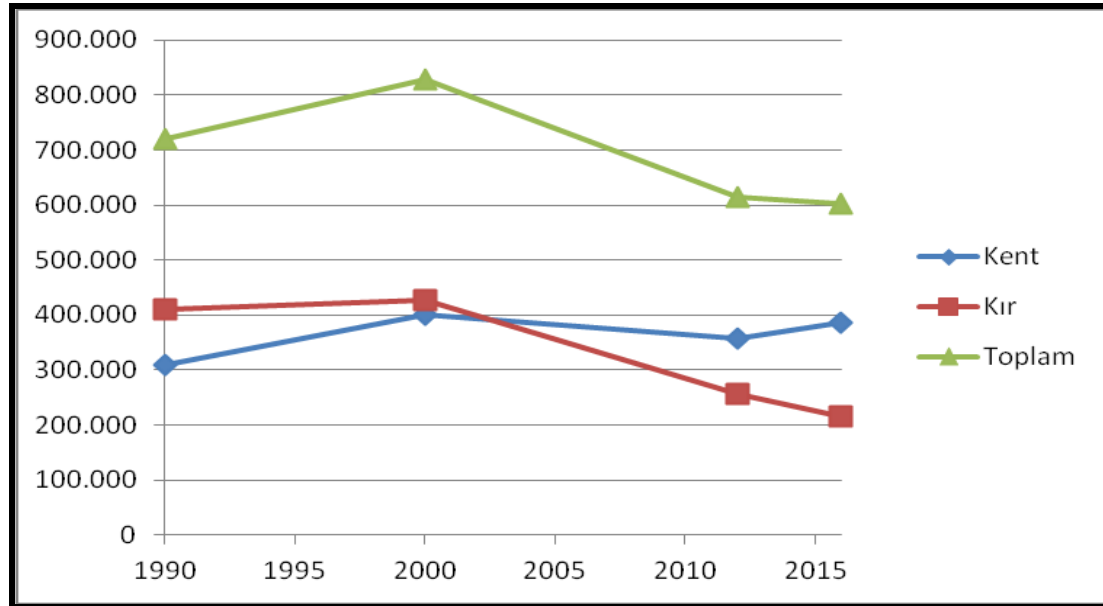
Tablo 7: Tokat İli Nüfus Verileri (1990, 2000, 2012,2016)

NÜFUS	NÜFUS				YILLIK LOGARİTMİK NÜFUS ARTIŞ HIZI %			
	1990	2000	2012	2016	1990-2000	2000-2012	2012-2016	1990-2016
Kent	308.304	401.762	358.494	387.205	2.65	- 0.95	1.93	0.88
Kır	410.947	426.265	255.496	215.457	0.37	- 4.27	-4.26	-2.48
Toplam	719.251	828.027	613.990	602.662	1.41	-2.50	-0.47	-0.68

Kaynak: D.İ.E. 1990-2000 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları, TÜİK 2013 A.D.N. K.S. Verileri ve Büro Çalışması

İlde 1990 yılından 2000 yılına kadar geçen 10 yıllık süre içinde toplam nüfus miktarında artış gözlenmektedir. 2000 yılından 2012 yılına kadar geçen 12 yıllık süre zarfında ise toplam nüfusta düşüş meydana gelmiş ve 2012-2016 arasında bu düşüş devam etmiştir. Geçen 26 yıllık süre içinde kırsal nüfusta azalma gözlenirken, kentsel nüfustaki artış olmuştur.

Grafik 4: Tokat İli Nüfus Gelişimi (1990-2016)

Kaynak: D.İ.E. 1990-2000 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları, TÜİK 2012, 2016 A.D.N.K.S. Verileri ve Büro Çalışması

5. EKONOMİK YAPI

5.1. SEKTÖREL YAPI ANALİZİ

5.1.1. TARIM

Tokat İli, toprak yapısı ve sulanabilir arazilerin (Kazova ve Kelkit Ovası vb.) çokluğu, sulama suyu potansiyelinin (Yeşilirmak, Kelkit ve Çekerek ırmakları, vb.) fazlalığı, iklim elverişliliği ve yükselti farklılığından dolayı çok çeşitli ürün yetiştirmeye elverişlidir. Bu nedenlerle ilin ekonomisi geniş ölçüde tarıma dayanmaktadır. Ayrıca, yeni teknolojilerin kullanılması, yapılan gözetlerle sulama imkanlarının artması, gübreleme, ilaçlama ve zararlı bitkilerle mücadele verimin artması sağlanmıştır.

İlde 346.295 Ha alanda kültür bitkileri üretilmektedir. Başlıca ürünler buğday, arpa, mısır, nohut, yeşil mercimek, tütün, fiğ, yonca, soğan, patates, şekerpancarı ve ayçiçeğidir. Tarım ürünlerinin daha iyi değerlendirilmesi için, bağcılık, seracılık, meyve fidanı, sırik domatesi vb. üretimler desteklenmektedir. Artova'da tahıl, Kazova'da bağcılık ve Taşova'da tütün ekimi daha ağır basmaktadır. İlde, başta domates olmak üzere her çeşit sebze ve meyve yetişmektedir.

Tokat'ta hayvancılık bitkisel üretimden sonra ikinci sırayı almaktadır. Bölge zengin bir hayvan varlığına sahiptir. Süt hayvancılığını geliştirmek amacıyla her türlü ıslah çalışmaları yapılmaktadır. Montafon ırkının yanında Holstein ırkı ile Kelkit Vadisi'nde önemli miktarda New Jersey melezi yetiştirilmektedir. Koyunculukta "Karagül" koyunlarının yetiştirilmesi için üreticiler teşvik edilmektedir. Süt ve et sığırcılığı, küçük ve büyükbaş hayvancılığın yanısıra ilde arıcılık ve tavukçuluk yapılmaktadır. Merkez İlçe, Reşadiye ve Zile'de fenni sistemle arıcılık ilerlemiştir.

Tokat ili orman varlığı bakımından zengin bir ildir. Ormanlarda sedir ağacı, gürgen, ladin, köknar, dişbudak, kestane, yabani zeytin, meşe ve kayın vadilerde ise söğüt ve kavak ağaçları çoğunluktadır. İl içinde 290'si orman içinde, 164'ü orman kenarında olmak üzere toplam 454 orman köyü bulunmaktadır.

5.1.2. SANAYİ

İlde ilk sanayi kuruluşu 1930 Turhal Şeker Fabrikası'dır. 1983 yılında, Sigara Fabrikası faaliyete geçmiş ve uzun yıllar özel sektöre ait birkaç küçük işletme dışında, sanayide herhangi bir ilerleme kaydedilmemiştir. Zaman içinde, tuğla-kiremit sanayi, un yem sanayi, parke-kereste sanayi ve tarım makineleri imalatı gibi tarım ve toprağa dayalı yatırımlarda artış olmuştur. Halen tütün, gıda, taş ve toprağa dayalı sanayi ve kimya sanayi dalında üretim yapan kuruluşlar bulunmaktadır. Bunların arasında takım tezgahları aksesuarı fabrikası, meyve suyu fabrikası, un fabrikaları, tekstil fabrikaları,

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI

TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

kiremit, tuğla fabrikaları, bentonit fabrikası, yem fabrikası, kereste fabrikası, alüminyum, bakır işleme atölyesi, ziraat aletleri imalathanesi ve lastik ayakkabı fabrikası başlıca sanayi kuruluşlarıdır.

1978 yılında kurulan Organize Sanayi Bölgesi 1992 yılında tamamlanmıştır. Halen ilde yer alan Organize Sanayi Bölgeleri Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8: Tokat İlinde Bulunan Organize Sanayi Bölgeleri

Organize Sanayi Bölgesi Adı	İlçe	Kuruluş Yılı
Tokat Merkez Organize Sanayi Bölgesi	Merkez	1978
Tokat Erbaa Organize Sanayi Bölgesi	Erbaa	1997
Tokat Niksar Organize Sanayi Bölgesi	Niksar	1997
Tokat Zile Organize Sanayi Bölgesi	Zile	2000
Tokat Turhal Organize Sanayi Bölgesi	Turhal	2001

Kaynak: T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı verileri

Tokat İlinde betonit, antimon, oniks, krom ve kömür üretilmektedir. Antimon Turhal İlçesinde çıkarılmaktadır. Türkiye’nin en zengin betonit yatakları Reşadiye ilçesinde bulunmaktadır.

5.1.3. HİZMET

İlin ticari potansiyelini genellikle tarım ürünleri oluşturmaktadır. Bu nedenle ticaret hayatı özellikle ürün alım zamanı olan sonbahar aylarında daha hareketli geçmektedir. İlde 5 adet Tarım Satış Kooperatifi, 11 adet Esnaf ve Sanatkarlar Kefalet Kooperatifi, 32 adet Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi, 42 adet Tüketim Kooperatifi, Balıkçılık ve Su Ürünleri Kooperatifleri, 49 adet Köy Kalkınma Kooperatifi, bulunmaktadır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

6. SOSYAL YAPI

6.1. BÖLGENİN VE İLİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ

Doğu Karadeniz Bölgesi yüzölçümü açısından Türkiye'nin % 7.75'ini oluştururken; nüfus açısından 2000 yılı itibariyle % 7.77'sini, 2016 yılı itibariyle ise % 5.51'ini oluşturmaktadır. Bölgenin nüfus gelişimi Tablo 9'da verilmiştir.

Bölge nüfusunda 1960 yılından 2000 yılına kadar geçen 40 yıllık süre içinde bölge nüfusunda artış gözlenmektedir. Ancak, 2000 yılından 2016'ya kadar geçen yıllar arasında önemli düşüşler meydana gelmiştir. Bu düşüş gerçekte bölgenin göç vermesine ve diğer yandan istatistik yönteminin değişmesine bağlıdır. Daha önceki dönemlerde de nüfus mutlak olarak artarken, bölgenin artış hızları hemen her dönemde Türkiye ortalamalarının altında olmuştur.

Nüfus açısından sıralandığında Samsun bölgenin en yüksek nüfuslu ilidir. İkinci sırayı Trabzon almakta, diğer iller ise Ordu, Tokat, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane ve Bayburt olarak sıralanmaktadır.

Doğum yerine göre nüfus oranları incelendiğinde, başka bir ilde doğanlar oranı bölge genelinde Türkiye ortalamasından oldukça düşüktür. Bölgede yaşayanların büyük bölümü yine bölgede doğmuştur. Bölge dışarıdan göç alan bir yapıya sahip değildir.

Buna karşılık, bölge Türkiye'nin diğer bölgelerine göç vermektedir. Planlama bölgesinde genelde genç nüfus göç etmektedir. Bu nedenle, yaşlı nüfus Türkiye oranlarından daha fazladır ve bölge Türkiye'ye oranla daha yaşlı bir nüfusa sahiptir.

Planlama Bölgesi genelinde hane halkı büyüklüğü düşüş göstermekle birlikte, Artvin'de 3.1 kişi, Bayburt'ta 3.7 kişi, Giresun'da 3.8 kişi, Gümüşhane'de 3.8 kişi, Ordu'da 3.2 kişi, Rize'de 3.4 kişi, Samsun'da 3.5 kişi, Tokat'ta 3.4 kişi ve Trabzon'da 3.4 kişi ile 3.6 kişi olan Türkiye ortalamasından yüksek iller Bayburt, Giresun ve Gümüşhane'dir.

Planlama Bölgesinde, doğurganlık oranları ve hanehalkı ortalamaları, genel olarak Türkiye ortalamasının üzerinde olmasına karşın çalışma çağına gelen genç nüfusun, başta Marmara Bölgesi olmak üzere ekonomik anlamda daha ileri olan bölgelere göç etmesi sonucu tüm illerde ve özellikle kırsal yerleşmelerde nüfus azalmaktadır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI
TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Tablo 9: Bölge Nüfusunun Gelişimi

YIL	Artvin	Bayburt	Giresun	Gümüşhane	Ordu	Rize	Samsun	Tokat	Trabzon	TOPLAM	Log. Artış %'si
1960	196.301	-	381.453	243.115	469.379	248.930	654.602	437.590	532.999	3.164.369	-
1965	210.065	-	428.015	262.731	543.863	281.099	755.946	495.352	595.782	3.572.853	2,43
1970	255.869	-	451.679	282.238	608.721	315.700	821.183	540.855	659.120	3.935.365	1,93
1975	228.026	-	463.587	293.673	664.290	336.278	906.381	599.166	719.008	4.210.409	1,35
1980	228.997	-	480.083	275.191	713.535	361.258	1.008.113	624.508	731.045	4.422.730	0,98
1985	226.338	-	502.151	283.753	763.857	374.206	1.108.710	679.071	786.194	4.724.280	1,33
1990	212.833	107.330	499.087	169.375	830.105	348.776	1.158.400	719.251	795.849	4.841.006	0,49
2000	191.934	97.358	523.819	186.953	887.765	365.938	1.209.137	828.027	975.137	5.266.068	0,84
2008	166.584	75.675	421.766	131.367	719.278	319.410	1.233.677	617.158	748.982	4.433.897	-2,15
2012	167.082	75.797	419.555	135.216	741.371	324.152	1.251.722	613.990	757.898	4.486.783	0,30
2016	168.068	90.154	444.467	172.034	750.588	331.048	1.295.927	602.662	779.379	4.634.327	0,81

Kaynak: D.İ.E. 1927-2000 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları, TÜİK 2008-2016 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Verileri

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

6.2. EĞİTİM DURUMU

6.3. SOSYO-KÜLTÜREL YAPI

Bölge, özellikle coğrafi yapısı bakımından ülke içinde farklı bir yapıya sahiptir. Tamamına yakını eğimli arazilerden oluşan bölge, özellikle sanayi temelli bir kalkınma yakalayamamıştır. Ülkede turizm sektörünün de batı ve güney bölgelerinde ilerlemesi, planlama bölgesinin ekonomik kalkınma açısından en büyük dezavantajları olmuştur. Ekonomide yaşanan bu olumsuz gelişmeler, halkın kendine bir çıkış noktası olarak eğitimi görmesine neden olmuş ve bölge, Türkiye içinde eğitim düzeyi yüksek bölgeler arasına girmiştir. Fakat eğitimini tamamlayanlar, ekonomik anlamda geri olan bölge içinde kalmayarak, başta Marmara Bölgesi olmak üzere diğer bölgelere göç etmektedirler.

Bölgede okuma yazma bilmeyen oranı ülke ortalamasından yüksek bir değerdir. Bölgede erkek nüfusu ve kadın nüfusunun okuryazarlık oranına bakıldığında da okuma yazma bilmeyenlerin oranının ülke ortalamasından yüksektir. Bölge içinde okuma yazma bilmeyenlerin oranının en yüksek olduğu il Ordu'dur ve bu oran ülke ortalamalarından da yüksek bir değerdir. Bölgede okuma yazma bilmeyenlerin sayısının en az olduğu il Samsun'dur. Okuma yazma bilmeyen kadınların oranının en yüksek olduğu iller Ordu ve Bayburt'tur ve bu değerler Türkiye ortalamasından yüksektir.

6.3. SOSYO-KÜLTÜREL YAPI

Yıllar boyunca birçok uygarlığa ev sahipliği yapmış olan bölgede, bu uygarlıkların yaşam biçimlerinin izlerine rastlanmaktadır. Bu durum sosyo-kültürel anlamda önemli bir zenginlik ve çeşitlilik olarak gündelik hayata yansımaktadır. Bununla beraber hem geçmişte hem de bugün, bölgedeki yaşam biçimini etkileyen en önemli faktör coğrafi koşullar olmuştur. Coğrafi koşulların çok sert oluşu, bu faktörü özellikle yerleşmeler açısından kısıtlayıcı ve belirleyici bir unsur olarak ortaya çıkarmaktadır. Planlama Bölgesinin tamamına yakınında, dağlar denizden hemen sonra yükselmeye başlamaktadır, bu sebeple kıyıda ve dağ yamaçlarında kurulan yerleşmeler birbirlerinden keskin çizgilerle ayrılmaktadır. Nüfus yoğunluğu, kıyı kesimlerinde, yüksek dağların izin verdiği ölçüde vadilerde ve ovalarda daha fazla olurken; iç bölgelerdeki yerleşmeler kümeler halinde, küçük ve birbirinden kopuk olarak gelişmişlerdir. Yine buna paralel olarak kentsel işlevler (yönetim, ticaret, zanaat) kıyı kesimlerinde yoğunlaşırken, iç kesimlerde tarım ve hayvancılığın yoğun olduğu kırsal yerleşmeler bulunmaktadır. Kısaca yaşam biçimleri açısından, bölgede kıyı kesimi ve iç kesimler olarak iki farklı yapıdan söz etmek mümkündür.

Kıyı kesimlerinde gelişmiş olan yerleşmelerin tam olarak birer kentleşme çizgisinde olduklarından söz etmek güçtür. Bu anlamda kentsel bir yaşam biçiminin bu merkezlerde görüldüğü söylemek mümkün değildir. Genel itibarıyla tarım ağırlıklı yerleşme merkezi özelliği gösterdiği için, hizmet verdiği bölgenin pazarı ve halkın temel ihtiyaçlarını

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

karşılıdığı merkezler olarak nitelendirilmektedir. Bölge halkı için deniz her zaman çok önemli olmuş, balıkçılık önemli bir geçim kaynağı ve yaşama biçimi oluşturmuştur. Bölgedeki limanların birçoğu küçüktür ve modern deniz ticareti için uygun değildir. Kırsal yerleşmelerdeki yaşam biçiminde ise bölgenin ekonomik durumunun yansımaları daha çok hissedilmektedir. Çok parçalı olan tarım alanlarının bulunduğu yerlerdeki yerleşmeler, tarımı ekonomik hayata katamadıkları için aile ölçeğinde üretim yapmaktadırlar. Bu tarz bir yaşam biçiminin izlerini, toplumsal yaşamda, yerleşme düzeninde ve mimaride görmek mümkün olmaktadır. Tarım ve hayvancılığın ekonomik birer girdi olmayıp, sadece kendine yeten bir yapıda olmasının en önemli toplumsal sonuçlarından biri gurbetçilik olgusudur. Bölge insanı, yıllar boyunca yakın yerleşmelere mevsimlik olarak çalışmaya giderek, kendi tarlasında yetiştiremediği ürünleri satın almak için çalışmıştır. Fakat özellikle 1960'lardan itibaren değişen yaşam koşulları, insanların gereksinmelerini arttırmış ve bu gereksinmeleri karşılamak mevsimlik çalışmayla karşılanamaz olmuştur. Bunun sonucu olarak göç olgusu bölgede kendini hissettirmiş ve çalışma çağına gelen nüfus daha fazla para kazanmak adına yaşadığı yeri terk etmiştir.

Tarihten gelen kültürel ve sosyal bir özellik olarak yaşadığı yerden kopamayan bölge insanı, tatillerini bölgeye gelerek değerlendirmekte, daha da önemlisi emekli olduktan sonra köyüne yerleşmektedir. Bu durumun hem bölgenin kültürel yapısı, hem de ülke içinde bölgeden göç alan merkezlerin kültürel yapısı açısından önemli sonuçları vardır. Çalışmak için göç edilen -daha çok- batıdaki ekonomik açıdan canlı kentler, bölge insanının sosyal hayatlarını önemli ölçüde etkilemiş, tüketim alışkanlıklarını değiştirmiş ve dönüştürmüştür. Ancak göç edilen bölgelerde bile aynı yerden gelen insanların grup oluşturmaları ve hemşeri dayanışması içinde davranmaları söz konusudur. Her fırsatta bölgeye dönen insanlar, değişen alışkanlıklarını da yanlarında getirmişler ve bu da bölgenin sosyal ve kültürel hayatını etkilemiştir. Kısaca yaşanan göç süreci bölgenin toplumsal hayatında önemli değişiklikler yapmıştır. Temel ekonomik sektör ve bunlara yönelik devlet politikaları ve oluşan piyasa şartları da bölgedeki yaşam biçimini etkileyen en önemli unsurlardan olmuştur. Çay, tütün, fındık gibi temel ve kitlesel tarımsal ürünler konusundaki devlet politikaları ve Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından açılan sınır kapıları ve gelişen uluslararası ilişkiler toplumsal yapıyı derinden etkileyen gelişmeler olmuştur.

Bölgenin ekonomik yapısı ve coğrafi koşullarının en önemli yansımalarından biri de yerleşme düzeni ve mimari olarak öne çıkmaktadır. Tarımın yerleşikliğe bağlı bir olgu olması, bölgedeki yerleşmeyi etkileyen en önemli faktörlerden biridir. Çünkü tarlayı ve bahçeyi ekip bakımını yapmak için yakın olmak gerekmektedir. Bunun sonucu olarak, etrafı bahçelerle çevrili ve tüm tarımsal uğraşlarını evinde sürdürebilecek bir mimari ortaya çıkmaktadır. Alt katlarda büyükbaş hayvanların barınakları, malzemelerin korunması için ambarlar ve sütün işlendiği süt odaları gibi özel kullanımları yörenin öne çıkan mimari özellikleridir. Osmanlı döneminden kalma taştan ve keresteden yapılaş konakların örnekleri oldukça az kalmıştır. Tarih boyunca birçok uygarlığa ev sahipliği yapmış olan bölge içinde, bugüne kadar yaşamaya devam eden etnik grupların olduğunu

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

görmek mümkündür. Ancak, bu gruplar yıllar boyunca aynı bölge içinde uyumlu bir şekilde yaşamıştır.

Planlama bölgesi içinde erkek nüfusun toplumsal yapı içindeki rolüne bakıldığında, ülkenin diğer bölgelerinden ayrılan önemli bir özelliğinin olmadığı görülmektedir. Erkek nüfus açısından toplumsallaşma adına öne çıkan en önemli kamusal mekan kahvehanelerdir. Sadece boş vakitlerin geçirilmesi yönünde kullanılmayan kahvehaneler, aynı zamanda genç nüfusun kendilerine iş olanakları sağlayacak ilişkiler kurduğu mekanlar olarak ortaya çıkmaktadır. Planlama bölgesi içinde kadınların toplumsal hayattaki rolü, diğer bölgeler ile farklılıklar göstermektedir. Bölgedeki üretimin tarım ağırlıklı oluşu, kadınların ekonomik hayata katılmalarını arttırması açısından önemli sonuçlar doğurmaktadır. Bölgedeki pek çok sektörde, kadın çalışanların oranı batıdaki illerden daha fazladır. Bu durum özellikle kadınların kırsal alanlardaki etkinliğini daha da arttırmaktadır. Bölgede yaşayan kadınların kamusal mekanın dışında kendilerine özgü enformel toplumsallaşma biçimleri vardır. Bu biçimler her konuda olduğu gibi kırsal ve kentsel alanlarda birbirinden ayrılmaktadır. Planlama Bölgesinde kadınlar, ekonomik hayata katılmaları sebebiyle önemli bir konumda olmalarına karşın, kamusal mekana ve dolayısıyla toplumsal hayata katılma konularında sorunlara sahiptirler. Kadınların toplumsal hayata katılmaları konusundaki bu potansiyel, diğer bölgelere göre daha fazla olup, bölge için değerlendirilmesi ve güçlendirilmesi gereken bir durum olarak öne çıkmaktadır. Resmi kurumlar, siyasi partiler ve ekonomik hayatın son derece erkek egemen bir yapıdadır.

Bölgede önemli sınıfsal farklılıklar bulunmamakla birlikte ciddi gelir ve yaşam standardı farkları görülmektedir. Tütün, fındık, çay gibi ürünlerin satımlık olarak yetiştirilmeye ve devlet desteği sağlanmaya başlamasıyla bölgedeki yoksulluk biçim değiştirmeye başlamıştır. Sahip olunan toprağın büyüklüğü yanı sıra verimliliği de yeni eşitsizlikler üretmiştir. Devlete ürün satarak zenginleşen kesimlerin yanı sıra, bölgeye dışarıdan gelen yönetici sınıflar ve bölgeye mevsimlik işçi olarak gelen kesimlerde farklı toplumsal kesimleri oluşturmuşlardır. Özellikle 1980 sonrası gelir dağılımının giderek bozulmasının ardından yeni yoksulluk ve zenginlik biçimleri ortaya çıkmış, ancak bu uçurum ciddi bir toplumsal rahatsızlık yaratmamıştır.

Bölge kültürel aktiviteler açısından homojen bir dağılım göstermemektedir. Önemli kültürel faaliyetler il merkezlerinde görülmektedir. Televizyon hem kentsel hem de kırsal alandaki en önemli eğlence ve bilgilenme aracı olarak görülmektedir. Bölgedeki sosyal ve kültürel etkinlikler illerde düzenlenen festival ve şenlikler, kültürel açıdan önem taşıyan müzeler, tiyatro ve sinema salonları ile kütüphanelerdir.

7. KENTSEL TEKNİK ALTYAPI

7.1. İÇME VE KULLANMA SUYU

Tokat ilinde yer alan toplam 76 belediyenin tümünde içme suyu şebekesi bulunmakta olup, il genelinde belediye nüfusunun % 99'una içme suyu hizmeti verilmektedir. İlde toplam 3 adet içme ve kullanma suyu arıtma tesisi bulunmaktadır. Bu tesislerin ikisi Almus, biri ise Reşadiye ilçesinde yer almaktadır. İlde belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılan su miktarı yaklaşık 18.000.000 m³/yıl'dır. İl genelinde çekilen su miktarı ise yaklaşık 45.000.000 m³/yıl olup, bu miktarın % 75.0'ini kaynak suları, % 24.5'ini kuyu suları ve % 0.5'ini akarsular oluşturmaktadır.

Tokat Merkez Belediyesinde su temini için çekilen suyu temel olarak kaynak suları ve yeraltından çekilen sondaj kuyu suları oluşturmaktadır. Temin edilen su miktarı 14.618.880,00 m³/yıl'dır. Tokat Merkez mücavir alan sınırlarında imar işlemleri tamamlanmamış olan yerlerde eksiklikler bulunmakla beraber imarı tamamlanmış olan yerlerin tamamı içme ve kullanma suyu hizmetinden yararlanılmaktadır.

DSİ 7. Bölge Müdürlüğü tarafından Tokat ilinde içme suyu amacıyla yapımı sürdürülen Turhal Barajı Yeşilirmak nehrinin yan kolu olan Gülüt Çayı üzerinde kurulmuştur. 2014 yılında sözleşmesi imzalanmış olan barajın yapımı % 60 fiziki gerçekleşmeye ulaşmıştır. İçme suyu, sulama, taşkın koruma ve enerji maksatlı olarak inşa edilen baraj tamamlandığında, Turhal ilçesinin ve çevre yerleşimlerin 2050 yılına kadar olan içme suyu ihtiyacını karşılayacaktır.

7.2. KANALİZASYON

2016 yılı itibariyle Tokat İl Merkezinde kanalizasyon sisteminin uzunluğu 482,95 km'dir. Kanalizasyon hizmetini alan nüfus toplam nüfusun % 98 ine tekabül etmektedir. 2010 yılında atıksu arıtma tesisi hizmete açılmış ve kanalizasyon sisteminin tamamı atıksu arıtma tesisine bağlanmıştır. Tokat mücavir alan sınırlarında imar işlemleri tamamlanmamış olan yerlerde eksiklikler bulunmakla beraber imarı tamamlanmış olan yerlerin tamamı hizmet alanı içerisinde kanalizasyon hizmetinden yararlandırılmaktadır.

İl genelinde belediye sınırları içinde, kanalizasyon şebekesinin hizmet verdiği nüfusun toplam nüfusa oranı % 71.0, atıksu arıtma tesisi ile hizmet verilen nüfusun payı ise % 38,5'tir. İlçelerde durum Tablo 10'da verilmiştir.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI
TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Tablo 10: İlçelerde Kanalizasyon Hizmetleri

İLÇELER	Kanalizasyon Şebekesi Olan Belediye Sayısı	Kanalizasyon Şebekesine Bağlı Nüfus Oranı (%)	Arıtma Tesisi Olan Belediye Sayısı
Merkez	10	99	3
Almus	10	91	-
Artova	2	100	-
Başçiftlik	2	100	-
Erbaa	8	96	1
Niksar	8	84	-
Pazar	3	92	-
Reşadiye	14	96	1
Sulusaray	2	71	1
Almus	7	98	2
Artova	3	89	-
Zile	5	96	1
TOKAT İLİ	74	95	9

Kaynak: Tokat İl Çevre Durum Raporu, 2016

7.3. ATIK YÖNETİMİ

Tokat il merkezi ve ilçelerde günlük 415- 425 ton katı atık oluşmaktadır. Tokat'ta iki adet katı atık düzenli depolama tesisi bulunmaktadır. Tokat-Turhal-Zile- Pazar katı atık düzenli depolama tesisi 2015 yılında faaliyete geçmiş olup, il genelinden toplanan atıklar mevcut aktarma istasyonundan düzenli depolama alanına gönderilmektedir. Tesis şehir merkezinin yaklaşık 55 km batısında 30 hektar büyüklüğünde bir alanda kurulu olup, Zile ilçesi sınırları içinde yer almaktadır.

Katı atık düzenli depolama tesisi içinde oluşan sızıntı suları sızıntı suyu toplama havuzunda biriktirilerek lot içerisine geri devir hattıyla tekrar verilmektedir. Sızıntı suyunun fazla gelmesi durumunda birliğe üye belediyelere ait vidanjörlerle çekilerek Tokat Belediyesi'ne ait arıtma tesisinde arıtılmaktadır.

Erbaa ilçesine ait katı atık düzenli depolama tesisi Erbaa ilçesi sınırları içinde, yaklaşık 7 hektarlık bir alanda yer almaktadır. Depolama alanı 2 lottan oluşmakta olup, toplam alan yaklaşık 4 hektardır. Katı atık Düzenli Depolama sahasında oluşan atık sular ve yağış sonrası oluşan sızıntı suları, sızıntı suyu toplama sistemi ile toplanarak sızıntı suyu havuzunda birikmektedir. Buradan belirli periyotta çekilerek Erbaa Belediyesi Atıksu Arıtma tesisine götürülmektedir.

Tokat il merkezinde oluşan hafriyat toprağı inşaat ve yıkıntı atıkları il merkezine 5 km uzaklıkta Yeşilirmak kenarındaki alanda depolanmaktadır. İlçelerde hafriyat toprağı inşaat ve yıkıntı atıkları ayrı belirlenen alanlarda depolanmaktadır.

Tokat ilinde tüm atıklarla ilgili yönetmelikler çerçevesince denetimler yapılarak, atıkların uygun şekilde geri kazanım ve bertarafının yapılması sağlanmaktadır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

7.4. ENERJİ

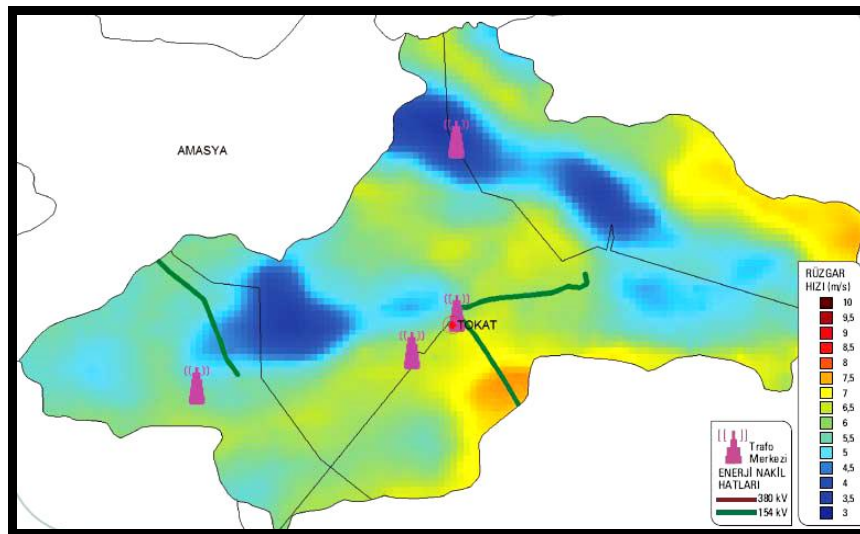
Tokat İli toplam elektrik santral kurulu gücü 540 MW'tır. 19 adet elektrik enerji santralinde 1.417 GW elektrik üretimi yapılmaktadır. Santraller ile ilgili bilgiler Tablo 11'de verilmiştir. Tokat'ın elektrik dağıtım hizmeti ÇEDAŞ tarafından sağlanmaktadır. Tokat İlinde Enerji Nakil Hatları ve ana trafo merkezleri Şekil 10'da verilmiştir.

Tablo 11: Tokat İli Elektrik Enerji Santralleri

SANTRAL ADI	TESİS TÜRÜ	KURULU GÜÇ
Köklüce HES	Hidroelektrik	90 MW
Kıllık Rüzgar Santrali	Rüzgar	85 MW
Tepekışla Barajı ve HES	Hidroelektrik	70 MW
Reşadiye HES	Hidroelektrik	64 MW
Niksar HES	Hidroelektrik	40 MW
Tuna HES	Hidroelektrik	37 MW
Bereketli Rüzgar Enerji Santrali	Rüzgar	30 MW
Almus Barajı ve HES	Hidroelektrik	27 MW
Onur HES	Hidroelektrik	20 MW
Yeşilirmak 1 Regülatörü ve HES	Hidroelektrik	14 MW
Turhal Şeker Fabrikası Termik Santrali	Linyit, Fuel oil	14 MW
Akyurt RES	Rüzgar	13 MW
Tokat Suçatı HES	Hidroelektrik	8,32 MW
Çilehane HES	Hidroelektrik	7,20 MW
Delice 1 HES	Hidroelektrik	6,66 MW
Yeşilirmak 2 Regülatörü ve HES	Hidroelektrik	6,24 MW
Ataköy Barajı ve HES	Hidroelektrik	5,53 MW
Tokat Çöpgazı Elektrik Üretim Santrali	Çöp Gazı	2,30 MW
Tokat OSB Yalçın Rüzgar Enerji Santrali	Rüzgar	0,10 MW

Kaynak: enerjiatlasi.com

Şekil 3: Tokat İlinde Enerji Nakil Hatları ve Ana Trafo Merkezleri

Kaynak: www.eie.gov.tr

8. İLİN ÇEVRE SORUNLARI

8.1. SU KİRLİLİĞİ

İlde, 1380 Sayılı Kanunu ve Yönetmeliği gereği, Su Ürünleri Üretiminde devamlılığı sağlamak amacıyla, üretim sahalarını korumak su kirliliğini önlemek ve su ürünleri avcılığını düzenleme çalışmaları kapsamında su kirliliği çalışmaları Yeşilirmak, Kelkit ve Çekerek ırmaklarında 16 noktada yılda 4 kez 14 değer açısından numune alınarak izlenmektedir.

Su kaynaklarının kirlilik nedenlerinin başında endüstriyel kaynaklar gelmektedir. Sanayi kuruluşlarının büyük çoğunluğu Merkez, Erbaa ve Niksar ilçelerinde yer almaktadır. Bu işletmeler içinde gıda, tekstil, konfeksiyon, tuğla ve orman ürünlerine dayalı sanayi önemli yer tutmaktadır. Gıda ve maden sektörlerindeki sanayi tesislerinin çoğunda ait atıksu arıtma tesisleri yer almaktadır. Tokat ve Erbaa organize sanayi bölgelerinin atıksuları Tokat ve Erbaa Belediyelerine ait atıksu arıtma tesislerinde arıtılmaktadır. Turhal, Niksar ve Zile organize sanayi bölgelerinde atıksu arıtma tesisi bulunmamaktadır. İl içinde çok sayıda fabrikanın arıtma tesisinden çıkan sular Yeşilirmak'a deşarj edilmektedir.

Diğer taraftan il içinde bulunan vahşi depolama sahaları da yeraltı ve yerüstü suları olumsuz etkilemektedir.

Kaz Gölü Sulak Alanında büyükbaş hayvanların serbestçe girmesi sonucu, azot dengesi bozulmakta ve ötrifikasyon yoluyla kirlilik oluşmaktadır. Ayrıca, gölün etrafında yapılan tarımsal faaliyetler sırasında kullanılan ilaç ve gübreler yüzeysel akışla göle ulaşmakta ve göl suyunun kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir.

2016 yılında, ilin 3.öncelikli çevre sorunu su kirliliği olmuştur. Su kirliliğinden kaynaklanan çevresel sorunun giderilmesi için kanalizasyon şebekesinin yapılması ya da yenilenmesi, belediyelere ait tüm arıtma tesislerinin yapılması ve faaliyete geçirilmesi, tarımsal faaliyetlerde kullanılan zirai mücadele ilacı ve gübrenin aşırı ve yanlış kullanımının önlenmesi, yönetmelikler çerçevesinde denetim yapılması, sanayi kuruluşlarının atıksuları için çevre izni alması ve toplumsal bilgilendirilme ve bilinçlendirme faaliyetleri yapılması gerekmektedir.

8.2. HAVA KİRLİLİĞİ

2016 yılı içinde Tokat, Meydan, Erbaa ve Turhal Hava Kalitesi İzleme İstasyonlarında yapılan ölçümler doğrultusunda, ilde Turhal ve Erbaa ilçeleri dışında yıllık ortalama bazında sınır değerlerin aşılmadığı görülmüştür. Ancak özellikle Kasım ve Aralık aylarında havaların soğumasına bağlı olarak ısınma amaçlı katı yakıt kullanımının artması, şehirlerin coğrafi yapısı ile meteorolojik şartlara bağlı olarak hava kirlilik değerlerinde yükselmeler ve aşımalar gözlenmektedir. Erbaa İlçesindeki değerlerin

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

yüksek çıkma nedeninin ise ilçe merkezi ve çevresindeki tuğla fabrikaları olduğu düşünülmektedir.

2016 yılında Tokat İli'nin 2.Öncelikli çevre sorunu hava kirliliği olmuştur. İl genelinde 2016 yılında doğalgaz kullanan konut sayısı artmıştır. Hava kirliliğine sebep olan kaynaklar arasında evsel ısınma, trafikten kaynaklanan, imalat sanayi işletmeleri, maden işletmeleri ve diğer sanayi faaliyetleri yer almaktadır. Hava kirliliğinden kaynaklanan çevresel sorunun giderilmesi için kaliteli katı yakıt ve sıvı yakıt kullanımının sağlanması, doğalgaz kullanımının yaygınlaştırılması, motorlu kara taşıtlarının egzoz ölçümlerinin yaptırılması, sanayi kuruluşlarının gerekli izinlerini almalarının sağlanması, denetimlerin artırılması gerekmektedir.

8.3. TOPRAK KİRLİLİĞİ

İlde akaryakıt bayileri, elektrik enerjisi iletim ve elektrik üretim tesisleri, tarım kredi kooperatifler, çimento üretimi yapan tesis, hazır beton tesisleri, atıksu arıtma tesisleri, kereste, gıda, tekstil, plastik granül üretimi yapan tesisler, tehlikesiz atık toplama-ayırma yapan ve atık geri kazanımı yapan tesisler, hastane ve veterinerlik hizmeti veren tesisler, LPG dolum tesisleri, havalimanı ve havacılık yakıt satışı yapan tesis olmak üzere toplam 226 adet endüstriyel tesis ve çevresi Kirlenmiş Sahalar olarak belirlenmiştir. İl genelinde bitki besin maddesi bazında kullanılan gübre azot, fosfor, potasyum ve insektisit, fungusit herbisit, akarisit, rodentisit gibi pestisit çeşitleri toprak kalitesini etkilemektedir. Bu maddelerin kullanımında gerekli denetimin sağlanması ve arıtma çamurlarının toprakta kullanımında gerekli tedbirlerin alınması önemlidir.

8.4. GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİ

Tokat Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'ne gelen şikayetlerde il genelinde şikayetin eğlence yerlerindeki yüksek ses düzeyinden kaynaklandığı saptanmıştır. Şikayetlerin en fazla olduğu diğer konular ise sanayi kuruluşlarının ve diğer işyerlerinin ürettikleri gürültüden kaynaklanmaktadır.

8.5. EROZYON

İl içinde meraların düzensiz ve aşırı otlatması erozyona sebep olmuş, yaban hayatı ve biyolojik çeşitlilik bozulmuş toprak ve su kaybı üst sınıra ulaşmıştır. Bu nedenle, mera alanlarını ıslah edilerek verimliliklerinin artırılması, orman alanlarını korunması ve arttırılması, toprak muhafaza ve erozyon kontrolü bakımından katkı sağlayacaktır. Erozyonun il içinde yoğun olduğu bölgelerden biri olan Turhal Ovası'nda toprak erozyonuna neden olan asıl aşındırıcı güç su olmuştur. Bitki örtüsünün tahribi, yanlış arazi kullanımı, özellikle eğim değerlerinin yüksek olması, jeolojik ve jeomorfolojik etkenler, yağış özellikleri ile erozyonun şiddetini arttırıcı nedenler olmuştur. Erozyon başta tarım alanları olmak üzere, meralarda ve tüm korunmasız eğimli sahalarda önemli toprak kayıplarına yol açmaktadır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

8.6. ATIKLAR

2016 yılında Tokat ilinin 1.öncelikli çevre sorunu atıklar olmuştur. Evsel nitelikli atıklar bu sorunun oluşmasındaki en büyük etkindir. İl genelindeki bazı belediyelerin, atık yönetim planlarını tam olarak hazırlayamamaları, maddi imkansızlıklar, yeterli personellerinin olmayışı, toplumsal bilincin az olması atıkların çevre sorunu olmasına sebep olan etkenlerden bazılarıdır. Belediyesi olan yerleşim yerlerinde atıkların bir şekilde toplanıyor olmasına karşın köylerde atıklar önemli bir sorun haline gelmektedir. Atıkların toplanmaması gelişmiş araziye, akarsu kenarlarına vahşi şekilde depolanması hem su kirliliğine hem de toprak kirliliğine neden olmaktadır.

Erbaa ilçesinde, Yeşilirmak Belediyeleri Birliğine ait katı atık düzenli depolama sahası ve Tokat –Turhal-Zile-Pazar Belediyeleri Birliğine ait katı atık düzenli depolama sahası faaliyettedir. Ayrıca ilde 2012 yılında tıbbi atık sterilizasyon tesisinin faaliyete geçmesiyle tıbbi atıklar büyük oranda çevre sorunu olmaktan çıkmıştır.

Belediyelerin Atık Yönetim Planları oluşturmaları, atıkların düzenli şekilde toplanması ve depolanmasının sağlanması, toplumsal bilincin artırılarak kaynağında ayrıştırma yapılması evsel atıklarla ilgili sorunun giderilmesinde yardımcı olacaktır. Ayrıca sanayi faaliyetleri sonucu oluşacak atıklar için denetimlerin artırılarak gerekli izinleri almaları ve atık üreticilerinin atıklarını mevzuatlara uygun şekilde yapmaları sağlanmalıdır.

9. MERKEZİ YÖNETİM ÜST DÜZEY KARARLARI

İlde planlama sürecini etkileyecek çok sayıda üst düzey kararlar yasal çerçeve bulunmaktadır. Bunların bir kısmı, Onuncu Kalkınma Planı gibi tüm ülkeyi etkileyecek kararlardır. Bir kısmı ise, ya sektörel, ya da direkt yöreyi etkileyecek kararlardır. Bu kararlar aşağıdaki bölümlerde özetlenmiştir.

9.1. KALKINMA BAKANLIĞI

9.1.1. ONUNCU KALKINMA PLANI (2014-2018)

Ön hazırlıkları 1.9.2010 tarihinde başlatılan Onuncu Kalkınma Planı hazırlık süreci, 5.6.2012 tarihli ve 2012/14 sayılı Başbakanlık Genelgesi'yle resmîyet kazanmıştır. Resmi Gazete'nin 02.07.2013 Tarih ve 28699 Mükerrer sayısında yayınlanan Onuncu Kalkınma Planı, 2014-2018 yılları arasındaki süreyi kapsamaktadır. Onbirinci Kalkınma Planı için ön çalışmalar sürdürülmektedir.

9.1.2. BÖLGESEL GELİŞİM

Merkezi Giresun olan ile Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı; Artvin, Bayburt, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Samsun ve Trabzon illerinin

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

kalkınmasına hız vermek amacıyla 03.06.2011 tarih ve 642 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kurulmuş, 2012 Nisan ayında ise faaliyetlerine başlamıştır. Bakanlar Kurulunca 06/06/2016 tarihinde alınan karar ile Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının görev süresi 31/12/2019 tarihine kadar uzatılmıştır. Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 7 Eylül 2016 tarihli ve 2016/9140 sayılı kararnameye göre Artvin, Bayburt, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Samsun ve Trabzon illerinden oluşan Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı görev alanına bundan sonra Tokat İli de ilave edilerek il sayısı dokuza ulaşmıştır.

Kurum tarafından bugüne kadar yapılan tüm çalışmalar sekiz ili kapsamıştır. Tokat ili için projelere ek olarak yapılan çalışmalar devam etmektedir.

Bölge için geçmiş dönemlerde hazırlanan Doğu Karadeniz Bölgesel Gelişme Planı (DOKAP) ve Dokuzuncu Kalkınma Planı'na bağlı olarak yapılan çalışmalar Onuncu Kalkınma Planı ve hazırlıkları son aşamaya gelen Doğu Karadeniz Bölgesi Eylem Planı çerçevesinde devam edecektir. Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (DOKAP) tarafından hazırlanan Doğu Karadeniz Bölgesi Eylem Planı 14/02/2015 tarihinde açıklanarak yürürlüğe girmiştir.

9.1.3. KALKINMA AJANSI

Tokat İli, bölge içinde Samsun İli ile birlikte Merkezi Samsun'da bulunan TR83 Bölgesi Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı (OKA) sorumluluk alanında yer almaktadır. Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı destek programları kapsamında Tokat İli'nde son yıllarda destek almış turizme ilişkin projeler aşağıda verilmiştir.

- Tokat Tarihi Kent Meydanı Projesi Fizibilite Dosyası Hazırlama Projesi (Tokat Belediyesi)
- Niksar Tarihi Roma Arsenali Restorasyonu ve Yeniden İşlevlendirilmesi Üzerine Projelendirme (Niksar Belediye Başkanlığı)
- Canikli Konağı El Sanatları Merkezi Restorasyon Projesi (Tokat Belediye Başkanlığı)
- Yüksek Kahve Demokrasi Müzesi & Kafe (Tokat ili merkez ilçe Köylere Hizmet Götürme Birliği Başkanlığı)
- Tokat Kültür Sokağı Sokak Sağıklaştırma Projesi (Tokat İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü)
- Gölün Büyüsü (Pazar İlçesi Köylere Hizmet Götürme Birliği Başkanlığı)
- Çarşı Park (Zile Belediyesi)
- Amasya Caddesi Sokak Sağıklaştırması (Zile Belediyesi)
- Tokat Mercimek Tepe Yamaç Paraşütü Altyapı Geliştirme Projesi (Turhal Köylere Hizmet Götürme Birliği Başkanlığı)
- Gümenek Mesire Alanı Rekreasyon Projesi (Tokat İl Özel İdaresi)
- Mavi ve Yeşilin Büyüsü (Almus İlçesi Köylere Hizmet Götürme Birliği Başkanlığı)
- Tokat Kültür Evi (Tokat İl Kültür Ve Turizm Müdürlüğü)
- Gaydaroğlu Konağı Butik Oteli (Zile Belediye Başkanlığı)

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

- Niksar Arasta Çarşısı Restorasyon Projesi (Niksar Belediye Başkanlığı)
- Niksar İlçesi Merkez Kent Meydanının Turizme Yönelik değerlendirilmesi (Niksar Belediye Başkanlığı)
- Gıjjj Tesisleri Rehabilitasyon ve Yenileme Projesi (Tokat Ticaret Ve Sanayi Odası)
- Tokat Tarihi Kent Meydanı Kentsel Tasarım Projesi (Tokat Belediyesi)
- Tokat Kent Müzesi Fizibilitesi (Tokat İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü)
- Tokat İli Sürdürülebilir Turizm Strateji Eylem Planı (Tokat Turizm Tanıtma Derneği)
- Tokat Kalesi Aydınlatma Projesi (Kelkit Havzası Kalkınma Birliği)
- İl Turizm Envanteri ve Turizm Yatırım Rehberi Çalışması (Tokat Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü)
- Ballica Mağarası Tabiat Parkı Projesi (Orman ve Su İşleri Bakanlığı XI: Bölge Müdürlüğü)
- Tokat Tarihi Meydan Çarşısı'nın Turizm Cazibe Alanına Dönüştürülmesi Projesi (Tokat Belediyesi)
- Niksar'da Beklenen An, Termal Turizm Merkezi Onan!(Niksar Köylere Hizmet Götürme Birliği Başkanlığı)
- Osmanpaşa Konağı (Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü)
- Tarihi Erek Hamamı (Erbaa Belediyesi)
- Tokat Sulusokak Tarihi Kent Meydanı Uygulama Projesi (Tokat Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü)
- Almus Tufantepe Rekreasyon Alanları Geliştirme Projesi (Almus İlçesi Köylere Hizmet Götürme Birliği Başkanlığı)
- Yeşil Çermik Evleri ve Sosyal Yaşam Alanı (Reşadiye Belediye Başkanlığı)
- Keçi Baba Türbesi Çevre Düzenlemesi (Erbaa Köylere Hizmet Götürme Birliği Başkanlığı)
- Yeşilirmak Kenarı Seyir Kulesi (Tokat Belediye Başkanlığı)
- Akdağ'ın Zirvesinden Kazova'ya Kırsal Turizm Rotası (Ballica Mağarası Tabiat Parkı, Kaz Gölü Yaban Hayatı Geliştirme Sahası ve Ocaklı Şelalesi'ni içine almaktadır)

9.1.4. TURİZM

Onuncu Kalkınma Planı'nda turizm konusundaki yorum ve kararlar aşağıda özetlenmiştir.

Turizm sektöründe, 2006-2012 döneminde yabancı turist sayısı ve turizm geliri yaklaşık yüzde 60 oranında artmış olmasına rağmen turist başına elde edilen gelir seviyesinin düşüklüğü devam etmektedir. Plan döneminde organize perakende ticaret belirgin bir biçimde gelişmiş, elektronik ticaret ise büyüme eğilimine girmiştir. Turizm gelirleri, 2007-2012 döneminde yıllık ortalama % 6,9 oranında artarak, 2012 yılında 25,7 milyar dolara ulaşmıştır. 2007-2012 döneminde yabancı ziyaretçi sayısı yıllık ortalama yüzde 8,2 oranında artarak 31,8 milyon kişiye, revize edilen istatistiklere göre turizm geliri yıllık ortalama yüzde 7,9 oranında artarak 29,4 milyar dolara ulaşmıştır. Türkiye, 2012

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

yılında dünyada en çok turist kabul eden ülke sıralamasında 6'ncı, gelirlerde ise 12'nci sırada yer almıştır.

2006 yılında 509.000 olan Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan belgeli yatak kapasitesi, 2012 yılında 716.000'e, 396.000 olan belediye belgeli yatak sayısı ise 505.000'e yükselmiştir. Yatak sayısı açısından Dokuzuncu Kalkınma Planında hedeflenen 950.000 belgeli yatak sayısı aşılmış ve 2012 yılında 1,2 milyon yatak kapasitesine ulaşılmıştır.

Türkiye'de turizm ağırlıklı olarak kitle turizmine dayanmaktadır. 2007-2012 döneminde ziyaretçi başına harcama ortalama 784 dolar seviyesinde seyretmiştir. Sektörde tanıtım ve pazarlamanın iyileştirilmesi, tanıtımın finansmanına özel sektörün daha fazla katılımı önemini korumaktadır. Ayrıca, mesleki belgelendirme sistemiyle ilgili başlatılan çalışmaların sektörün tüm çalışanlarını kapsayacak şekilde yaygınlaştırılması ihtiyacı bulunmaktadır.

Sürdürülebilir turizmin özendirilmesi amacıyla, 2008 yılında çevreye duyarlı konaklama tesislerinin standartları belirlenmiş ve belgeleme çalışmalarına başlanmıştır. Turizm merkezlerinde artan yapılaşma, altyapı eksikliği ve çevre sorunlarının giderilmesi, yatırımların turizm odaklı gelişme planlarına uyumunun sağlanması önem arz etmektedir.

Dünyadaki eğilimler, bireylerin eğitim ve refah düzeyindeki yükselmenin artarak devam edeceğini ve turizmde deneyimli gezgin grubunun büyüyeceğini göstermektedir. Turist tercihleri kutuplaşacak, yenilik ve çeşitlilik talebi artmaya devam edecek, konfor ve macera motifleri ağırlıklı hale gelecektir. Bu kapsamda, turizmin çeşitlendirilmesi ve hizmet kalitesinin yükseltilmesi önem taşımaktadır. Türkiye'nin mevcut tarih, doğa ve kültür varlığını; sağlık turizmi, kongre turizmi, kış turizmi, kruvaziyer turizmi ve kültür turizmiyle bütünleştirerek turizm sektörünü geliştirme potansiyeli bulunmaktadır. Plan döneminde özellikle sağlıklı yaşama yönelik kaplıca, SPA ve benzeri imkanlar ile sağlık altyapısının değerlendirilerek, sağlık turizminin geliştirilmesi önem arz etmektedir.

Turizmde nitelikli işgücü, tesis ve hizmet kalitesiyle uluslararası bir marka haline gelmesi; daha üst gelir grubuna hitap edecek şekilde turizm ürün ve hizmetlerinin çeşitlendirilmesi ve iyileştirilmesi; turizm değer zincirinin her bileşeninde kalitenin artırılması ve sürdürülebilirlik ilkesi çerçevesinde bölgesel kalkınmada öncü bir sektör haline gelmesi temel amaçtır.

Sektörde, doğal ve kültürel değerlerin koruma-kullanma dengesinin gözetilmesi ve nitelikten ödün vermeden sürdürülebilir bir büyümenin gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

Yurtiçi ve yurtdışındaki kültür mirası, toplumun kültür, tarih ve estetik bilincini geliştirecek, kültür turizmine katkı sağlayacak ve afet riskini dikkate alacak şekilde korunacaktır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Tarihi kent bölgelerinin bir bütün olarak korunması, kültür ve sanat hayatının merkezi haline gelmesi sağlanacaktır.

Onuncu Kalkınma Planı'nda belirlenen turizm politikaları aşağıda verilmiştir.

- Sağlık turizmi başta olmak üzere, kongre turizmi, kış turizmi, kruvaziyer turizmi, golf turizmi ve kültür turizmine ilişkin altyapı eksiklikleri tamamlanarak pazarın çeşitlendirilmesi sağlanacak ve alternatif turizm türlerinin gelişimi desteklenecektir.
- Turizm türleri bütüncül bir şekilde ele alınarak “Varış Noktası Yönetimi” kapsamında yeni projeler hayata geçirilecektir.
- Pazardaki ve müşteri profilindeki gelişmeler sürekli izlenerek dış tanıtım faaliyetleri etkinleştirilecektir.
- Turizm hareketlerinin yoğunlaştığı bölgelerde yerel yönetimlerin, STK’ların ve halkın turizmle ilgili kararlara katılımı artırılacaktır.
- Turizm sektöründe işgücü kalitesi artırılarak, nitelikli turizm personeliyle turiste daha yüksek standartlarda hizmet sunumuna önem verilecektir.
- Çevreye duyarlı ve sorumlu turizm anlayışı kapsamında sürdürülebilir turizm uygulamaları geliştirilecek, turizmin sosyo-kültürel ve çevresel olumsuzlukları azaltılacaktır.

9.2. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

Yüksek Planlama Kurulu Kararı olarak 02.03.2007 Tarih ve 26450 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Türkiye Turizm Stratejisi (2023) ve Türkiye Turizm Stratejisi Eylem Planı’nın planlama bölgesi için aldığı veya bölgeyi ilgilendiren çerçeve kararlar aşağıda özetlenmiştir

9.2.1. TÜRKİYE TURİZM STRATEJİSİ (2023) VE TÜRKİYE TURİZM STRATEJİSİ EYLEM PLANI

Yüksek Planlama Kurulu Kararı olarak 02.03.2007 Tarih ve 26450 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Türkiye Turizm Stratejisi (2023) ve Türkiye Turizm Stratejisi Eylem Planı’nın planlama bölgesi için aldığı veya bölgeyi ilgilendiren çerçeve kararlar aşağıda özetlenmiştir.

- 2023 yılı hedefleri olarak deniz turizminin nitelikli ve sürdürülebilir olarak geliştirilmesi öngörülmektedir. Bu kapsamda Halihazırda Trabzon'da bulunan ve Kruvaziyer gemi kabul eden liman yenilenerek genişletilecektir. Karadeniz'deki balıkçı barınaklarının yatları da kabul edecek hale getirilmesini sağlanacaktır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

- Eko-turizm ve yayla turizmi gibi doğa amaçlı turizm türlerinin geliştirilmesi için bu amaca yönelik turizm altyapısı geliştirilecek ve niteliği arttırılacaktır.
- Doğa amaçlı turizmin yapılacağı yörelerde belli, senaryolar çerçevesinde, ana tur güzergahları, varış noktaları, ara istasyon ve alt istasyon noktaları belirlenerek planlama çalışmaları yönlendirilecektir.
- Yaylaların yoğunlaştığı alanlarda spot merkezler veya aks olarak öncelikli turizm gelişme/eylem bölgeleri belirlenecektir.
- Kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları işbirliği ile agro-turizm, macera turizmi, mağara turizmi, spor turizmi faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için eylem planları hazırlanacaktır.
- Yerel halk, turistik ürün, hediyelik eşya yapımı, servis, kalite ve işletmelerin yönetimi konusunda eğitilecektir.
- Etnografik ve ekolojik özelliklerinin sergilendiği müze evlerin açılması teşvik edilecektir.
- Alana girişte kabul noktaları oluşturulacak ve buralarda ziyaretçilere farklı güzergahları ve yöresel özellikleri gösteren mola noktaları ve tur güzergahlarını gösteren haritaları sunulacaktır.
- Doğa turizmi için kullanılacak alanlarda, çeşme, WC, barınak, mesafe ve yön levhalarının tamamlanması, trekking rotalarının Küresel Yer Belirleme Sistemi (GPS) ile uydulara tanıtılması, yeni taşıt yolu açılmaması sağlanacaktır. Doğa turizm amaçlı olarak seçilen alanlarda güzergah üzerinde yer alan mağara, şelale, ilginç ağaç ve kaya oluşumu, sportif alanlar, kamping alanları vb. çekicilikler için çevre düzenlemeleri yapılacak, başta ulaşım olmak üzere gerekli altyapılar tamamlanacaktır. Yörenin özelliklerinin araştırılmasına imkan verecek ve bunun bilimsel anlamda gösterimini sağlayacak araştırma istasyonları ve bilim müzeleri kurulacaktır. Yöre halkına pansiyonculuk eğitimi verilecektir.
- Turizm gelişim alanlarında yer alan eko-turizm alanlarının "alan yönetim planları" yapılacaktır.

Bu konular dışında Türkiye Turizm Stratejisi (2023) ve Türkiye Turizm Stratejisi Eylem Planı'nda Tokat İli ile ilgili bir karar yer almamaktadır.

9.2.2. TURİZM MERKEZLERİ

Tokat İlinde yer alan turizm merkezleri aşağıda verilmiştir.

- Akbelen Yaylası Turizm Merkezi
- Reşadiye Zinav Termal Turizm Merkezi

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI
TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

9.2.3. ARKEOLOJİK VE DOĞAL SİT ALANLARI

Tokat İli içinde yer alan Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından ilan edilmiş tarihi ve arkeolojik sit alanları ve tescilli eserler aşağıda verilmiştir. İl genelinde toplam 17 Arkeolojik Sit, 1 Kentsel Sit, 1 Arkeolojik ve Doğal Sit ve 993 tescilli eser bulunmaktadır.

Tablo 12: Tokat İli Tarihi ve Arkeolojik Sit Alanları, Tescilli Eserler

İLÇE	SİT ALANI VE ESERİN CİNSİ	SİT ALANI VE ESERİN ADI/SAYISI
MERKEZ	Arkeolojik Sit	Komana Antik Kenti
	Arkeolojik Sit	Seramikli Sit Alanı
	Bedesten	1
	Cami	32
	Çeşme	9
	Hamam	9
	Han	9
	Höyük	8
	İşlik	1
	Kale	4
	Kaya Mezarı	3
	Kervansaray	1
	Kilise	4
	Konak	5
	Köprü	12
	Manastır	1
	Medrese	2
	Mescit	6
	Mezarlık	3
	Nekropol	1
	Sivil Mimarlık Örneği	154
	Tekke	1
	Tümülüs	11
	Türbe	20
	Yerleşim Alanı	15
İLÇE GENELİNDE TOPLAM TESCİLLİ ESER SAYISI: 312		
ALMUS	Arkeolojik Sit	Maşattepe Höyük ve Nekropolü
	Cami	2
	Mezarlık	2
	Nekropol	3
	Tekke	1
İLÇE GENELİNDE TOPLAM TESCİLLİ ESER SAYISI: 8		
ARTOVA	Arkeolojik Sit	Kaletepe
	Arkeolojik Sit	Seramikli Sit Alanı
	Cami	2
	Höyük	2
	Köprü	2
	Sivil Mimarlık Örneği	3
	Tümülüs	1
	Yerleşim Alanı	1
	Yeraltı Yerleşim Alanı	1
İLÇE GENELİNDE TOPLAM TESCİLLİ ESER SAYISI: 12		
BAŞÇİFTLİK	Yerleşim Alanı	1
İLÇE GENELİNDE TOPLAM TESCİLLİ ESER SAYISI: 1		

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI
TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Tablo 12: Tokat İli Tarihi ve Arkeolojik Sit Alanları, Tescilli Eserler (Devam)

İLÇE	SİT ALANI VE ESERİN CİNSİ	SİT ALANI VE ESERİN ADI/SAYISI	
ERBAA	Arkeolojik Sit	Kale Köyü Kale, Yerleşimi ve Kaya Mezarları	
	Arkeolojik Sit	Çaypınar Mevkii Arkeolojik Alanı	
	Cami	5	
	Eski Hükümet Konağı	1	
	Hamam	3	
	Höyük	6	
	Kale	2	
	Kilise	1	
	Konut	1	
	Köprü	1	
	Mezarlık	3	
	Sarnıç	1	
	Sivil Mimarlık Örneği	4	
	Tümülüs	2	
	Yerleşim Alanı	2	
	İLÇE GENELİNDE TOPLAM TESCİLLİ ESER SAYISI: 32		
	NİKSAR	Arkeolojik Sit	Terzioğlu Köyü Arkeolojik Yerleşim Alanı
Arkeolojik Sit		Niksar Kalesi ve Çevresi Arkeolojik Sit Alanı	
Arkeolojik ve Doğal Sit		Efkerit Vadisi	
Arkeolojik Sit		Gaziosmanpaşa Mahallesi Arkeolojik Sit Alanı	
Cami		12	
Çarşı		1	
Çeşme		13	
Hamam		7	
Han		1	
Höyük		3	
Kalıntı		9	
Kervansaray		1	
Kilise		1	
Köprü		10	
Lahit		1	
Medrese		1	
Mescit		1	
Mezarlık	1		
Sarnıç	1		
Sivil Mimarlık Örneği	76		
Tekke	2		
Türbe	13		
Yerleşim Alanı	9		
İLÇE GENELİNDE TOPLAM TESCİLLİ ESER SAYISI: 163			

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI
TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Tablo 12: Tokat İli Tarihi ve Arkeolojik Sit Alanları, Tescilli Eserler (Devam)

İLÇE	SİT ALANI Ve ESERİN CİNSİ	SİT ALANI VE ESERİN ADI/SAYISI
PAZAR	Cami	3
	Eski Hükümet Konağı	1
	Hamam	2
	Höyük	1
	Kale	1
	Kervansaray	1
	Köprü	1
	Mezarlık	1
	Nekropol	1
	Sivil Mimarlık Örneği	1
	Tümülüs	2
İLÇE GENELİNDE TOPLAM TESCİLLİ ESER SAYISI: 15		
REŞADİYE	Cami	1
	Höyük	7
	Kale	1
	Kaya Mezarı	1
	Konak	1
	Mezarlık	2
	Tümülüs	1
	Türbe	1
İLÇE GENELİNDE TOPLAM TESCİLLİ ESER SAYISI: 15		
SULUSARAY	Arkeolojik Sit	Sebastapolis Antik Kenti
	Arkeolojik Sit	2 adet Arkeolojik Sit Alanı
	Cami	1
	Kalıntı	1
	Köprü	1
	Sivil Mimarlık Örneği	1
	Tümülüs	5
	Türbe	1
İLÇE GENELİNDE TOPLAM TESCİLLİ ESER SAYISI: 10		

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI
TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Tablo 12: Tokat İli Tarihi ve Arkeolojik Sit Alanları, Tescilli Eserler (Devam)

İLÇE	SİT ALANI Ve ESERİN CİNSİ	SİT ALANI VE ESERİN ADI/SAYISI	
TURHAL	Arkeolojik Sit	Tatlıcak Köyü Arkeolojik Sit Alanı	
	Kentsel Sit	Turhal Merkez	
		Cami	3
		Hamam	1
		Höyük	6
		Hükümet Konağı	1
		Kale	1
		Kalıntı	3
		Kaya Mezarı	1
		Köprü	2
		Kutsal Alan	1
		Mağara	1
		Mezarlık	2
		Nekropol	3
		Roma Su Yolu	1
		Sivil Mimarlık Örneği	18
		Şeker Fabrikası Lojmanları	19
		Tekke	1
		Tümülüs	7
		Türbe	4
	Yerleşim Alanı	4	
İLÇE GENELİNDE TOPLAM TESCİLLİ ESER SAYISI: 79			
YEŞİLYURT	Höyük	2	
	Köprü	1	
	Nekropol	1	
İLÇE GENELİNDE TOPLAM TESCİLLİ ESER SAYISI: 4			
ZİLE	Arkeolojik Sit	Kızılızüm Mezrası Yamaç Yerleşimi ve Nekropolü	
	Arkeolojik Sit	Kaya mezarları, açık hava tapınağı ve nekropolü	
	Arkeolojik Sit	Asarkale Örenyeri	
	Arkeolojik Sit	Yüzellik Tepe Yerleşimi ve Nekropolü	
		Antik Mezar	1
		Cami	19
		Hamam	5
		Höyük	8
		Kale	3
		Kalıntı	1
		Kaya Mezarı	1
		Konak	5
		Köprü	8
		Mezarlık	3
		Nekropol	3
		Sivil Mimarlık Örneği	271
	Tümülüs	7	
	Türbe	1	
	Yerleşim Alanı	6	
İLÇE GENELİNDE TOPLAM TESCİLLİ ESER SAYISI: 342			

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Sivas Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Verileri ve Büro Çalışması

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

9.3. ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI

9.3.1. MİLLİ PARKLAR, TABİAT PARKLARI, TABİAT KORUMA ALANLARI

İlde Milli Park ve Tabiat Koruma Alanı bulunmamaktadır. Tokat İli'nde bulunan tabiat parkları Ballica Mağarası Tabiat Parkı ve Zinav Gölü Tabiat Parkı'dır.

- **Ballica Mağarası Tabiat Parkı**

Pazar İlçesinde yer alan Mağara ve çevresi 23.03.2007 tarihinde Tabiat Parkı ilan edilmiştir. Tabiat Parkı'nın sınırları 02.07.2015 tarihinde 485 ha olarak genişletilmiştir. Ballica Mağarası aynı zamanda 2. Derece Doğal Sit Alanı olarak tescil edilmiştir.

- **Zinav Gölü Tabiat Parkı:**

Reşadiye İlçesinde yer alan göl ve çevresi 11.07.2011 tarihinde Tabiat Parkı olarak ilan edilmiştir. Mevcut alanın toplamı 50 ha olup, 21 Ha'ı Devlet Ormanı, 29 Ha'ı ise göl alanıdır. Zinav Gölü Tabiat Parkı'nın bulunduğu alanın çevresi Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından 26 Temmuz 2010 tarih ve 27653 Sayılı Resmi Gazete'de Yayınlanarak yürürlüğe giren 2010/647 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile "Tokat/Reşadiye - Zinav Termal Turizm Merkezi" ilan edilmiştir. Zinav Gölü Tabiat Parkı; Zinav Termal Turizm Merkezi olan saha içinde kalmaktadır.

9.3.2. YABAN HAYATI KORUMA SAHALARI VE YABAN HAYVANI YERLEŞTİRME ALANLARI KAPSAMINDAKİ AVLAKLAR

- **Kaz Gölü Yaban Hayatı Geliştirme Sahası:** Turhal ve Pazar ilçe sınırları içinde yer alan Kaz Gölü'nün yüzölçümü 281 hektar olup, 180 hektarlık bir "Taşkın Sahası" bulunmaktadır. Kaz Gölü ve çevresi 05.10.2006 tarih ve 26310 sayılı Resmi Gazete'de Yaban Hayatı Geliştirme Sahası olarak ilan edilmiştir. Kaz Gölü göçmen kuşların göç yolları üzerinde bulunmaktadır ve mevcutta burada yaklaşık 108 çeşit kuş türü yaşamaktadır.

İl içinde yer alan avlaklar aşağıda verilmiştir.

- Almus Devlet Avlağı
- Başçiftlik Devlet Avlağı
- Başören Devlet Avlağı
- Çamiçi Devlet Avlağı
- Çamlıbel Devlet Avlağı
- Çilehane Devlet Avlağı
- Erbaa Devlet Avlağı
- Iğdır Devlet Avlağı
- Pazar Devlet Avlağı
- Reşadiye Devlet Avlağı
- Topçam Devlet Avlağı
- Turhal Devlet Avlağı
- Turhal Genel Avlağı
- Yeşilyurt Devlet Avlağı
- Zile Devlet Avlağı

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI **TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU**

9.4. ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI

9.4.1. SAMSUN-ÇORUM-TOKAT PLANLAMA BÖLGESİ 1/100.000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANI

2007 yılında mülga Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından onanan Samsun-Çorum-Tokat Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı'nda Tokat İli için alınan ve turizm planlamasını etkileyecek kararlarının özeti aşağıda verilmiştir.

İl genelinde turizm alanlarına yönelik Özel Proje Alanları tespit edilmemiştir. Ayrıca noktasal olarak küçük ölçekli öneri turizm alanları da bu plan kapsamında değerlendirilmemiştir.

Belirlenen sit alanları, tabiatı koruma alanları, yaban hayatı koruma ve geliştirme alanı, içme ve kullanma suyu kaynakları ve su toplama havzaları gibi alanlar mutlak koruma altına alınmıştır.

Tokat İli için alınan ve turizmi konu alan ana karar il genelinde kültürel ve doğal değerlerin yaşatılarak korunmasıdır. Almus ve Niksar ilçelerinde, ilçenin sahip olduğu doğal ve kültürel değerlerin, turizm sektörünün geliştirilmesi ile birlikte önem kazacağı öngörülmüş ve bu değerlerin bölge içinde kalan diğer yerleşmelerle birlikte bir hat oluşturulması sağlanacağı belirtilmiştir.

9.4.2. DOĞAL SİT ALANLARI

Doğal sit alanı ve tabiat varlığı olarak tespit ve tescil edilmiş alan ve varlıklara ilişkin karar yetkisi, 17.08.2011 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan 648 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulları'ndan alınarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na verilmiştir. Bu kararname çerçevesinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü bünyesinde Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonları kurulmuştur. Tokat İli Samsun Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu yetki alanı içinde yer almaktadır. Tokat İlinde yer alan tabiat varlıkları ve doğal sit alanları Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13: Tokat İli Tabiat Varlıkları ve Doğal Sit Alanları

SİT ALANI/TABIAT VARLIĞI	İLÇE	MEVKİ, KÖY, MAHALLE
DOĞAL SİTLER	Niksar	Efkerit Vadisi Doğal Ve Arkeolojik Sit Alanı
	Pazar	Ballica Mağarası 2. Derece Doğal Sit Alanı
	Zile	Evrenköy Mağarası 2. Derece Doğal Sit Alanı
TABIAT VARLIKLARI	Merkez	2 adet anıt ağaç, Alipaşa Camii avlusu
	Erbaa	2 adet anıt ağaç (çınar), Cumhuriyet Mahallesi
	Pazar	Anıt ağaç (1 adet çınar) Cumhuriyet Caddesi
	Turhal	Anıt ağaç (1 adet kavak). Şeker Fabrikası bahçesi

Kaynak: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

TURİZM POTANSİYELİ ENVANTERİ

II- TURİZM POTANSİYELİ ENVANTERİ

1. DOĞAL DEĞERLER

1.1. SU KAYNAKLARI

1.1.1. AKARSULAR

Tokat ilinde en önemli akarsu Yeşilırmak ve kollarıdır. Yeşilırmak Tokat il merkezi, Turhal ve Almus ilçe merkezlerinden geçerek Amasya yakınlarında güneybatıdan Çekerek Suyu'nu almakta ve kuzeye yönelerek Erbaa yakınlarında Kelkit Çayı ile birleşmektedir.

Tokat Belediyesi tarafından Mart 2017 tarihinde temeli atılan Kanal Tokat projesinin 2018 yılı Mart ayında tamamlanması planlanmaktadır. Tokat il merkezinde geniş bir alanı kapsayan bu proje ile ırmak kenarında rekreasyon alanları oluşturulacak, dinlenme mekanları, sosyal tesisler, çocuk oyun alanları, gezi, koşu ve bisiklet yolları yapılacaktır. Ayrıca, ırmakta gezi teknelerinin sefer yapması planlanmaktadır.

Yeşilırmağın en önemli kolları Kelkit, Çekerek ve Tozanlı çaylarıdır. Büyük bir ovayı sulayan Kelkit Çayı Kaleköy civarında Yeşilırmak ile birleşmektedir. İl içi uzunluğu, 498 km'dir. Kelkit Çayı Erbaa, Niksar ve Reşadiye ilçe merkezlerinden geçmektedir. Çamlıbel Dağlarından doğan Çekerek Çayı Artova'yı sulamakta ve Sulusaray ilçe merkezinden geçmektedir. Üzerinde Kızık ve Güzelce Göletleri bulunmaktadır. Birçok yan dereleri alarak Amasya Kayabaşı mevkiinde Yeşilırmak ile birleşmektedir. İl içi uzunluğu, 167 km'dir. Sivas-Köse Dağından çıkman Tozanlı Çayı güneyde Tekeli Dağları arasındaki vadilerden geçerken Almus barajına gelmektedir. Amasya, Gendingen Ovası'nda Çekerek Çayı ile birleşmektedir. Uzunluğu 468 km'dir.

1.1.2. GÖLLER

Düden Gölü: Erbaa İlçesinde bulunmaktadır. Göl günümüzde düzensiz mesire alanı olarak Erbaa ve çevre köyler tarafından kullanılmaktadır. Ulaşım asfalt yol ile sağlanmaktadır. Çevresinde herhangi bir tesis bulunmamaktadır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Kaz Gölü: Pazar-Zile karayolu üzerinde, Turhal ve Pazar ilçe sınırları içinde yer alan Kaz Gölü'nün yüzölçümü 281 hektar olup, 180 hektarlık bir "Taşkın Sahası" bulunmaktadır. Gölün derinliği 1-1,5 metre arasında değişmektedir. Gölün tamamına yakını sazlarla kaplıdır. Kaz Gölü ve çevresi 4915 sayılı kara avcılığı kanununun 4. maddesi uyarınca Bakanlar Kurulunun 13.09.2006 tarih ve 2006/10966 sayılı kararı ile Yaban Hayatı Geliştirme Sahası olarak kararlaştırılmış,

05.10.2006 tarih ve 26310 sayılı Resmi Gazetede ilan edilmiştir. Kaz Gölü göçmen kuşların göç yolları üzerinde bulunmasından dolayı kuş türlerine konaklama imkanı sağlamaktadır. Sucul eko sistem alanı içerisinde mevcutta yaklaşık 108 çeşit kuş türü yaşamaktadır. Bu kuşlardan bazıları, saksığan, kara leylek, ak leylek, angıt, alaca balıkçıl, gri balıkçıl, ak kuyruksallayan büyük beyaz balıkçıl, sutavuğu, sakarmeke, elmabaş, kamışçın, batağan, sazbülbülü, karatavuk, ördek türleri, kaz türleri, çulluk, serçe, sığırçık, kızılgerdan, söğütçerçi, karakızılkuyruk, kızkuşu, çıkırıkçın, çıvgın, çayır incirkuşu gibi türlerdir. Yaban sahası içinde gelen ziyaretçilere yönelik sadece iki adet kuş gözlem kuleleri yapılmıştır. Ancak bu kuleler kullanılmamaktadır.

Zinav Gölü: Reşadiye İlçe merkezine 17 km uzaklıkta yer alan suyu tatlısu gölünün yüzölçümü yaklaşık $1,5\text{km}^2$ 'dir. Mansap'tan boşalan ayakla Kelkit ırmağına ulaşmaktadır. Batak yerleri yoktur. Ortalama derinlik 10-15 m. arasında değişmektedir. Gölde yaşayan kızılkanat adı verilen tatlı su balık türü koruma altına alınmış olup, avlanması yasaktır. Gölde ayrıca 25- 30 kg ağırlığında aynalı sazlanlar

yetişmektedir. Göl, aynı zamanda çok sayıda kuş türünün yaşama ve göçmen kuşların konaklama alanıdır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

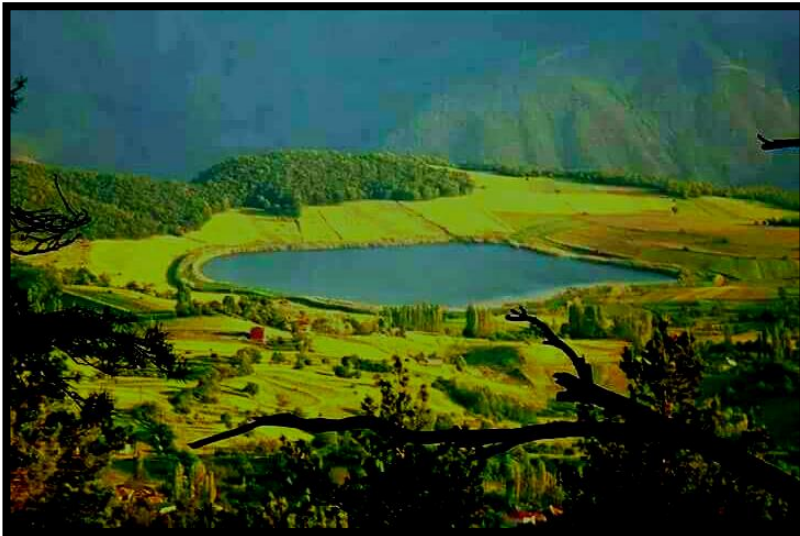
Göl ve çevresi 1978 yılında B tipi Mesire yeri olarak (25ha'lık göl alanı ve 5 ha'lık orman alanı olmak üzere toplam 30 ha'lık alan) tescil edilmiş ve 2009 yılında alanda genişletme ve tip değişikliği yapılmış, A tipi Mesire yeri olarak (21 ha'ı orman alanı (Devlet Ormanı) ve 29 ha'ı göl alanı olmak üzere, 50 ha'lık alan) 11.07.2011 tarihine kadar hizmet vermiştir. Saha, kaynak değeri bakımından yeniden değerlendirilerek Orman ve Su İşleri Bakanlığının 11.07.2011 tarih ve 903 sayılı oluru ile mesire yeri statüsü iptal edilerek 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'nun 3. Maddesine göre Tabiat Parkı olarak ilan edilmiştir. Mülkiyeti Orman Genel Müdürlüğü, Amasya Orman Bölge Müdürlüğü, Niksar Orman İşletme Müdürlüğü, Reşadiye Orman İşletme Şefliği'ne ait 50 ha'lık alanın, 21 ha'ı orman alanı (Devlet Ormanı) ve 29 ha'ı göl alanıdır.

Mülkiyeti Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'ne ait olan Zinav Gölü Tabiat Parkı'nın işletmesi 2010 yılı ocak ayından itibaren Yolüstü Belediyesi'ne verilmiş, ancak mevcutta gölde faal olarak çalışan tesis bulunmamaktadır. Göle ulaşım asfalt yol ile sağlanmaktadır. Gölde su, elektrik gibi altyapı tesisleri bulunmaktadır. Göl halen düzensiz mesire alanı olarak kullanılmaktadır.

Zinav Gölü Tabiat Parkının bulunduğu alanın çevresi Kültür ve Turizm Bakanlığınca 26 Temmuz 2010 tarih ve 27653 Sayılı Resmi Gazetede Yayımlanarak yürürlüğe giren 2010/647 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile "Tokat/Reşadiye – Zinav Termal Turizm Merkezi" ilan edilmiştir. Zinav Gölü Tabiat Parkı; Zinav Termal Turizm Merkezi olan saha içerisinde kalmaktadır.

Tokat İli Reşadiye Zinav Termal Turizm Merkezi 1/25.000 Ölçekli Alt Bölge Planı Yapımı işi 05.04.2016 tarihinde Tokat İl Özel İdaresi tarafından ihale edilmiş olup, çalışmalar devam etmektedir.

Reşadiye Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği tarafından "Zinav Gölü Tabiat Parkının Turizme Kazandırılması Projesi" 2016 yılında hazırlanarak Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı'na sunulmuştur.

Göllüköy Gölü; Reşadiye İlçesi'nde yer alan göl 165.000 m²'lik bir alan kaplamaktadır. Yan derelerden gelen sızıntı sular ve kış suları ile beslenmektedir. Ortalama derinliği 7m olup, suyu tatlıdır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI

TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

1.1.3. BARAJLAR

Tokat ili genelinde Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 72. Şube Müdürlüğü tarafından yapılan 7 adet, İl Özel İdare tarafından yapılan 50 adet sulama amaçlı gölet mevcuttur. En önemli baraj gölleri Almus Baraj Gölü, Ataköy Baraj Gölü, Belpınar Baraj Gölü, Boztepe Baraj Gölü ve Alpu Baraj Gölü'dür.

Almus Baraj Gölü, Almus İlçe merkezine 3,5 km uzaklıkta, Yeşilirmak Nehri üzerinde yer almaktadır. Baraj çevresi ormanla kaplıdır. Gölde alabalık yetiştirilmektedir. Baraj çevresinde Tokat kenti ve ilçelerine hizmet eden 10 adet yeme içme tesisi bulunmaktadır. Barajda gezinti teknesi olarak Almus Kaymakamlığına ait gezi teknesi dışında tekne bulunmamaktadır. Baraj çevresinde Almus Belediye tarafından yapılan küçük bir park dışında rekreasyon

faaliyetlerine yönelik herhangi bir düzenleme yoktur.

Ataköy Baraj Gölü, Almus İlçesinde, Yeşilirmak Nehri üzerinde yer almaktadır.

Belpınar Baraj Gölü Zile İlçesi, Belpınar Köyü'nde, Devret Boğazı Deresi üzerinde yer almaktadır.

Boztepe Baraj Gölü Zile İlçesi, Boztepe Kasabasında, Boztepe Deresi üzerinde yer almaktadır.

Alpu Baraj Gölü Tokat'ta, Alpu Çayı üzerinde yer almaktadır.

Adı geçen baraj göllerinde balık avlanmaktadır. Ancak baraj çevrelerinde mevcutta düzenleme ve rekreasyon tesisi bulunmamaktadır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

1.1.4. KAPLICALAR, İÇMELER

Sulusaray Kaplıcası: Sebastopolis antik kenti içerisindeki Nicopolis harabeleri arasında kaynayan Sulusaray Kaplıcası ilin en önemli kaplıcasıdır. Sulusaray İlçe merkezine 3 km uzaklıkta, Ilıca Köyü'nde yer almaktadır. Kaplıca suyuna ait ilk analiz 1933 yılında

yapılmış birçok özellikleri yanında 55 C olduğu tespit edilmiştir. Su, tuzlu, sülfatlı-hafif acı su olarak isimlendirilmiştir. Sulusaray Kaplıcası özellikle romatizmal rahatsızlıklar için önerilmektedir. 1962 yılından sonra yapılan tesislere yıllar içinde ilaveler yapılarak genişletilmiştir. Mülkiyeti Tokat İl Özel İdaresi'ne ait 3.5 Ha alanda, turizm yatırım belgeli iki tesiste yapılmıştır. Bu tesislerin toplam kapasitesi 46 oda ve 92 yataktır. Ancak mevcutta Tokat İl Özel İdaresi'ne tesisin gününbirlik kullanılan hamamı dışında tamamı kapalı durumdadır. Tesisin eskimesi ve ziyaretçi sayısının azlığı nedeniyle müstecir bulunamamaktadır. Sulusaray Kaplıca Tesisleri, 2016 yılında Yap-İşlet-Devret Modeli ile 49 yıllığına ihaleye çıkarılmış, ancak talep olmaması nedeniyle proje gerçekleştirilememiştir. Tesisin sadece hamam kısmına çevre köylerden ziyaretçi gelmektedir. Ziyaretçi sayısı günlük en fazla 10 kişi ile sınırlı kalmaktadır.

Reşadiye Kaplıcası: Reşadiye ilçe merkezinde yer alan kaplıcanın ortalama sıcaklığı 40- 49 °C arasında değişmektedir. Yüksek mineral içeren kaplıca suyu hafif tuzlu, ekşi, kokusuz ve renksiz olup, romatizma, felç ve kireçlenmelere karşı tedavi edici özelliği bulunmaktadır. Yerleşme içinde Turizm İşletme Belgeli iki apart otel 143 oda ve 284 yatakla hizmet vermektedir. Biri belediyeye, diğeri özel sektöre ait bu tesisler oldukça nitelikli olup,

spa, Türk hamamı, sauna, fitness center, açık ve kapalı havuzlar ve restoran gibi hizmetler vermektedir. Kaplıcaya ziyaretçiler ağırlıklı olarak Ordu, Tokat, Erzincan illerinden gelmektedir. Kaplıca tesisleri; Temmuz-Ağustos aylarında %100, Mayıs ve Eylül aylarında %80, diğer aylarda %30 doluluk oranları ile çalışmaktadırlar. Gelen

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

ziyaretçiler ortalama 5-6 gün kalmaktadır. Gelen ziyaretçiler genel olarak sağlık amaçlı olarak gelmektedirler. Ziyaretçiler kalış süreleri boyunca Perşembe Yaylası ve Zinav Gölü ağırlıklı olmak üzere çevre yaylaları da ziyaret etmektedirler.

Niksar Ayvaz Suyu: Niksar'a 2 km. uzaklıkta Ayvaz Parkı'ndan doğmaktadır. Membaa suyu 0.5 sertlik derecesine sahiptir. Safra kesesi ve böbrek taşı, yüksek tansiyon ve damar sertliği hastalıklarına iyi geldiği bilinmektedir. Su, 2004 yılından itibaren modern tesislerde şişelenerek dağıtılmaktadır.

Kilise Suyu: Erbaa'ya bağlı Çamdibi Köyüne bir kilometre mesafede bulunan bir kaynak suyudur, Üzeri kubbeimsi bir yapı ile örtülmüş, ön tarafı suyun akışına göre düzenlenmiştir. Yapının dönemi bilinmemekle birlikte, Roma Dönemine ait olduğu düşünülmektedir. Su berrak ve temizdir. Gözenin bulunduğu kısmın önü açıktır. Su, Çamdibi köyü arazi sulamasında kullanılmaktadır. Tokat İl Özel İdaresi tarafından toprak arklar yenilenerek 10 km'lik beton kanal yapılmıştır.

1.1.5. ŞELALELER

Ocaklı (Munumak)Şelalesi: Pazar ilçe Merkezine 7 km. uzaklıkta, Ocaklı Köyünde bulunmaktadır. Şelaleye asfalt yol ile ulaşılmaktadır. Şelalede özel sektöre ait düşük nitelikli mesire alanı düzenlemesi yapılmıştır. Şelale yaklaşık 1.080 m yükseklikte olup, 28 m'lik bir düşüş yapmaktadır. Ocaklı Şelalesi ve Ballica Mağarası yaklaşık 1,5 km uzaklıktadır. Şelale çevre köyler ve Pazar ilçe merkezi tarafından mesire alanı olarak kullanılmaktadır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Gündoğdu Şelalesi ve Göleti: Reşadiye İlçesi Gündoğdu köyünde bulunmaktadır. Göle ulaşım asfalt yol ile sağlanmaktadır. Göl çevre yerleşmeler tarafından düzensiz mesire yeri olarak kullanılmaktadır. Gölden şelaleye yaklaşık 250m uzunluğunda patika ile ulaşılmaktadır. Gerek göl, gerekse şelalede gelebilecek ziyaretçilere yönelik herhangi bir tesis bulunmamaktadır.

1.2. YABAN HAYATI VE AVCILIK

1.2.1. KARA AVCILIĞI VE YABAN HAYATI

İl genelinde ikisi genel avlak, 14'ü devlet avlağı olmak üzere toplam 16 avlak bulunmaktadır.

Tokat ilinde tek Yaban Hayatı Geliştirme Sahası **Kaz Gölü Yaban Hayatı Geliştirme Sahası**'dır. Kaz Gölü, göçmen kuşların göç yolları üzerinde bulunmasından dolayı kuş türlerine konaklama imkanı sağlamaktadır.

Erbaa belediyesi tarafından 2005 yılında kurulan **Keklik ve Sülün Üretim İstasyonu** nesli tükenme tehlikesi altında olan kuşların nesillerinin devam etmesini ve kenelerle doğal yollardan mücadele edilmesini sağlamak amacıyla ilçe merkezinde faaliyete geçmiştir. 1.700 m²'lik alanda kurulan tesiste kınalı keklik, halkalı sülün, yeşilbaş ördek ve angıt kuşu olmak üzere dört çeşit kuş, oluşturulan doğal yaşam alanında yetiştirilmektedir. Üretilen sülünler keneyeyle mücadele için çeşitli il ve ilçeler tarafından talep edilmektedir. Sülünlerin çeşitli zamanlarda doğaya salınmasıyla Erbaa'da keneye karşı biyolojik mücadele gerçekleştirilmektedir.

1.2.2. BALIKÇILIK

İldeki akarsu ve göller olta avcılığı için yoğun olarak kullanılmaktadır. Olta balıkçılığının ildeki en önemli noktası ise Almus Baraj Gölü'dür.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

1.3. MAĞARALAR

Balıca Mağarası: Tokat ilinin en önemli turizm kaynaklarından biri olup, aynı zamanda en çok ziyaret edilen turizm değeridir. Pazar İlçe Merkezine 8 km, Tokat'a 35 km uzaklıkta yer alan bir damlatış mağarasıdır. Balıca Mağarası, çok miktarda iyi gelişmiş sarkıt, dikit örnekleriyle gözlenen oluşumlar ve özellikle soğan sarkıtlar nedeniyle, Türkiye'deki jeomorfolojik açıdan en zengin mağaralardan biridir. Mağara 2.derece Doğal Sit Alanı olup, 483 Ha alan 23.02.2007 yılında Tabiat Parkı olarak ilan edilmiştir.

Balıca Mağarası'nda araştırmalara 1987 yılında Mağara Araştırmaları Derneği tarafından başlanmış, jeomorfolojik – speleolojik çalışmalar 1990 yılında tamamlanarak, haritalama ve raporlama gerçekleştirilmiştir. Balıca Mağarasının ilk bilimsel incelemesi Tokat Valiliğinin talebi üzerine, Ankara Üniversitesi Fen Fakültesinden Prof. Dr. Baki Canik ve Doç. Dr. Mehmet Çelik ten oluşan bir ekip tarafından 1992 yılında yapılmıştır. Balıca Mağarasının speleolojik araştırması ise MTA Genel Müdürlüğü Karst ve Mağara Araştırmaları Biriminden Jeomorfolog Dr. Lütfi Nazik başkanlığındaki Bekir Aksoy, Emrullah Özel ve Hamdi Mengi den oluşan ekip tarafından 1994 yılında yapılmıştır. Mağara 1990'lı yılların sonuna doğru turizme açılmıştır. Halen işletmesi özel sektöre verilmiştir. Mağara içi ve dışı çevre düzenlemesi yapılmıştır. Mağara çevresinde düzenli otopark, girişte bir kafe – restoran ve hediyelik eşya satan ticari birim bulunmaktadır. Mağara içi gezi rotası oluşturulmuş ve bilgilendirme levhaları ile desteklenmiştir. Ancak mağara içi gezi yolunun bazı kısımlarında ışık yetersizliği gözlemlenmiştir. Mağaraya ulaşım asfalt yol ile sağlanmaktadır. Ancak mağara girişine dik ve merdivenli bir yol ile ulaşılabilir. Bu durum yaşlı ziyaretçilerin mağaraya ulaşımını engellemektedir.

Mağara girişi deniz seviyesinden 1.085 m yükseklikte olup, derinliği 95 m 'dir. Ziyarete acılan bölümde inilen son derinlik -50m civarındadır. Yatay uzunluğu ise 680 m'dir. Park yerinden mağaranın girişine 134 basamakla ulaşılmakta, mağara içinde ise 572 adet basamak bulunmaktadır. Mağara içinde sıcaklık 17- 24 °C arasında olup, yazın serin kışın sıcak olmaktadır. Mutlak nem

% 40- 80, oksijen oranı ise % 18- 21 olarak belirlenmiştir. Balıca Mağarasının ilk

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI

TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

oluşumu konusunda kesin bir tarih verilememektedir. 3-4 milyon yıl önce oluşumunun başladığı sanılmaktadır.

Balıca Mağarası beş katlı olup, iki galeri şeklinde gelişmiştir. Birinci galeride Havuzlu Salon, Büyük Damlataşlar Salonu, Çamurlu Salon, Fosil Salon, Yarasalar Salonu olmak üzere beş salon; ikinci galeride ise Çöküntü Salon, Mantarlı Salon, Sütunlar Salonu ve yeni Salon olmak üzere dört salon yer almaktadır. Salonlardan sekizi, toplam 6.500 m²'lik alan ziyarete açıktır. Her iki galeri birbirinden farklı yapılara sahiptir.

Birinci galeride birçok mağarada bulunan yapılara benzer yapılar görülmektedir. Bunlar sarkıtlar, dikitler, sütunlar, akma yapılar damlalık sarkıtlar, makarna biçimli sarkıtlar, pırasa biçimli sarkıtlar, sancak sarkıtlar, havuzlar ve mağara incileridir. İkinci galeride ise diğer mağaralardan farklı olarak dikitsiz sarkıtlar ve soğan biçimli sarkıtlar görülmektedir.

Mağarayı 2016 yılında 78.128 kişi ziyaret etmiştir. Gelen turistlerin %5'lik kesimi yabancı, geri kalanı yerli turisttir. Mağaraya yapılan ziyaretlerin %90'ı münferit; %10'unu ise turla yapılmıştır. Ziyaretçilerin yaklaşık %2 si astım hastalığını iyileştirme amaçlı gelmiştir.

Devini Mağarası: Turhal ilçesi, Şenyurt kasabasında bulunan mağaraya, Şenyurt'un batısında bulunan Mercimek Dağı'nda yer alan telefon vericileri yönünde, yaklaşık 300 m uzaklığa kadar araç ile ulaşılabilir. Balıca Mağarasını andıran özellikler taşımaktadır. Mağaranın yanında Kale kalıntısı bulunmaktadır. Mağaranın içinde yapılan incelemelerin tamamlanmasından sonra ziyarete açılacağı düşünülmektedir.

Evrenköy Mağarası: Zile İlçesi, Evrenköy kasabasında yer alan mağara Sivas Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 04.12.2010 tarih ve 2105 sayılı kararı ile II. derece doğal sit alanı olarak belirlenmiştir. hacmi küçük pasaj ve salonlardan oluşmaktadır. Mağara girişten hemen sonra uzunluğu 15-20 m'yi aşmayan, birbirlerine küçük pasajlarla bağlı iki kola ayrılmaktadır. Mağarada bulunan sarkıt, dikit, akmetaşı, perde gibi oluşumların büyük bir kısmı tahribata uğramış olup doğal yapıları bozulmuştur.

1.4. YAYLALAR

Akbelen (Bizeri) Yaylası: Tokat Merkez İlçe'de, il merkezine 21 km uzaklıkta yer almaktadır. 1.600 - 1.800 m yükseklikte, Topçam Yaylası ile sınırı bulunan çevrenin en büyük yaylasıdır. Çam ve kayın ormanları ile çevrilidir. Yaylaya ulaşım son 10 km'ye kadar asfalt; son 10km de ise

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

stabilize yol ile sağlanmaktadır. Yaylada elektrik ve su gibi altyapı mevcuttur. Yaylanın turizm açısından ziyaretçisi yoktur. Yayla evlerinin karakteristik bir özelliği olmayıp, yayla içinde turizm amaçlı herhangi bir tesis bulunmamaktadır. Akbelen Yaylası Bakanlar Kurulu'nun 17.12.2012 tarih ve 2012/4153 sayılı kararının 20.01.2013 28537 numaralı Resmi Gazete'de yayınlanmasıyla Turizm Merkezi ilan edilmiştir. Turizm Merkezi'nin toplam alanı 1030 Ha olarak belirlenmiştir. Yayla çoğunlukla hayvancılık amaçlı olarak kullanılmakta olup, ikinci konut tarzında yapılaşmalara da rastlanmaktadır.

Batmantaş Yaylası: İl merkezine 28 km, Batmantaş Köyüne 3km uzaklıkta bulunan yayla, orman içi açıklığın olduğu bir bölgededir. Bu alanda herhangi bir yapılaşma bulunmamaktadır. Son iki yıla kadar yayla şenliği düzenlenmiştir. Alanda kaynak suyu dışında altyapı tesisi ve turizm tesisi bulunmamaktadır. Yaylaya turizm amaçlı ziyaretçi gelmemektedir.

Dumanlı Yaylası: Almus İlçesinde yer alan yayla; çevre köyler tarafından hayvancılık amaçlı olarak kullanılmaktadır. Yaylada kaynak suyu dışında altyapı tesisi bulunmamaktadır. Yaylaya ulaşım Arısu köyüne kadar asfalt, daha sonra stabilize-toprak yol ile sağlanmaktadır. Yayla hayvancılık amaçlı kullanılmaktadır. Yaylaya turizm amaçlı ziyaretçi gelmemektedir ve turizm amaçlı tesis bulunmamaktadır.

Karaçam Düden Yaylası: Başçiftlik İlçesinde yer alan yayla, Başçiftlik ve çevre köyler tarafından hayvancılık amaçlı kullanılmaktadır. Yılda bir kez yayla şenliği düzenlenmektedir. Yaylaya ulaşım asfalt yol ile sağlanmaktadır. Yaylada su, elektrik bulunmaktadır. Yaylaya 2 km uzaklıkta bir düden bulunmaktadır. Ancak yaz aylarında su yetersizliğinden düden

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

kurumaktadır. Yaylaya turizm amaçlı ziyaretçi gelmemektedir ve turizm amaçlı tesis bulunmamaktadır. Yayla çoğunlukla hayvancılık amaçlı olarak kullanılmakta olup, ikinci konut tarzında yapılaşmalara da rastlanmaktadır.

Boğalı Yaylası: Tokat ve Erbaa arasında, Tokat'a 50 km. uzaklıkta, Erbaa İlçesi sınırları içinde 1.900 m yükseklikte, Sakarat Dağı'nda yer almaktadır. Sakarat Dağındaki otlaktan yöre halkı yararlanmaktadır. Yayla hayvancılık amaçlı kullanılmaktadır. Yaylaya turizm amaçlı ziyaretçi gelmemektedir ve turizm amaçlı tesis bulunmamaktadır.

Çamiçi Yaylası: Niksar İlçesinde yer alan Çamiçi Yaylası yaz aylarında mesire ve tatil yaylasıdır. Her yıl Niksar Belediyesi tarafından Çamiçi Yayla Şenlikleri düzenlenmektedir. Yayla günümüzde ikinci konut kullanımının yoğun bir şekilde yapılaştığı, herhangi bir özgün karakteri olmayan bir yerleşme halini almıştır. Yaylaya ulaşım asfalt yol ile sağlanmaktadır. Yaylada su, elektrik bulunmaktadır. Yaylaya turizm amaçlı ziyaretçi gelmemektedir ve turizm amaçlı tesis bulunmamaktadır.

Topçam Yaylası il merkezine 15 km uzaklıkta ve deniz seviyesinden 1.600 m yükseklikte yer almaktadır. Çam ormanları ile çevrilidir.

Selemen Yaylası: Reşadiye-Ordu sınırında tarihi özelliği olan bir yayladır. 1514 yılında Çaldıran seferine çıkan Yavuz Sultan Selim ordusu ile birlikte bu bölgede konaklamış ve bir Cuma namazını bu yaylada kılmıştır. O günden bugüne kadar ilkbahardan itibaren, ilk kar düşene kadar her Cuma günü bu yaylada geleneksel yayla pazarı kurulmakta ve kısmen de olsa mübadele usulü alışveriş geleneği halen görülebilmektedir. Tokat, Ordu, Samsun, Giresun, Sivas illerinden

vatandaşlar bu pazara gelmektedir. Yaylada pazar yerine özgü yapılaşmalar ile ticari amaçlı dükkanlar bulunmaktadır. Yaylaya ulaşım Demircili Köyüne kadar asfalt, son 3 km si ise stabilize yol ile sağlanmaktadır. Yaylada su elektrik ve tuvalet gibi altyapı tesisleri bulunmaktadır. Yaylaya turizm amaçlı ziyaretçi gelmemektedir ve turizm amaçlı tesis bulunmamaktadır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

1.5. DAĞLAR

Başçiftlik Kayak Merkezi: Başçiftlik ilçe merkezine 8 km uzaklıkta yer alan, Başçiftlik Kayak Merkezi Tokat İl Özel İdaresi tarafından sağlanan ödenek ile Başçiftlik Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği tarafından 2015 yılında yaptırılmıştır.

Tesisin genel hizmetleri ve işletmeciliği Başçiftlik Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği tarafından yapılmaktadır. Başçiftlik Kayak

Merkezi Canik Dağları üzerinde 1.600 m yükseklikte yer almaktadır. Alp disiplini kayak, tur kayağı, snowboard, kızak kullanımı için uygun pistler bulunmaktadır. Kayak Merkezinde bir snowtrack (kar ezme makinesi), bir kar motoru, 350 m uzunluğunda bir babylift, lokanta ve kafeterya hizmet vermektedir. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Başçiftlik Kaymakamlığı ve Başçiftlik Belediyesi katkılarıyla Kayak Merkezinde kar şenlikleri düzenlenmektedir.

1.6. MESİRE YERLERİ

Almus Orman Evleri: Almus İlçe merkezine 8km uzaklıktadır. Almus Barajı manzarası ile rekreasyonel ve estetik kaynak değerlerine sahip alan B tipi Mesire yeri olarak 1988 yılında 5 ha olarak tescil edilmiş, 11.07.2011 tarih ve 903 sayılı Bakanlık oluru ile mesire yeri statüsü iptal edilerek 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'nun 3. Maddesine göre Tabiat Parkı olarak ilan edilmiştir. Daha sonra tekrar mesire yeri olarak belediyeye devredilen alan bir

süre müstecir tarafından işletilmiştir. Halen Orman İşletmesi'ne ait tesis tamamen terk edilmiş ve bakımsız durumdadır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

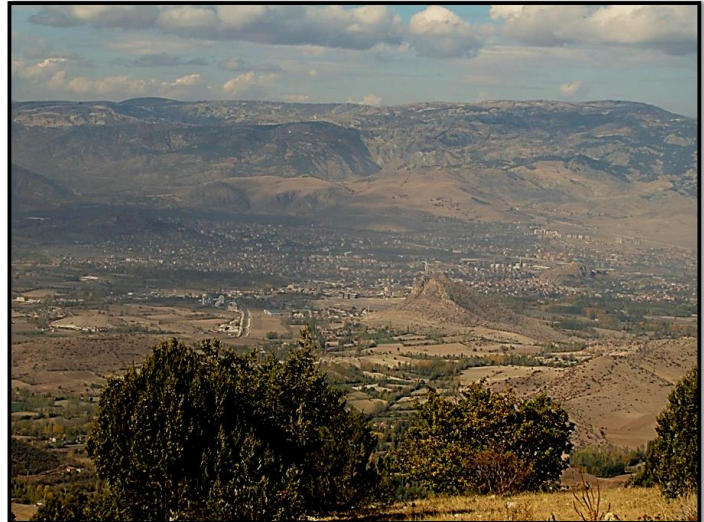
Gümenek Rekreasyon Alanı: Tokat'ın Niksar Karayolu çıkışında yer alan mesire alanı Tokat Kentine hitap edecek niteliktedir. Komana Antik Kenti yerleşim yeri üzerinde Tokat kent merkezine 10 km uzaklıkta yer almaktadır. 2005 yılına kadar DSİ mülkiyetinde olan alan DSİ regülasyonunun çevresi ağaçlandırılarak mesire alanı olarak düzenlenmiştir. Mesire alanında su, elektrik, tuvalet ve otopark bulunmaktadır. 2005 yılında İl Özel İdaresi tarafından satın alınmış, 2006 yılında Tokat Belediyesine tahsis edilmiştir. 2011 yılında tahsis kaldırılmış, Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın (OKA) "Küçük Ölçekli

Altyapı Geliştirme, Kültürel, Turistik Değerleri ve Ekolojik Dengeleri Koruma ve İyileştirme Mali Destek Programı" kapsamında bir proje hazırlanmıştır. Ancak, alanda ilave düzenlemelere ihtiyaç olduğu için Tokat İl Özel İdaresi tarafından hazırlanan Gümenek Mesire Alanı Peyzaj Projesi 2018 yılında tamamlanmış ve ihale çalışmaları başlatılmıştır.

Gıj Gıj Tepesi: Kente hakim bir konumda yer almaktadır. 2010 Yılı Küçük Ölçekli Altyapı Geliştirme, Kültürel, Turistik Değerleri Ve Ekolojik Dengeleri Koruma ve İyileştirme Mali Destek Programı kapsamında desteklenmiş olan Gıj Gıj Tesisleri Rehabilitasyon ve Yenileme Projesi ile atıl vaziyette olan Gıj Gıj tesisleri yeniden düzenlenmiştir. Halen, Tokat kent ormanı olarak düzenleme çalışmaları devam etmektedir.

Mercimektepe Yamaç Paraşütü Tesisleri: 2010 yılında Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı tarafından finanse edilen Mercimektepe Yamaç Paraşütü projesi kapsamında Mercimektepe sosyal donatı alanları oluşturulmuştur. Ancak tesisler yalnız yılda bir defa mayıs ayında yaklaşık yüz kişinin katıldığı yarışma için kullanılmaktadır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Park Vadi Rekreasyon Alanı: Erbaa ilçe merkezinde, Devlet Su İşleri tarafından ıslahı yapılan İmbat Deresi çevresinde Erbaa Belediyesi tarafından yapılan Park Vadi Projesi'nin bir kısmı tamamlanmış, bir kesiminde ise çalışmalar devam etmektedir. Rekreasyon alanı Hazineye ait toplam 424 bin 344 m²'lik alanın belediyeye devredilmesiyle Erbaa

Belediyesi tarafından projelendirilerek oluşturulmuştur. Halen piknik alanları, yürüme parkurları, gölet, çocuk bahçesi, lokanta, çay bahçesi gibi kullanışlarla hizmet vermektedir.

Çamlık Mesire Alanı: Erbaa ilçe merkezinde halk tarafından yoğunlukla kullanılan bir mesire yeri olan Çamlık'ın yeniden düzenlenme çalışmaları Erbaa Belediyesi tarafından sürdürülmektedir. 2015 yılında başlayan çalışmalar sonucu mesire alanında restoran, kafe ve gezi alanlarının yer alması planlanmıştır.

Niksar Ayvaz Parkı ve Kent Ormanı: Ayvaz Parkı Niksar şehir merkezinin yaklaşık 2km güneydoğusunda bulunmakta olup, dolmuşla ulaşım sağlanmaktadır. Ayvaz Suyu'nun çıktığı alanın hemen yanında bulunan, çam ağaçlarıyla kaplı parkın içinde köprülü havuz, büfeler, pide ve kebab salonları, çocuk oyun alanları ve dinlenme yerleri yer almaktadır. Parkın düzenlemesi Niksar Belediyesi tarafından yapılmış olup, halkın önemli dinlenme alanlarından biridir. Parkın hemen

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

karşısındaki Belediye Sosyal Tesislerinde yarı olimpik yüzme havuzu, otel, sauna, hamam ve sinema salonu bulunmaktadır.

Ayvaz Parkı'nın yanında yaklaşık 300 dekarlık alanda Niksar Orman İşletme Müdürlüğü tarafından 2012 yılında Ayvaz Kent Ormanı'nda çocuk oyun grupları, gezi yolları, seyir terasları, seyir kulesi, oturma grupları, tırmanma parkurları, şelale, havuz, kır kahvesi, lokanta, spor sahaları ve otopark düzenlenmiştir.

Reşadiye Kent Ormanı: Reşadiye Belediyesi tarafından yapımı sürdürülen Kent Ormanı'nın yapıları ve kamelyalar tamamlanmış olur çevre düzenleme ve peyzaj çalışmaları sürmektedir.

2. TARİHİ VE ARKEOLOJİK DEĞERLER

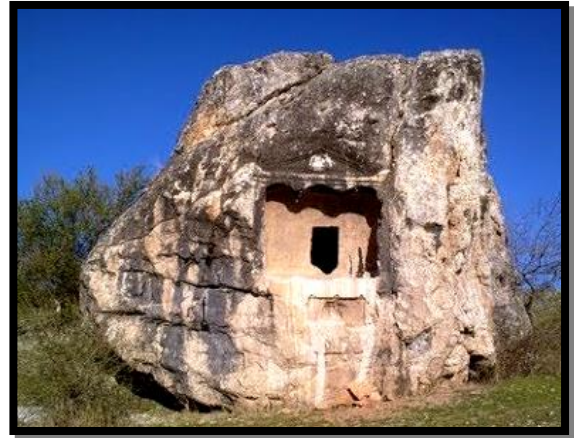
2.1. TOKAT KENT MERKEZİ - MERKEZ İLÇE

Komana Pontika Antik Kenti: Tokat'ın 9 km kuzeydoğusunda, Gümenek Mevkii'nde bir tepe üzerinde bulunan Komana Pontika Hellenistik Dönem'de, Mitridat Krallığı'nın yönetiminde önemli bir tapınak devleti olup, Ana Tanrıça Ma'ya ithafen yapılmıştır. Önemli bir kültür merkezi ve kutsal alandır. Roma İmparatorluğu döneminde de özerkliğini koruyan Komana Pontika, aynı zamanda ticaret merkezi olup, kutsal alanda düzenlenen festivaller ve zengin pazar yeri ile tüm bölgelerden ziyaretçi çeken bir merkez olmuştur. Pontus Krallığı'nın çöküşünden sonra Komana Tapınak Devleti bir prenslik haline gelmiştir. Komana'da Helenistik, Roma ve Bizans döneminde yerleşim devam etmiştir. Tokat il merkezindeki bazı camilerde kullanılan sütunların ve sütun başlıklarının Komana Antik Kenti'nden getirilmiş olduğu düşünülmektedir.

Komana Pontika'nın konumunu belirlemek ve kentsel dokusunu anlamak amacıyla ODTÜ ve TÜBİTAK tarafından desteklenen Komana Pontika Arkeolojik Araştırma Projesi, 2004 yılında başlatılmıştır. 2004 yılında başlayan yüzey araştırmaları sırasında, Erken Tunç Çağı'ndan Osmanlı dönemine uzanan birçok küçük yerleşim tespit edilmiştir. 2009 yılında kazı çalışmaları başlatılmış, Hamamtepe'nin en son kullanım evresini temsil eden Geç Bizans/Selçuklu dönemine ait bulgular ortaya çıkarılmıştır. Devam eden kazı çalışmaları sonucunda Helenistik dönem Mitridat Krallığı dönemine ait bulgulara ulaşılması beklenmektedir. Kazı çalışmalarının devam ettiği höyük halen ziyaretçiye kapalıdır. Höyük çevresinde kazı evi dışında turiste hitap edebilecek herhangi bir tesis bulunmamaktadır. Höyük ile ilgili yön levhalarının bulunmasına karşılık bilgilendirme levhası bulunmamaktadır.

Gümenek Kaya Mezarı: Kaya mezarı Tokat-Niksar karayolu yakınlarında bulunmaktadır. Komana Antik Kenti nekropolünde kentin ileri gelenlerinden biri için yaptırıldığı düşünülen, Helenistik döneme ait bir mezar yapısıdır. Kaya mezarı, bağımsız bir kaya kütesinin üzerine tapınak görüntüsünde yapılmıştır. Kaya mezarı, tel örgü içindedir ve bilgilendirici levha bulunmaktadır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Tokat Kalesi: Tokat Kalesi'nin kuruluş tarihine ait kesin bilgiler bulunmamasına karşın V.-VI. yüzyıllarda yapıldığı düşünülmektedir. Surların üzerinde yükseldiği sarp kayalık aslında doğal bir kaledir. Kalenin bugüne ulaşan mimarisi birçok bakımdan Ortaçağ izlerini taşımaktadır. Kesme ve moloz taş kullanılan sur duvarları dış ve iç surlar olmak üzere kademeli biçimde doğu ve batı yönlerindeki kaya kütlelerinin üzerine oturmuştur. Kalenin planı, kuzey yönündeki doğal kayanın kapı

olarak kullanılmasına olanak verecek biçimde oluşturulmuştur. Beşgen planlı yapı on sekiz burçla güçlendirilmiş ve batıda 362 basamaklı sarnıç kuşatmalar esnasında ortaya çıkan su ihtiyacını karşılamak üzere yapılmıştır. Kuleleri, burçları, mazgalları ve sur duvarlarının yalnız bir bölümü bugüne ulaşabilmiştir. Kale Bizans, Selçuklu ve Osmanlı devirlerinde savunma amacıyla onarılıp yenilenmiştir.

2009 yılında başlatılan arkeolojik kazı ve restorasyon çalışmaları devam etmektedir. Kale halen ziyarete açıktır, ancak kazı çalışmaları devam ettiği için gezilebilecek fazla bir alan yoktur. Mevcutta kale kent baki noktası olarak ziyaretçi çekmektedir. Kale çevresinde ziyaretçilere yönelik otopark bulunmamaktadır.

Gök Medrese: Tokat il merkezinde yer alan medresenin XIII. yüzyılın üçüncü çeyreğinde Muineddin Pervane Süleyman tarafından yaptırılmıştır olduğu kabul edilmektedir. Anadolu Selçuklularının önemli yapılarından olan Gök Medrese Osmanlı Döneminde XVIII. yüzyıla kadar, medrese, bimarhane, şifahane ve göçmen barınağı olarak kullanılmıştır. Anadolu Selçuklu mimarlık ve sanatının en belirgin özelliklerini taşımaktadır.

Gök Medrese, iki katlı, iki eyvanlı, ortası açık avlulu ve revaklı plan tipinde olup taş, çini ve altın süslemeler bulundurmaktadır. İki renkli taş kullanılarak inşa edilmiş taç kapıda geometrik ve bitkisel bezemeli bordürlerden oluşan bir süsleme uygulanmıştır. Çini süsleme, avlu cephesinde yer almaktadır. Ana eyvan duvarları ve üst kat revaklarının

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

kemer içleri patlıcan moru, lacivert ve firuze renkli çinilerle geometrik ve bitkisel bezemelerle süslenmiştir.

2012 Yılına kadar müze olarak kullanılan medrese, daha sonraları Vakıflar Bölge Müdürlüğü olarak hizmet vermiştir. Halen ziyarete kapalıdır. Tokat Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından restorasyonu planlanmaktadır.

Yağbasan Medresesi (Çukur Medrese): Anadolu'nun ilk medreselerinden olan Niksar ve Tokat Yağbasan Medreseleri XII. Yüzyılın ortalarında Danişmendlilerin Sivas kolunun üçüncü hükümdarı Nizameddin Yağbasan tarafından yaptırılmıştır. Kapalı avlulu olan medreseler plan bakımından da benzerdir. Ancak Tokat Yağbasan Medresesi üç eyvanlı, Niksar Yağbasan Medresesi ise iki eyvanlıdır. Tokat Yağbasan Medresesi'nin en önemli özelliği 14 m. çapındaki tromplu

kubbesinin ortasında 10 m'ye yakın açıklığın olmasıdır. Anadolu'da bu özelliği taşıyan üç medreseden birisidir. Moloz taştan sade ve süslemesiz olarak inşa edilen yapı, iki yandan da eyvanlar ve tonozlu odalarla çevrelenmiştir. Selçuklu Sultanı II. İzzettin Keykavus'un tahta çıkışı nedeniyle 1247 yılında restore edilmiştir. 1939 yılındaki yer sarsıntısı, kubbenin tonozlarında çökme ve çatlamalara yol açmış, kitabesi düşerek parçalanmıştır. 2005 yılında başlatılan restorasyon tamamlanmıştır.

Hatuniye Medresesi: Tokat il merkezinde yer alan yapı; cami, medrese ve imareten oluşan külliye'nin parçasıdır. 1485 yılında Sultan II. Bayezid tarafından annesi Gülbahar Hatun için inşa ettirilmiştir. Restore edilmiş olan yapı ziyarete açıktır.

Mevlevihane: Mevlevilik Tokat'ta yayılmaya başlamasıyla XIII. Yüzyılda yaptırılan zaviye XV. Yüzyılın sonunda yangında yok olmuş ve ikinci defa Sultan III. Ahmet döneminde 1638'de yaptırılmıştır. Döneme ait yapıların yalnız bir kısmı bugüne kadar varlığını sürdürebilmiştir. Mevlevihane Sultan Abdülmecit döneminde yenilenmiş ve iki katlı düzenlenmiştir. Ahşap yapı XIX. Yüzyıl barok sanatının Anadolu'daki en güzel

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

örneklerinden biridir. İki katlı yapının zemin katı, günlük kullanım için 'L' biçimli bir sofadan geçilen dört odadan oluşmaktadır. Sofanın hemen sağında görkemli tavan göbeği ve kitaplığı ile diğer odalardan farklı, Şeyhin misafirlerini kabul ettiği başoda bulunmaktadır. Mevlevihane'nin ikinci katında bulunan balkona, kısmen kesme taş ve üzeri örtülü ahşap bir merdivenle ulaşılmaktadır. Ahşap merdivenin başında, korkuluğu duvara sabitlemek için yapılmış ve geçit şeklinde düzenlenmiş ahşapların birleştiği yerdeki barok ahşap oymaların üzerine Mevlevi külahı yerleştirilmiştir. İkinci kat, doğu yönündeki ahşap kafes ile ayrılan kadınlar bölümü hariç tek bir mekan olarak düzenlenmiştir. Semahane olarak kullanılan bu bölüm kubbe ile örtülmüştür, kubbenin ortası ise bitkisel motiflerle bezenmiştir. Yapı, ahşap karkas arası kerpiç dolgu kullanılarak bağdadi tarzında inşa edilmiştir. Binanın en görkemli cephesi, ahşap barok motiflerle bezenmiş sütun dizisine sahip ve bütün cephe boyunca uzanan balkon sebebiyle Bey Sokağı'na bakan cephesidir. Diğer cepheler sadedir.

Cumhuriyetin ilanına kadar faal olarak işlevini sürdüren Tokat Mevlevihane'si, 1925 yılında kapatılarak, mülkiyeti Vilayet Evkaf Müdürlüğüne tescil edilmiştir. 1934-1939 yılları arasında bina boş kalmış, 1939 yılında Jandarma Komutanlığına kiraya verilmiş ve 1945-1949 yılları arasında Kadınlar Hapishanesi

olarak kullanmıştır. Vakıflar Genel Müdürlüğü ve Tokat Özel İdaresi tarafından 1951 yılında tamir edilen bina, Hafızlık ve Kuran Kursu olarak değerlendirilmiştir. 1954 yılında Tokat İmam Hatip Lisesi yatılı öğrenci yurdu olarak hizmet vermiş sonrasında terk edilmiştir. Ancak bu süreler içinde maalesef binaya yeterli bir bakım ve onarım yapılmamıştır. Uzun bir müddet yeniden Kız ve Erkek Kuran Kursu olarak hizmet veren bina bir hayli harap olunca boşaltılmış, yıkılmaya yüz tutmuştur. 1997 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından başlatılmış ilk onarım çalışmaları yarım kalmıştır. 2000-2004 yılları arasında restorasyon tamamlanarak 6 Mayıs 2006'da Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce Tokat Mevlevihane'si Vakıf Müzesi adıyla açılmıştır. Müzede, 1925 yılında buranın kapatılmasıyla Tokat Müzesine gönderilen değerli eşyalar da yeniden getirtilerek Tokat'taki bazı camilerden alınan tarihi eser niteliğindeki diğer eşyalarla birlikte sergilenmeye başlamıştır. Halen, Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından yeniden başlatılan restorasyon çalışmaları devam etmektedir ve Mevlevihane ziyarete kapalıdır. Kent merkezinin en fazla ziyaretçi çeken kültürel varlığıdır. Mevlevihane otopark düzenlemesi gerekmesine karşın çevresinde yeterli boş alan bulunmamaktadır. Restorasyon çalışması ile beraber bir otobüslük otopark düzenlemesi yapılmaktadır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

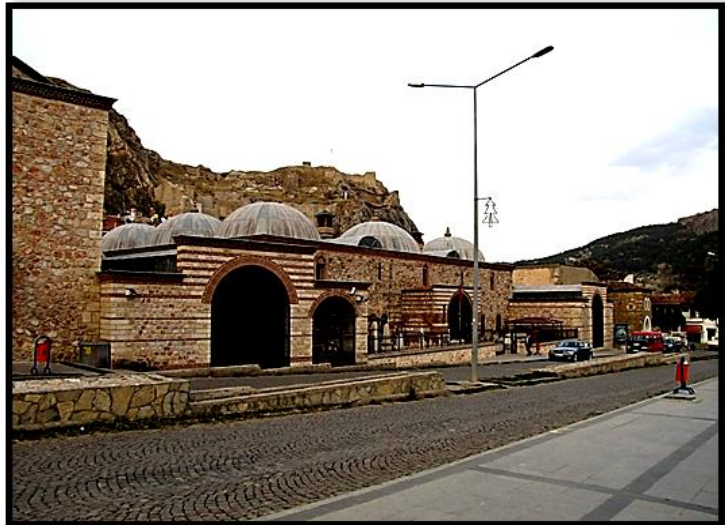
Atatürk Evi ve Etnografya Müzesi: İl merkezinde yer almaktadır. Mustafa Kemal Atatürk, Milli Mücadele yıllarında ve Cumhuriyet Döneminde altı kez Tokat'ı ziyaret etmiş, ziyaretlerinden üçünde, Bandırma Vapuru'nda yanında bulunan ve sonradan milletvekili de olan silah arkadaşı Mustafa Vasfi Süsoy'a ait bu evde konaklamıştır. Atatürk, 25 Eylül 1924 tarihinde eşi Latife Hanım ile birlikte yine bu evde kalmıştır.

Mustafa Vasfi Süsoy'un 1934 yılında ölümünden sonra Atatürk'ün Tokat'a gelişleri sırasında konakladığı bu evde kullandığı eşyaların çoğu evin bir odasında toplanarak muhafaza edilmiştir. Ev; 28 Aralık 2001 tarihinde kamulaştırılarak 7 Ekim 2003 tarihinde Kültür ve Turizm Bakanlığı'na tahsis edildikten sonra restorasyonu yapıp, Atatürk tarafından bizzat kullanıldığı bilinen eşyalar o dönemdeki yerlerine yerleştirilmiştir. XIX. Yüzyıl sonu XX. Yüzyıl başında bir Tokat evinde bulunabilecek eşyalar bağış veya satın alma yoluyla edinilip, bu eşyalarla evin diğer bölümleri de düzenlenerek burası yaşayan bir eve dönüştürülmüştür. Evin bir odası, Mustafa Vasfi SÜSOY odası olarak ayrılmış, onun madalyaları, şahsi eşyaları ve aile fotoğraflarıyla düzenlenmiştir. Ev, 26 Haziran 2007 tarihinde "Atatürk Evi ve Etnografya Müzesi" olarak ziyarete açılmıştır.

XIX. Yüzyılın ikinci yarısında inşa edilmiş üç katlı yapıya sokaktan üzeri kiremitle kaplı, çift kanatlı ahşap kapıyla girilmektedir. Kapıdan taşlık ve sofaya geçilmektedir. Alt katta tuvalet, çeşme, mutfak, kiler ve işevi gibi kullanışlar yer almaktadır. İkinci kata iki ayrı merdivenle çıkış sağlanmaktadır. İkinci katta sofanın iki yanında odalar bulunmaktadır. Yapının çatı katında ise penceresi taşlığa bakan bir oda ve sofa yer almaktadır.

Tokat Müzesi (Arastalı Bedesten): Cumhuriyet'in ilk müzelerinden olan Tokat Müzesi faaliyetlerine 1926 yılında Anadolu Selçuklu Dönemine ait bir tıp medresesi olan Gök Medrese'de başlamıştır. Yıllar içerisinde eser sayısının artması, depoların yetersiz kalması, depolarda biriken eserlerin daha sağlıklı korunması ve mevcut

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

binanın restorasyona ihtiyacı olması gibi nedenlerle, Müze, 3 Mart 2012 tarihinde restorasyonu tamamlanan Arastalı Bedesten'de faaliyete geçmiştir.

Arastalı Bedesten'in XV.-XVI. yüzyıllarda yapıldığı tahmin edilmektedir. Tuğladan örülmüş tonozlar üzerinde 9 kubbenin yer aldığı bu Osmanlı ticaret merkezi moloz taş ve tuğla malzemeyle inşa edilmiş olup, kemerler ve üst örtüde tamamen tuğla kullanılmıştır. Bedestenin doğu ve batısında dikdörtgen planlı iki arasta yer almaktadır. Tokat Müzesi'nde arkeolojik ve etnografik eserlerin yer almaktadır. Arkeoloji salonu olarak düzenlenen bedesten bölümünde Kalkolitik, Eski Tunç, Hitit, Frig, Roma, Bizans, Danişmendli, İlhanlı, Selçuklu, Osmanlı dönemlerine ait eserler sergilenmektedir. Sergilenen eserler Zile-Maşathöyük kazı buluntuları, Komana Antik Kenti kazı buluntuları, müze kurtarma kazılarında ele edilen buluntular olup, önemli eserler arasında, Maşathöyük kazısı buluntusu Hitit tabletleri, Helenistik Döneme ait kılıç ve Roma Dönemine ait Apollon, Poseidon, Nike ve tanrıların kutsal hayvanlarından oluşan bronz heykel grubu bulunmaktadır. Arkeoloji salonu içinde ayrıca Anadolu Türk İslam devletlerine ait zengin sikke koleksiyonu yer almaktadır.

Bedestenin batı arastası, etnografya salonu olarak düzenlenmiştir. Etnografya salonunda sergilenmekte olan önemli eserler arasında, Anadolu Selçuklu dönemine ait, 1191 tarihli el yazması Kuran-ı Kerim, Tokat üretimi seramikler, geleneksel el baskısı yazma atölyesi canlandırma alanı, Tokat bakırcılığının anlatıldığı bir bakırcı atölyesi canlandırması yer almaktadır. Doğu arastasının bir bölümü eser deposu, bir bölümü idari kısım olarak kullanılmaktadır. Ön bahçede ise taş eserler ve büyük boyutlu erzak küpleri sergilenmektedir. Bahçenin bir tarafında Roma Dönemine ait mezar stelleri, lahit ve sütun başlıkları, diğer tarafında Selçuklu ve Osmanlı dönemine ait sandukalar, mezar baş ve ayak taşları teşhir edilmektedir.

Tokat Kültür Evi: Tokat il merkezinde barok tarzda inşa edilmiş bir sivil mimarlık örneğidir. Ev, mahzen hariç iki katlı ahşap çatıklı kerpiç dolgulu ve kireç sıvalıdır. Çift kanatlı kapı ile alt kat sofaya girilmektedir. Her iki katta da odalar sofaya açılmaktadır. Bahçede şadırvan ve çeşme bulunmaktadır. Tokat geleneksel konaklarını yaşatmak amacıyla 2010 yılında Yeşilirmak Havzası Kalkınma Birliği tarafından sağlanan kaynakla tescilli tarihi yapı satın alınmış ve Tokat İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından hazırlanan Tokat Kültür Evi Projesi ile Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı (OKA) desteğiyle restore edilerek turistler için Tokat'ın kültürü ile turistik mekanları hakkında bilgi alabilecekleri bir durak noktası oluşturulmuştur.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Pervane Hamamı: 1275 senesinde Selçuklu veziri Muinüddin Pervane tarafından Kesme taştan yaptırılmıştır. Kadın ve erkek hamamları olarak iki ayrı bölüme sahip olan Pervane Hamamı, simetrik bir çifte hamam planı yapısına sahiptir. Suyunda hafif kükürtlü termal özelliği bulunan hamam, son olarak 1951 yılında restorasyon görmüş ve bu yıldan sonra normal zeminin altında gömülü olarak kullanılmaya devam etmiştir.

Bu restorasyonda yapı orijinal özelliklerini büyük ölçüde yitirmiştir. 1998 yılında tekrar restore edilmiştir. Halen faal olan hamamın soyunma bölümü, ılıkılık ve sıcaklık bölümleri, üç yanda eyvanlar ve toplamda dört halvet odası bulunmaktadır. Halvet odalarından biri sauna olarak değerlendirilmiştir.

Ali Paşa Hamamı: Tokat il merkezindeki bulunan hamam Ali Paşa tarafından 1572 yılında yaptırılmıştır. 1866 yılında onarılarak tekrar işletmeye açılmıştır. Osmanlı hamam mimarisindeki çifte hamam plan düzeninde yapılan hamam kesme taştan yapılmıştır. Kadınlar ve erkekler bölümleri birbirlerine bitişik iki ayrı yapı halindedir. Kuzey

yönündeki kadınlar bölümü soyunmalık, ılıkılık ve sıcaklıktan meydana gelmiştir. Bunlardan kadınlar bölümünün soyunmalığı kare planlı ve üzeri kubbe ile örtülüdür. Kubbe altına bir şadırvan yerleştirilmiştir. Sıcaklık haç planlı ve dört eyvanlı olup, üzeri kubbe ile örtülüdür. Eyvanlar beşik tonozla örtülmüştür. Erkekler bölümü ise yine aynı şekilde yapılmış olmasına rağmen soyunmalık bölümü biraz farklı olup, güneyine beşik tonozlu bir bölüm eklenmiştir. Sıcaklık bölümü haç planlı olup, göbek taşının üzeri kubbe ile örtülüdür. Dört yanda eyvanlar ve kubbeli halvet odacıkları bulunmaktadır. Karşılıklı dört eyvanı kubbeli ve beşik tonozlu olan yıkanma yerinin köşe halvetleri basık

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

ve kubbelidir. Sekizgen kasnak üzerine oturtulan büyük kubbeleri 1966 yılında kurşunla kaplanmıştır. Restore edilmiş hamam halen faaliyettedir.

Sultan Hamamı: Tokat il merkezinde yer alan hamamın yapılış tarihi bilinmemektedir. XIII. Yüzyılda Selçuklu döneminde yapıldığı düşünülmektedir. Kesse ve moloz taştan yapılan hamam soğukluk, ılıkılık ve sıcaklık bölümlerinden meydana gelmiştir. Bu bölümlerin üzeri tuğla kubbelerle örtülmüştür. Bazı malzemeleri mimari üslup bakımından Pervane Hamamı'na benzemektedir. Restorasyonlar sonucunda orijinallliğini büyük ölçüde yitirmiştir. Vakıflar Bölge Müdürlüğü'ne ait olan yapı halen harap durumdadır ve kullanılmamaktadır.

Yörgüç Paşa Hamamı: II. Murat döneminde, padişahın lalası Yörgüç Paşa tarafından 1437 yılında yaptırılmıştır. Moloz taştan yapılan hamam, soğukluk, ılıkılık ve sıcaklık bölümlerinden meydana gelmiştir. Bu bölümlerin üzeri içten tromplu, tuğla kubbe ile örtülmüştür. Soğukluk kısmında kubbe dışında kalan bölümler kırma çatı ile örtülmüştür. Hamam Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından 1948 yılında restore edilmiş olup, orijinalliginden büyük ölçüde uzaklaşmıştır. Günümüzde halen kullanılmaktadır.

Çay Hamamı: Tek kubbeli, tek bölümlü olan hamam uzun yıllar depo olarak kullanılmıştır. Belediye tarafından 1956 yılında onarılmış olup, halen faaliyettedir.

Mustafa Ağa Hamamı: Çifte hamam olarak yapılan yapının inşa tarihi bilinmemektedir. Hamamın 1970 yılında yapılan onarım sonucu sıcaklık bölümü yeterince ısınmamış ve hamam kullanılmaz duruma gelmiştir. Halen harap durumdadır.

Paşa Hamamı: XV. Yüzyıl Osmanlı yapısı metruk olup, kullanılmamaktadır.

Tokat Evleri: Tokat Kent merkezinde tarihi evler Sulusokak, Bey Sokak, Halit Sokak ve Beyhamam Sokakta yoğunlaşmıştır. Bu sokaklardan Sulusokak'ta restorasyon ve çevre düzenleme çalışmaları yapılmıştır. Beyhamam Sokak Sağlıklaştırma Uygulamaları ve Çevre Düzenlemesi 2011 yılında tamamlanmıştır. 2016 yılında Tokat Valiliği, Tokat Belediyesi ve OKA İşbirliği ile Kültür Sokağı ve Sokak Sağlıklaştırma Projesi başlatılmıştır. Proje; Taşhan'dan başlayarak, Halit Sokağı ve Ulu Cami çevresinde 800 m²'lik bir alanda evlerin dış cephe ve restorasyonlarının yapılması, ışıklandırılması ve zeminin tarihi dokuya uygun olarak yapılmasını kapsamaktadır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Latifoğlu Konağı: Tokat il merkezinde, yer alan iki katlı konak, 1746 yılında Osmanlı Barok üslubunda inşa edilmiştir. Ahşap oymaları ve kalem işi süslemeleri ile türünün ender örneklerindedir. Kültür ve Turizm Bakanlığınca 1985 yılında satın alınan konak, yapılan restorasyon ve teşhir düzenlemesi sonrasında 1989 yılında, "müze ev" olarak ziyarete açılmıştır. Daha sonra 2007-2010 yılları arasında bakım ve onarımdan geçen konak, teşhir tanzimi yapılarak 2010 yılında yeniden ziyarete açılmıştır. Konakta yöresel

takılar, ateşli ve kesici silahlar, porselenler, el işleri gibi etnoğrafik malzemeler teşhir edilmektedir.

Ahşap karkas arası kerpiç dolgu malzemeyle inşa edilen konak, alaturka kiremit kaplı kırma çatıyla örtülüdür. Önündeki taş döşeli avluda kare planlı bir havuz bulunmaktadır. Odaları "L" şeklinde bir sofanın etrafında

şekillenen konak, serbest bir plan anlayışına sahiptir. Konağın zemin katında soğukluk, ılıkılık, sıcaklık bölümlerinden oluşan kare planlı bir hamam yer almaktadır. Bu hamamın yanında ocaklı oturma odaları ve mutfaka yer verilmiştir.

Üst katta harem, selamlık ve yatak odaları bulunmaktadır. Dolap ve yüklük kapakları, kapılar ahşap oymalarla, havuz başı odasının duvarları ise çiçek motifli ve İstanbul manzaralı panolarla bezenmiştir. Üst kattaki paşa odasının Barok tarzı oymalı tavan göbeği, ocak davlumbazları, tepe pencereleri, alçı bezemeler ve alçı vitraylar görünümü tamamlamaktadır.

Yoğurtçuoğulları Konağı: XIX. Yüzyılda yapılmış iki katlı konak, Tokat il merkezinde, yüksek duvarlı geniş bir bahçe içinde yer almaktadır. Halen kullanılmamaktadır ve oldukça yıpranmış durumdadır.

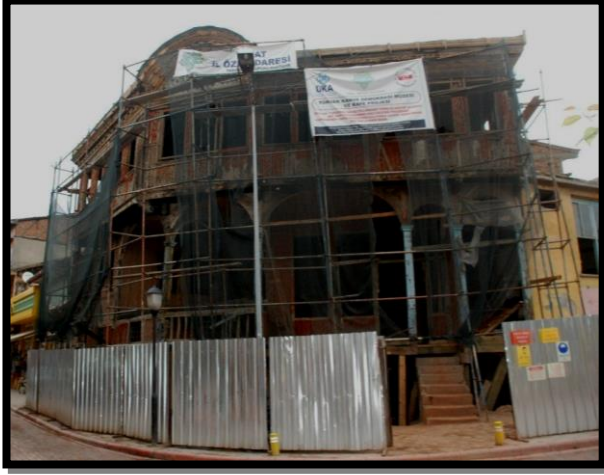
Canikli Konağı: Tokat il merkezinde yer alan Osmanlı Dönemine ait iki katlı konak Tokat Belediyesi tarafından satın alınmış ve Şubat 2017'de restorasyon yapım ihalesi yapılmıştır. Restorasyon

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

çalışmaları devam eden konağın Belediye Kültür Evi olarak hizmet vermesi planlanmaktadır.

Maaz Gürkan Evi: Tokat il merkezinde yer alan ev, iki katlıdır. Zemin katta iki odası bulunan yapının asıl cephesine, ahşap direklerle çıkma şeklinde sahanlık yapılmıştır. Birinci katta, sahanlığa açılan iki oda yer almaktadır. Paşa Odası da denilen başodada duvarlara, tavan eteklerine ve dolap kapaklarına kalemşi bitkisel süslemeler, İstanbul tasvirleri yapılmıştır. Tavanda ve ahşap direklerde oyma işçiliği, yıldızlı bezemeler görülmektedir. Ahşap-karkas arası kerpiç dolgu tekniğinde inşa edilmiştir. Sıvanmış, beyaz badanalı cephede, yatay ve dikey elemanlar ahşap silmelerle belirginleştirilmiştir. Halen kullanılmamaktadır ve oldukça yıpranmış durumdadır.

Musluoğlu Konağı: Mevlevihane bahçesinde bulunan ve aynı dönemde müstemilat olarak yapılmış olup, onarımı yapılarak Mevlevihane Vakıf Müzesi kapsamında, Osmanlı konak müzesi şeklinde döşenmiş ve misafirlerin ziyaretine açılmıştır. 1998-2005 yılları arasında restore edilmiştir. Halen Musluoğlu Konağı, Mevlevihane ile birlikte restore edilmektedir. Mevlevihane şeyhleri tarafından kullanılan konak, son halini Sultan Abdülmecid döneminde almış olmakla birlikte, 1638 yılındaki planını korumuştur. Konakta Anadolu'da çok az örneği kalmış, XVII Yüzyıl süslemeleri ile XIX Yüzyıl barok dönem süslemeleri, alçı mala işi, kalem işi, çıta işi süslemeleri örnekleri yer almaktadır. İki katlı konağın alt katında mutfak, depo ve kiler bulunmaktadır. Üst kattaki odaların ortasında bulunan açık sofaya avludan ahşap bir merdivenle çıkılmaktadır. Sofanın iki yanında ikişer oda yer almaktadır. Sofanın sonundaki hamama giriş küçük kapalı bir alandan sağlanmaktadır.

Yüksek Kahve: Tokat il merkezinde yer alan ve Tokat Valiliği tarafından satın alınan 112 yıllık tarihi kahvenin OKA desteğiyle aslına uygun olarak yapılan restorasyon çalışmaları devam etmektedir. Atatürk, Fevzi Çakmak Paşa, İsmet İnönü, Adnan Menderes gibi devlet büyüklerinin konuşma mekanı olarak bilinen yapı, restore edildikten sonra üst katta Demokrasi Müzesi, orta katta kafe-kıraathane yapılması planlanmaktadır.

Kırkbadallar: Tokat'ta iki mahalleyi bağlayan ve 102 basamaklı olmasına rağmen halk arasında Kırkbadallar olarak bilinen tarihi merdivenler Tokat Belediyesi tarafından yenilenmiştir. Pergolalar, ışıklandırmalar ve zemin kaplamaları tamamlanmış, peyzaj düzenlemesi ve çevre evlerin cephelerinin düzenleme çalışmaları devam etmektedir.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Saat Kulesi: 1902 yılında yapılmıştır. Yüksekliği 33 m olup, kesme taştan 2. Abdülhamit'in Padişah oluşunun 25. yılı için yaptırılmıştır. 1917 yılında Latin sayılara çevrilen saatin dört yönde büyük kadranları bulunmaktadır. Her yarım ve saat başlarında çalmaktadır.

Taşhan: Taşhan, Anadolu'daki en büyük şehir hanlarından biridir. 1626 - 1632 yılları arasında inşa edilmiş bir Osmanlı eseridir. Mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait olan Taşhan dikdörtgen planlı, açık avlulu, iki katlıdır. Zemin katta avlu etrafında sıralanmış 43 oda ve wc bölümü vardır. Güney ve batı yönlerindeki odaların önüne revak yapılmıştır. Diğer odalar doğrudan doğruya avluya açılmaktadır.

İkinci katta bütün odalar revaka açılmaktadır. Girişin üstünde kubbeli bir mekan vardır ve bu mekan konsollar üzerine dışarı taşmaktadır. Toplamda içte 76, dışta 27 olmak üzere 103 mekan bulunmaktadır. Ticari birimlerin büyük kısmı el sanatları satış üniteleri olarak kullanılmaktadır. Hanın avlusunda çevre düzenlemesi yapılmış olup, yoğun olarak kullanılmaktadır.

Yazmacılar Hanı: Eski adıyla Gazioğlu Hanı olan han yazma üretiminin bu handa yoğunlaşması ile yaklaşık 50 yıldır Yazmacılar Hanı olarak anılmaktadır. Selçuklu döneminde yapılan ve en son 1882 yılında restore edilen han yazmacıların şehrin dışındaki sanayi sitesine taşınmasıyla boş kalmış ve harap olmuştur. Özel mülkiyete ait olan han, 2010 yılında Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından satın alınmış ve 2011'de restorasyon çalışmaları başlatılmıştır. 2013 yılında projesi revize edilerek statik yönden güçlendirilmesi için yeniden ihale edilen handa 2014 yılında yeniden başlayan restorasyon çalışmaları son aşamasına gelmiştir. Restorasyon sonrasında hanın el sanatlarına yönelik iş yerleri veya butik otel olarak değerlendirilmesi planlanmaktadır.

Paşa Han: Tokat kent merkezinde yer alan han Mehmet Paşa tarafından 1752 yılında yaptırılmıştır. Kesme taştan yapılmış olan özel mülkiyetteki Paşa Han bugün harabe durumdadır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Sulu Han (Orta Medrese, Sulu Bedesten): Tokat kent merkezinde Bedesten'in yanında yer alan Osmanlı Dönemine tarihlenen hanın kesin yapılış tarihi bilinmemektedir. 1930 yılına kadar cezaevi olarak kullanılan han, 1957 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından restore edilmiş olup, halen Belediye tarafından aşevi olarak kullanılmaktadır. Dikdörtgen planlı ve iki katlı olan hanın restorasyonu esnasında orijinal özellikleri büyük ölçüde bozulmuştur.

Deveciler Hanı: XVI. Yüzyılda yapılan ve İpek Yolu üzerinde bulunan kervansarayların şehir içi örneklerinden biri olan Deveciler Hanı, iki katlı olup, kesme taş, moloz taş ve tuğladan inşa edilmiştir. Revaklı avlusu bulunmaktadır. Tek kişilik konaklama imkanı sağlayan özel odaları ile bugünün otelcilik anlayışının ilk uygulamalarındandır. Yapının restorasyonu yapılarak Gazi Osman Paşa Üniversitesi'ne

devredilmiş ve 2015 yılından itibaren yapı Güzel Sanatlar Fakültesi'ne bağlı Devlet Konservatuvarı olarak faaliyete geçmiştir.

Sıkdişini Helası: Osmanlı döneminde, 1600'lü yıllarda hamam olarak yaptırılan, daha sonra esnaf için tuvalet dönüşürülen yapı, son yıllarda depo olarak kullanılmıştır. Tokat Belediyesi tarafından başlatılan restorasyon çalışmaları devam etmektedir. Yapının mülkiyeti belediyeye aittir.

Hıdırlık (Yeşilirmak)

Köprüsü: Tokat kentinin kuzeyinde, Yeşilirmak üzerinde yer alan ve Selçuklu dönemine ait 700 yıllık Hıdırlık Köprüsü 5 gözlüdür. 151 m uzunluğunda, 7 m genişliğindeki köprü kesme taşla yapılmıştır.

Kitabesinde, II. Gıyaseddin Keyhüsrev'in üç oğlu, İzzeddin, Rukneddin ve Alaeddin'in isimleri birlikte yazılmıştır. Köprü'nün yanındaki Hıdırlık Çayırı tarih içinde Tokat'ın mesiresi yeri olmuştur. Köprü'nün yanında yer alan Şeyh Meknun Türbesi bakımsız olup, oldukça yıpranmış durumdadır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Ulu Cami: Tokat Kalesi'nin altında bulunan Ulu camii yapılaş tarihi tam olarak bilinmemekle birlikte ilk olarak Danişmentliler döneminde XII. yüzyılda inşa edildiği düşünülmektedir. 1679 yılında Avcı Mehmet zamanında tamamen yenilenmiştir. İç mekanlarda ve kuzey revaklarında kesme taştan yapılmış kemerli kolanları ile batı yönündeki son cemaat yerinde devşirme Bizans sütunları kullanılmıştır. Birinci Dünya Savaşında asker iskan edilen cami, daha sonra terk edilmiş ve harap hale gelmiştir. 1950 yılından itibaren Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından onarıma alınan camii 1953 yılında ibadete açılmıştır. Tokat'ta orijinallliğini en fazla koruyan tarihi eserlerden biri olan Ulu Cami, moloz ve kesme taşlardan yapılmıştır. Ahşap kirişli ve çıta süslemelerle kapatılmış mekanın üzeri dört köşe kiremit bir çatıyla örtülüdür. Kesme taştan zarif bir minaresi olan Ulu Camii'nin güney batı köşesine bir kuş evi oyulmuştur. 1998-2003 yılları arasında restore edilmiştir.

Ulu Cami dikdörtgen planlı olarak inşa edilmiştir. Doğu ve batı yönünde iki adet son cemaat yeri bulunmaktadır. Bu özelliği ile Anadolu'da tektir. Camii'nin harimi ahşap tavan ile örtülmüştür. Tavana kırmızı ve yeşil renklerin hakim olduğu fonlar arasında yalancı künde-kari tekniğiyle yapılmış kare tavan göbeğinin üzeri altın yıldız ve kalem işi bitkisel bezemelerle süslenmiştir. Ahşap tavanı taşıyan ayak ve kemerlerin üzeri dönemin süsleme özelliklerine uygun olarak Rumi motifli kalem işleriyle süslenmiştir.

Ali Paşa Camii: Tokat'ta Cumhuriyet Meydanı'nda bulunan cami, 1572 yılında Kanuni Sultan Süleyman'ın oğlu Şehzade Beyazıt'ın damadı Ali Paşa tarafından yaptırılmıştır. Tokat'taki en büyük Osmanlı anıt eseridir. XVI. Yüzyıl Osmanlı cami mimarisinin özelliklerini taşıyan ve Mimar Sinan ekolünde yapılan camii'nin kare olan ana mekanı üzerinde tek kubbesi ve tek minaresi vardır. Tamamı kesme taştan yapılmıştır. Kare gövde üzerine sekizgen bir kasnak üzerine oturan 11.50 m çapındaki kubbesi ikisi kible duvarına gömülü sekiz adet ayak ile taşınmaktadır. Kible duvarı dışında taşıyıcı

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

ayakların arası birer eyvan gibi düzenlenerek bu alanlar camii harimine kazandırılmıştır. XVI. Yüzyıldan bugüne orijinal süslemeleri ile ulaşan tek ahşap şadırvana sahiptir. Ali Paşa Camii, 1939 ve 1943 tarihlerinde depremde büyük zarar görmüş ve 1947 yılında onarılmıştır. Son olarak 2002 yılında Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından restorasyonu yapılmıştır. 2017 yılı Ekim ayında restorasyon çalışmaları tekrar başlatılarak ibadete kapatılmıştır. Çalışmaların 2018 yılı içinde tamamlanması planlanmaktadır.

Takyeciler Camii: Kent merkezinde, Arastalı Bedestenin bitişiğinde bulunmaktadır. Kesin inşa tarihi bilinmemektedir. Ancak XV. Yüzyıl Osmanlı camileri özellikleri taşımaktadır. 1871 yılında Sultan Abdülaziz zamanında ve I. Dünya Savaşı yıllarında onarım görmüştür. Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün 1964-65 yılı onarımında ana

şema değiştirilmeden duvarlar, destekler ve örtü yenilenmiş, 1998-2004 yılları arasında restore edilmiştir. Cami çevresinde Tokat Belediyesi tarafından peyzaj düzenlemesi yapılmaktadır.

Eğimli bir arazide kurulmuş yapı; kareye yakın dikdörtgen planlı, çok kubbeli bir Osmanlı camiidir. Camii dışta duvarların, ortada dört ayağın taşıdığı dokuz kubbe ile örtülüdür. Güneybatı köşeye bitişik kare kaideli, silindirik gövdeli ve tek şerefeli minarenin kaideden yukarısı yenilenmiştir. Caminin beden duvarları ve kubbe kasnakları moloz taş ile yenilenmiştir. Kubbeleri taşıyan payeler ve kemerler kesme taştan inşa edilmiş, pencere kemer ve çerçeveleriyle kubbelerde tuğla malzeme kullanılmıştır. Mihrap ve minberin malzemesi de taştır. 2008 yılında onarımı tamamlanan cami halen ibadete açıktır.

Garipler Camii: Tokat'ın en eski camiidir. Danişmend Gümüştekin Ahmet Gazi tarafından 1074 yılında yaptırılmıştır. Özgün minaresi XI. Yüzyıl Türk tuğla işçiliğinin güzel örneklerinden biridir. Renkli Çinilerle süslenmiştir. Merkezi kubbeli cami, XVI. yüzyıl klasik dönem Osmanlı mimarisinin kaynağı ve prototipi olarak gösterilmektedir. İslam cami mimarisinin tek özgün tipi olan merkezi kubbeli cami plan tipi, Türkler tarafından ortaya konulmuştur. Camiye XIV. Yüzyılda mihrap eklenmiştir. Anadolu'da kitabesi olan tek mihrap Garipler Camiinde bulunmaktadır. Cami, kareye yakın, dikdörtgen

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

planlıdır. İç mekan, ortasında kalın bir paye ve bunların arasında yer alan dört sütun üzerine basık, yuvarlak kemerlere oturan pandantif geçişli bir kubbe ve bu kubbeyi dört yönden kuşatan beşik tonozlarla kapatılmıştır. Kaba yontu taş malzemeyle inşa edilmiştir. 2008 yılında onarımı tamamlanan cami halen ibadete açıktır.

Meydan (Hatuniye) Camii:

Sultan II. Beyazıt'ın annesi Gülbahar Hatun adına yaptırdığı cami 1485 yılında inşa edilmiştir. Selçuklu zaviyeleri planından etkilenerek geliştirilen erken dönem Osmanlı zaviyeli camilerinin bütün Anadolu'daki en son ve en güzel örneğidir. Ana mekan tek kubbe ile örtülüdür. Beş gözlü olan son cemaat yeri kubbelerine geçişler pandantiflerle sağlanmıştır. Sonradan yer sarsıntılarına karşı doğu ve batı yönlerine yapılan payandalar mimari estetiğini bozmaktadır. Yapının kuzeybatı köşesinde yer

alan minare tamamen kesme taş ile inşa edilmiştir. Avlunun ortasında ahşaptan yapılmış orijinal olmayan bir şadırvan ve yanında Hatun Medresesi yer almaktadır. Mermer portal Selçuk tarzı stalaktitlerle işlenmiştir. Camiin, duvarları, minaresi ve mescitler kireç taştan, tromplu kubbesi tuğladan örülmüştür. Son cemaat yerindeki bronz çemberli altı sütun, mihrap ve minber mermerdir.

1998-2003 yılları arasında restore edilmiştir. Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı (OKA) finansmanıya Tokat Belediyesi tarafından yürütülen Meydan Çarşısı Projesi Taşhan ve Hatuniye Cami arasındaki binaların yıkılarak Gökmedrese, Taşhan, Hatuniye Cami ve çevresindeki tarihi dokunun ortaya çıkarılmasını amaçlamaktadır. Projenin 2018 yılı içinde tamamlanması planlanmaktadır.

Hacı Turhan Mescidi: Fatih Sultan Mehmet zamanında Hacı Turhan tarafından 1478 yılında yapılmış olup, basık kemerler üzerine oturan pandantif geçişli kubbeye örtülü küçük bir yapıdır. 2009 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından restorasyonu yapılmıştır. Beden duvarları moloz taş; kemerler, pandantifler ve kubbe tuğla ile inşa edilmiş yapı, bugün kemer üzengi seviyesine kadar toprakla dolmuştur.

Alaca Mescit: İlk yapısı Anadolu Selçukluları Dönemine aittir. Daha sonra büyük bir tahribata uğrayan caminin minaresi dışında kalan bölümleri 1505 yılında yaptırılmıştır. Selçuklu döneminde yapılmış olan minaresinin tuğla işçiliği dikkat çekicidir. 1939 depreminde hasar gören minare yenilenmiş, 1952 yılında da son cemaat yeri onarılmıştır. 2009 yılında son restorasyonu yapılmıştır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Kazancılar Mescidi: Kent merkezinde yer alan cami Yavuz Sultan Selim zamanında, 1518 yılında yapılmıştır. Kareye yakın dikdörtgen planlı, tek mekanlı bir yapıdır. Harimin güneyinde geniş tutulmuş bir sivri kemerle oluşturulmuş eyvan içine mihrap yerleştirilmiştir. Bu bölümün önünde yer alan kare planlı mekan ise tromp geçişli kubbeyle örtülmüştür. Yapı beden duvarları moloz taş ve tuğla almaşık teknikte inşa edilmiştir. Kemerler ve kubbede tuğla, kapı ve pencerelerde kesme taş kullanılmıştır.

Behzat Camii: Kanuni Sultan Süleyman zamanında, 1535 yılında yaptırılmıştır. Küçük ve kare planlı olan camiye Sultan II. Abdülhamit zamanında 1881 yılında ikinci bir kubbe ve son cemaat yeri eklenmiştir. Kesme taştan yapılmış bir minaresi olan camiinin yanındaki mezar Hoca Behzat'a aittir. 2008 yılında onarımı tamamlanan cami halen ibadete açıktır.

Tokat il merkezinde en önemlileri yukarıda verilen cami ve mescitlerin dışında çok sayıda İlhanlı, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerine ait cami ve mescit bulunmaktadır. İbadete halen açık olan camilerin onarımları Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından yapılmaktadır. Bunların arasında Mahmut Paşa Camii, Aceptsır Camii, Gaybi Camii, Seyyit Necmettin Camii, Tatar Hacı Camii, Su İçmez Camii, Akdeğirmen Camii, Devegörmez Camii, Çekenli Hamza Bey Camii, Tabakhane Camii, Kaya Camii, Çay Camii, Malkayası, Kadı Hasan Camii, Genç Mehmet Camii, Mahmut Paşa Camii, Rüstem Çelebi Camii, Hacı Behzadi Camii ve Çekenli (Hamzabey) Camilerini saymak mümkündür. Tokat'ta çok sayıda zaviye, türbe de bulunmaktadır. Bunlardan en önemlileri aşağıda verilmiştir.

Şeyh Meknun İmareti (Açık Baş Zaviyesi): Yeşilirmak köprüsü başında yer alan türbenin XIII. Yüzyılda, Mesut Bin Keykavus zamanında imaret olarak yaptırıldığı

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

kitabesinden anlaşılmaktadır. İçindeki mezarın kitabesi olmadığından burada yatan zatın kim olduğu bilinmemektedir. İki bölümden oluşan yapının duvarlarında çini süslemeler bulunmaktadır.

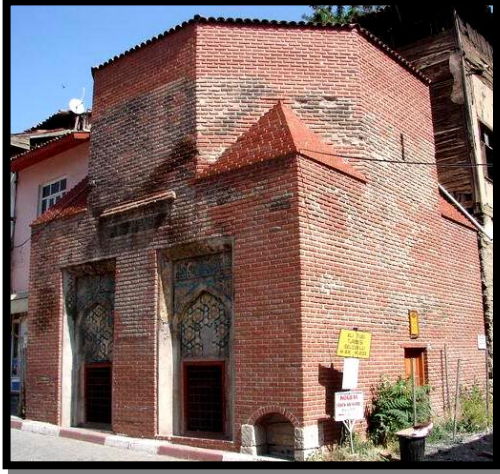
Ebu Şems Hanegahı - Vezir Ahmet Paşa Mescid ve Türbesi: 1288 yılında zaviye olarak yaptırılan yapı kubbeyle örtülü ana mekana açılan eyvan ve ana eksenin batı yönünde iki oda ile doğu yönünde temel kalıntıları bulunan yıkılmış iki odadan oluşmaktadır. Güney batıdaki oda türbe olarak düzenlenmiştir. Ana mekan halen mescit olarak kullanılmaktadır. 2003 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından onarılmıştır.

Sümbül Baba Zaviye ve Türbesi: 1292 yılında yaptırıldığı kitabesinden anlaşılmaktadır. Sümbül Babanın Hacı Bayram Veli'nin öğrencisi ve Halifesi olduğu düşünülmektedir. Sultan II. Mesut zamanında yapılan zaviyenin portal, mescit ve türbe bölümleri iyi korunmuştur. Selçuklu mimarisinde az rastlanan asimetrik planlı yapının en ilgi çekici bölümü olan mermerden yapılmış stalaktitli portalını, kenger yaprağı motifli bordür çevrelemektedir. 1998-2005 yılları arasında restore edilmiştir. Halen, Sümbül Baba Zaviyesi, yaşlılara yönelik bir sosyal tesis olarak hizmet vermektedir.

Ali Tusi Türbesi: Ebul Kasım Bin Ali Tusi sağlığında bu türbeyi 1233 yılında kendisi için yaptırmıştır. Kare planlı gövde, üstte üçgen prizmal geçişlerle sekizgene dönüşerek içten kubbe, dıştan konik biçimli külahla örtülmüş, külah dıştan kiremitle kaplanmıştır. Tamamı tuğla malzemedен inşa edilmiş türbede dış cephede mozaik çini tekniğinde süslemeler yer almaktadır. Güney cephedeki pencere alınlıklarında, firuze ve patlıcan moru renkli çinilerle yazı ve geometrik bezemeler yapılmıştır. 1998 yılında restore edilmiştir.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Sefer Paşa Mescit ve Türbesi: 1251 yılında Selçuklu döneminde, İzzetin Keykavus, IV. Ruknettin Kılıçarslan ve II. Alaaddin Keykubat'ın ortak yönetimi zamanında yapılmıştır. Türbede kimlerin yattığı bilinmemektedir. Birinin Sefer Paşa'ya ait olduğu düşünülmektedir. Kare prizmal planlı türbe içten tromp geçişli kubbe, dıştan sekiz köşeli piramidal külahla örtülmüştür. Beden duvarlarının büyük oranda moloz taşla inşa edildiği türbenin batı cephesinin alt kısımlarındaki tuğla duvar örgüsünü, üst kısımlarda moloz taş duvar örgüsü takip etmektedir. Külah kesme taş kaplamadır. Yakın

tarihte onarım görmüştür.

Aceşir Tekke ve Türbesi: İlhanlıların son Hükümdarı olan Sultan Ebu Sait zamanında 1318 yılında yapıldığı düşünülmektedir. Türbe moloz taştan kare planlı bir yapı olup, üzeri kubbe ile örtülüdür. 1998 yılında restore edilmiştir.

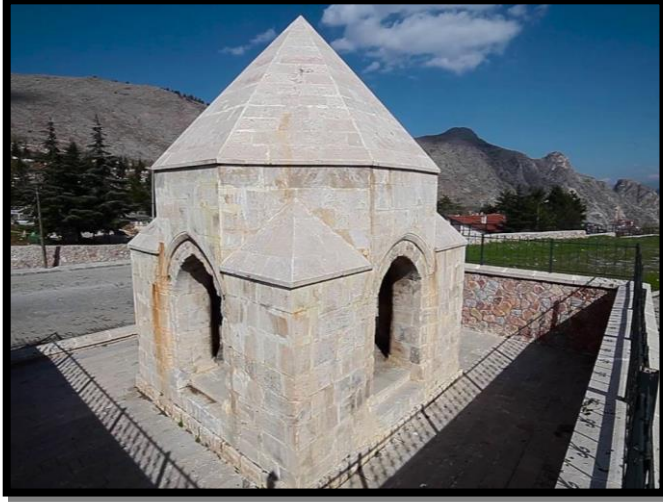
Burgaç Hatun Türbesi: Ali Paşa Camii bahçesinde doğu tarafında yer alan türbe, İlhanlı tuğla işçilik ve tekniğinin güzel örneklerinden birisidir. Altıgen planlı türbenin üzeri kubbe ile örtülüdür. Altıgen kubbeye geçişte pandantifler kullanılmıştır. Yapı tamamen tuğla ve kaba yönü taşla, yığma tekniğiyle inşa edilmiştir. Yuvarlak kemerli yüzeylerin ortasında dikdörtgen formlu pencereler yer alır. Kemerler dıştan dört yapraklı yonca görünümlü pişmiş toprak süsleme dizisi ile çevrilidir. Yapının XIV. Yüzyılda yapıldığı anlaşılmaktadır. 1998-2005 yılları arasında restore edilmiştir.

Pir Ahmet Bey Türbesi (Horozoğlu) ve Zaviyesi: Ertana Beylerinden Alaattin Ali Bey'in oğlu Pir Ahmet Bey ve ailesine ait türbe, Horozoğlu Zaviyesi'nin önünde yer almaktadır. İçinde biri ağaç oniki mermer sanduka bulunmaktadır. XV. Yüzyılda inşa edildiği düşünülmektedir. Kareye yakın dikdörtgen planlı türbe, eyvan tarzında inşa edilmiştir. Türbenin eyvan kemeri

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

taçkapı şeklinde dışa taşınılıdır. Türbenin ana beden duvarları moloz taşla inşa edilmiş, eyvan kemeri ve kemeri taşıyan ayaklarda kesme taş kullanılmıştır. Kesme taş kemer ayaklarının daha sonraki bir dönemde yenilendiği görülmektedir. Zaviye bölümü restore edilerek lokanta olarak kullanılmaktadır.

Erenler Kümbeti: Selçuklu dönemine ait türbe kesme taştan yapılmış olup, kare mekanı üzerine tuğladan örülmüş kubbe oturtulmuştur. Plan ve mimari özellikleriyle XIV. Yüzyıl başına tarihlenmektedir. Türbenin çevresinde XIV. Yüzyıl ait çok sayıda mezar taşı yer almaktadır. Kare planlı türbenin dört cephesine kemerli açıklıklar yerleştirilmiş, üzeri kubbeye örtülmüştür. 2009 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından restorasyonunda kubbe,

dıştan külahla kapatılmıştır. İki kademeli bir cephe düzenine sahip yapının alt seviyesini kemerli düzenleme, üst seviyesini ise kubbe oluşturmaktadır. Kemer üzengi seviyesinden aşağısı toprak altında kaldığından türbenin cenazelik katına ya da sandukasına ulaşamamaktadır. Moloz taş yığma tekniğiyle inşa edilmiş yapının yüzeyi kesme taş kaplamadır. Kemerler kesme taşla örülmüş, kubbeye tuğla kullanılmıştır. İçte geçiş elemanları yüzeyine tuğladan sivri kemerli yüzeysel nişler yerleştirilmiştir. Cephede yer alan taş kemerlerin yüzeyine, silmelerle birbirine bağlanan yarım yıldız motifleri işlenmiştir.

Nurettin İbni Sentimur Türbesi: Moğol Emirlerinden Esentimur oğlu Nurettin ' e aittir. 1314 yılında yapılan türbe 1935 ve 2005 yılında restore edilmiştir. Türbe kesme taştan, kare mekan üzerine tuğladan örülmüş sekizgen yıldız planlı pramidal bir külahla örtülmüştür. Çevre düzenlemesi yapılmıştır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Abdulmuttalip Zaviyesi: İlhanlı Hükümdarı Ebu Sait Bahadır Han zamanında, Abdullah Bin Muhyiddin 1318 yılında yaptırılmıştır. Zaviye; merkezde Türk üçgeni geçişli kubbeye örtülü kare bir mekan ve bu mekana açılan beşik tonoz örtülü bir eyvan ile küçük ölçekli yan mekanlardan oluşmaktadır. Yan mekanların üzeri ahşap kirişli tavanla örtülmüştür. Aydınlık feneri bulunan merkezdeki kubbeli mekanın ortasında bir havuz yer almaktadır. Beşik tonoz örtülü mekanın batı duvarında yer alan

iki kapıdan güney köşedeki kapıyla türbeye geçilmektedir. Kare planlı türbenin üzeri Türk üçgeni geçişli kubbeye örtülmüştür. Beden duvarları moloz taşla yığma tekniğinde inşa edilmiş yapının kubbe, tonoz, kemer ve geçiş elemanlarında tuğla, kapı ve pencere sövelerinde kesme taş kullanılmıştır. Yapıda kalemşi ve çini süsleme bulunmaktadır. Restore edilmiş ve çevre düzenlemesi yapılmıştır.

Murat Sevdakar Türbesi: Tipik Selçuk türbe mimarisine göre planlanmış eyvan türbe tarzındadır. Moloz taşlı dört köşe mekan üzerinde tuğla ile örülmüş kubbesi vardır. 1998 yılında restore edilmiştir.

Gıj Gıj Baba Türbesi: Tokat İl Merkezi Gıj Gıj Baba Tepesi'nde yer alan, Horasan Erenlerinden Hasan Gazi'ye ait türbenin inşa tarihi bilinmemektedir. Üzeri kubbeye örtülü türbenin restorasyonu tamamlanmıştır.

Halef Sultan Tekke ve Zaviyesi: Selçuklu Dönemi'nde IV. Kılıçarslan'ın kızı Huand

Hatun'un hizmetinde bulunan Halef bin Süleyman tarafından 1292 yılında yaptırılan zaviye Kuzey-güney doğrultusunda dikdörtgen planlı yapı giriş mekanı ve birimleri ile bir ana mekan ve eyvandan oluşmaktadır. Dikdörtgen giriş mekanına kuzeyden tonoz örtülü dikdörtgen iki oda, güneyden birbiriyle bağlantılı kare planlı iki oda açılmaktadır. Güneydeki odalardan biri mescit, diğeri

türbe olarak kullanılmıştır. Kare planlı bu iki oda kubbeye, eyvan tonozla örtülmüştür.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Beden duvarları moloz taş yığma tekniğiyle inşa edilmiştir. Kubbeye geçişlerde, kemerlerde ve üst örtüde tuğla, köşelerde, pencere söveleri ve taçkapıda kesme taş kullanılmıştır. Tokat Vakıflar Bölge Müdürlüğü 2005-2007 yılları arasında zaviyenin restorasyonunu yaptırmış ve Müdürlüğe bağlı Kültür Evi olarak hizmete açmıştır. Altı odadan oluşan zaviyede türbe, mutfak, dinlenme odası, bilgisayar odası, derslik ve kütüphane yer almaktadır. Çevre düzenlemesi yapılmıştır.

Çamlıbel Kervansarayı: Sivas-Tokat kervan yolu üzerinde inşa edilmiştir. XIII. Yüzyıl Anadolu Selçuklu kapalı hanlarıyla plan benzerliğinden dolayı bu yüzyıla tarihlenmektedir. Günümüzde oldukça harap bir durumda olan yapının büyük bölümü toprak altında kalmıştır. Ayakta kalan kısımlarından anlaşıldığına göre sadece kapalı bölümden oluşan, dikdörtgen planlı bir handır. Kaynaklarda belirtildiğine göre dikdörtgen mekan, dörderden sekiz payeyle üç sahına ayrılmıştır. Moloz taşla inşa edilen han, içten ve dıştan kesme taşla kaplanmıştır. Kemerlerde de düzgün kesme taş kullanılmıştır.

2.2. ALMUS İLÇESİ

Hubyar Ocağı (Hubyar Tekkesi): Hubyar Köyünde yer almaktadır. Köyün Hubyar Sultan tarafında kurulduğu söylenmektedir. Hubyar Sultan'ın Horasan pirlerinden olduğu ve Hacı Bektaş Veli ile Anadolu'ya geldiği ifade edilmektedir. Hubyar Sultan Celali isyanları sonrasında Tokat - Sivas yöresinin en yüksek dağı olan Tekeli Dağı eteklerinde bu köye yerleşmiş ve burada ölmüştür.

Köyde, Hubyar Türbesi, tarihi mezarlar, eski dönemlere ait yer altına kümbet mahsenler, mağaralar gibi kutsal sayılan mekanlar yer almaktadır. 2006 yılında Hubyar Tekkesi, Sivas Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından Korunması Gereken Anıtsal Yapı olarak tescil edilmiştir. Hacı Bektaş'tan sonra en çok ziyaret edilen Alevi ocağıdır. Hubyar Ocağı mensupları Tokat, Sivas, Amasya, Çorum, Yozgat, Samsun,

Aydın, İzmir, Manisa, İzmit, Erzurum ve Erzincan'da bulunmaktadır. Tokat'ta 400 Alevi Köyü Hubyar Sultan Tekkesi'ne bağlıdır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Temel ziyaretçisi Tokat ve çevre illerden olan Ocak kış aylarında ulaşım sorunundan dolayı ziyaret edilememektedir. Ancak, yaz aylarında köy nüfusu çok artmaktadır. Hubyar Köyü günümüzde ikinci konutların yapıldığı yayla niteliğine gelmiştir. Türbe ziyaretine gelen ziyaretçiler için herhangi bir tesis bulunmamakla birlikte türbenin yanında bulunan Hubyar Köyü Derneği tarafından yapılan misafirhane ve kurban kesim yeri bulunmaktadır. Türbenin mülkiyeti Köy Muhtarlığına aittir. Yaz aylarında her gün, günde bir defa Tokat-Hubyar Köyü arasında minibüs seferi yapılmaktadır.

2.3. ARTOVA İLÇESİ

Artova Yeraltı Yerleşimi: Boyunpınar köyünün 500 m kuzeyindeki Özündürük mevkiinde ana kaya bloğuna oyularak yapılmıştır. Erken Hristiyanlık dönemine ait bu yer altı yerleşimi 1995 yılında Tokat Müzesi tarafından yapılan temizlik kazısı ile ziyarete açılmıştır. Yer altı yerleşimi üç koridorlu ve üç katlı olup salonlar, küçük odalar ve küçük bir tapınaktan oluşmaktadır. Horun Mağarası olarak ta anılan alana dar bir girişten ulaşılmaktadır. Defineciler tarafından çok tahribata uğramıştır. Çevresinde herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Halen turizm amaçlı olarak ziyaretçisi bulunmamaktadır.

Kayapınar Höyüğü: Artova İlçe Merkezinin 17 km. kuzeyinde, Yenice Köyü'nün 5 km. batısında yer alan höyük 70 x 45 m boyutlarında ve 60 m yüksekliktedir. Höyükten 70 metre ilerdeki pınarın üstündeki kayalıklarda Kurtini Mağarası bulunmaktadır. Mağara henüz araştırılmamıştır. Höyükte 1949 yılında izinli bir define kazısında arkeolojik buluntulara rastlanmıştır. Bu buluntular üzerine 1952 yılında Raci Temizer ve Mahmut Akok tarafından bir inceleme yapılarak höyükteki tabakalanma saptanmıştır. İlk kültür katından toplanan çanak çömlek parçaları bu seviyenin Kalkolitik Çağ'a ait olduğunu göstermiştir. Daha alt kültür katlarında bulunan çanak çömlekler Frig Dönemi'ne aittir. Höyük kaçak kazılarla büyük ölçüde tahrip olmuştur. Turizm değeri bulunmamaktadır.

2.4. BAŞÇİFTLİK İLÇESİ

İlçede yer alan tarihi eserler tahrip olmuştur ve halen turizmde değerlendirilecek bir özellik taşımamaktadır. Bunlar, duvar kalıntıları kalmış kale, hamam ve Asarcık'ta eski bir Rum köyünün kalıntılarıdır.

2.5. ERBAA İLÇESİ

Horoztepe: İlçe merkezinde yer almaktadır. Birbirinden 300m uzaklıkta bir höyük ve nekropolden oluşmaktadır. Horoztepe'de M.Ö. 4.000'li yıllara tarihlenen buluntular yer almıştır. Hatti uygarlığına ait

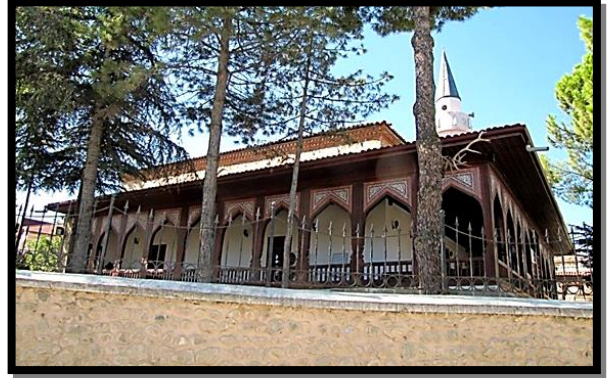
DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

höyükteki buluntuların yapısı, şekli ve süslemeleri ve ölü gömme gelenekleri Alacahöyük ile benzerlik göstermektedir. Horoztepe’de, MÖ 2.300’lü yıllara tarihlenen genellikle tunç ve elektrondan yapılmış metal buluntular dökümcülükte ileri bir tekniğe ulaşılmış olduğunu belgelemektedir. Höyükten çıkarılan eserler Ankara Anadolu Müzesi, Amasya Müzesi ve Tokat Müzesinde sergilenmektedir. Bu eserler arasında heykelcikler, mızrak uçları, çaydanlık, çanaklar, hançer, kama, baltalar, ayna, güneş kursu ve kemer tokası gibi parçalar bulunmaktadır. Bazı eserler ise yurt dışına çıkarılmıştır. T. Özgüç ve M. Akok yönetiminde; 1957 yılında mezarlık alanı kazılmıştır. Nekropol üzerinde uzun zamandır gömü yapıldığı anlaşılan İslami mezarlık bulunmaktadır. Horoztepe Höyüğü, erozyon, define kazıları ve tarım nedeniyle düzleşmiştir ve önemli ölçüde tahribatına uğramıştır. Höyük halen tarım alanı olarak kullanılmaktadır ve bugünkü haliyle turizm değeri bulunmamaktadır.

Hacı Ahmet Hamamı (Erek Hamamı): Erbaa’da depremlerden sonra kalan birkaç tarihi yapıdan biridir. Osmanlı dönemine ait hamamın kesin inşa tarihi bilinmemekle birlikte XIX. Yüzyılın ikinci yarısına tarihlenmektedir. Kadınlar ve erkekler bölümünden oluşan çift fonksiyonlu hamamlar plan şemasında inşa edilmiştir. Soyunmalık, soğukluk, sıcaklık ve su deposundan oluşan erkekler bölümü yapının batı kısmında yer almaktadır. Erkekler bölümünün doğu cephesine yerleştirilmiş kadınlar bölümü ise soyunmalık, soğukluk ve sıcaklık bölümlerinden meydana gelmektedir. Harap durumda olan hamamın restorasyon çalışmaları Erbaa Belediyesi tarafından başlatılmıştır.

Erbaa Kent Müzesi: 1946 yılında Hükümet Konağı olarak inşa edilen bina Erbaa Kent Müzesi olarak kullanılmaktadır. Müzede halktan temin edilen etnografik eşyalar, eski fotoğraflar, kaybolmuş veya kaybolmaya yüz tutmuş semerci, çarkçı, kunduracı gibi mesleklerde kullanılan malzemeler yer almaktadır.

Silahtar Ömer Paşa Camii: Akça (Fidi) Köyünde bulunan caminin ilk olarak 1082 yılında yapıldığı ve Silahtar Ömer Paşa tarafından yaklaşık 1688 yılında onarıldığı düşünülmektedir. Cami, Selçuklu mimarisıyla, çivi kullanılmadan ahşap ve kesme taştan yapılmış olup, duvarları bir sıra kesme taş, üç sıra tuğla dizisiyle örülmüştür. Anadolu’daki ahşap camilerin de sağlam kalabilmiş en güzel ve zengin örneklerinden

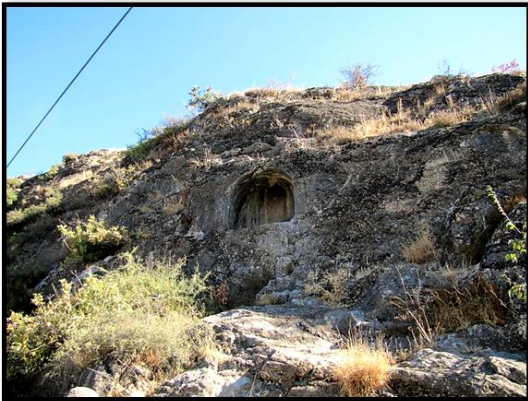
biridir. Dikdörtgen planlı yapı kagir dış duvarlara sahip olup, üst örtüsü ahşaptır. İç mekanı örten ahşap tavan ve minber kalem işi bezemesiyle dikkati çeken bir yapıdır. Caminin dış cephesi oldukça yalındır. Cami, doğu, batı ve kuzeyinde üç yönden ahşap revaklarla çevrilmiştir. Harimde mihrap önünde dört ahşap sütun yer almaktadır. Caminin alçı bir mihrabı ve ahşap minberi vardır. Tek şerefeli minare bir depremde pabuçluk kısmına kadar yıkılmış, yakın zamanda minare gövdesi oldukça kısa tutularak

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

köy halkı tarafından yeniden inşa edilmiştir. Harim taşıyıcı sistemi, üst örtüsü ve yapıyı üç yönden çevreleyen revaklar ahşaptır. Hem harimde hem de revaklarda yer alan bütün ahşap yüzeylere kalemşi tekniğiyle natüralist üslupta bitkisel bezemeler yapılmıştır. Cami 2007-2009 yıllarında Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından aslına uygun olarak restore edilerek tekrar ibadete açılmıştır. Halen köy camii olarak kullanılmaktadır. Turizm açısından ziyaretçisi bulunmamaktadır.

Boğazkesen Kalesi ve Köprüsü: Köprü, Kelkit Irmağı ile Tozanlı Irmağı'nın birleştiği Boğazkesen (Kaleboğazı) Mevkiinde kurulmuştur. Üst yapısı tamamen yok olmuş köprünün bugün sadece beş ayağı kalmıştır. Harap durumdaki beş ayağın batı, yani suyun geliş yönünde üçgen biçimli sel yaranları bulunmaktadır. Dört gözlü köprünün kemerlerinin türü hakkında birşey söylemek bugün için mümkün değildir. Düzgün kesme taş malzeme kullanılarak inşa edilmiş köprünün yapım tarihi bilinmemektedir. Kelkit ve Tozanlı çaylarının birleştiği dar geçitte, Kale Köyü'nün kuzeydoğusunda, köye 2 km uzaklıkta oldukça sarp bir kayalık üzerinde kurulmuştur. Karalar Kalesi ve Kaleboğazı olarak da adlandırılan kalenin tarihi Pontus Kralı VI. Mithridat'a uzandığı düşünülmekle birlikte kesin inşa tarihi bilinmemektedir. Kale duvarları moloz taş malzeme ve horasan harcıyla inşa edilmiştir. Kalenin bugüne ulaşan kısımları, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinin izlerini taşımaktadır. Kalenin sur duvarları üçgen ve kare kesitli kulelerle takviye edilmiştir.

Kale büyük oranda harap durumda olup, kalan kısımları yıkılmaya yüz tutmuştur ve tarım alanları ile çevrilmiştir. Ulaşım asfalt yol ile sağlanmaktadır. Gerek kalenin gerekse köprünün yön levhalarının bulunmasına karşın bilgilendirme levhaları bulunmamaktadır. Köprü ve kalenin bulunduğu alanda mülk sahibi tarafından yapılan mesire yeri amaçlı günübirlik tesis bulunmaktadır. Turizm amaçlı ziyaretçisi bulunmadığı gibi turizm değeri de yoktur.

Eleri Kalesi ve Kaya Mezarı: Bağpınar Köyünün kuzeydoğusunda bulunan Eleri Kalesi doğal bir kaya silsilesi halindedir. Burada bulunan Eleri Kaya Mezarı, Amasya'da bulunan kral kaya mezarlarına benzer bir mezardır. Kaya mezarı kalenin köye bakan tarafının başlangıç noktasında bulunmaktadır. Bağpınar Köyü ile Yoldere Köyü sınırında üzerinde Teknetaş adı verilen

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

üç mezarın bulunduğu başka bir kaya yer almaktadır. Kalenin Helenistik çağda bir yerleşim yeri olduğu bilinmektedir. Kaledeki mezar ile Teknetaş'ın Men Tapınaklarının ruhani liderlerine ait olduğu sanılmaktadır. Ulaşım asfalt yol ile sağlanmaktadır. Yön levhası dahil hiçbir bilgilendirme levhası bulunmamaktadır. Turizm amaçlı ziyaretçisi bulunmadığı gibi turizm değeri de yoktur.

Simeri Kalesi: Simeri Kalesi, Güveçli Köyünde sarp bir kayalık üzerinde yer almaktadır. Kaya bloğuna oyularak yapılmış kale, korunmak amacıyla inşa edilmiştir. Kalenin doğu tarafında aşağıya basamaklarla inilen uzunca bir mağara vardır. Kaya silsilesi halinde olan kayanın üstünde iki adet yüksek ve geniş delikler bulunmaktadır. Mevcut haliyle turizm değeri bulunmamaktadır.

Kevgir Kalesi: Erbaa-Ordu sınırında bulunan kale, Karakuş Çayının dik yamaçlarında, ormanlık alanda, inşa edilmiştir. Akgün Köyü sınırları içerisinde Şahinkaya Baraj alanında kalmaktadır. Pontus Kralı Mithridat döneminde yaptırıldığı düşünülmektedir. Kuzey ve batısı kayalıklardan oluşan kaleye güney cephede dar bir alandan girilmektedir. Burada kayaya oyulmuş dört basamaklı bir merdivenle kale üzerine çıkılmaktadır. Girişin doğu tarafına moloztaşlardan set şeklinde bir duvar yapılmıştır. Bu duvarın güneyinde silindirik bir yapı yükselmektedir. Ayrıca kalede bir sarnıç, sarnıcın güneyinde de kale bünyesi içerisinde bulunabilecek çeşitli yapılara ait temel izleri görülmektedir. Kaleye ulaşım bugün için güneyden sağlanabilmektedir. Mevcut haliyle turizm değeri bulunmamaktadır.

Yer Köprü: Pınarbeyli Köyünün (Manasköy) mezrasında tarihi İpekyolu üzerinde bulunmaktadır. Pınarbeyli Köy yolu üzerindedir. Bizans döneminde yapılan köprü, dar bir geçitte olup geçidin her iki tarafıyla aynı seviyede olduğu için Yer Köprü adını almıştır. Köprü tek kemerlidir. Köprü'nün kuzeye bakan tarafındaki kemerin en üst taşında bir haç işareti bulunmaktadır. Köprü asfalt ile kaplanmış, köprüye demir korkuluklar takılmıştır. Orijinalliğini tamamen yitiren köprü'nün turizm

değeri bulunmamaktadır.

Ravakbaba Camii ve Türbesi: Seyyid İbrahim Hazretleri Türbesi olarak da bilinen yapı, Çevresu Köyünde yer almaktadır. Türbenin kare planlı mezar odası ayakta olup, gövde bölümü ve üst örtüsü tamamen ortadan kalkmıştır. Tonozla örtülü mezar odasının doğu, batı ve güney duvarlarında dörtgen nişler yer almaktadır. Mezar odasında dört adet ahşap sanduka bulunmaktadır. Türbe kesme taşla inşa edilmiştir. Ne zaman ve kim tarafından yapıldığı bilinmemektedir. Yapıda bulunan devşirme

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

malzemeler Roma dönemine ait kalıntılardır. Yapının gövde bölümünün 1939 depreminde yıkıldığı düşünülmektedir. Türbede bulunan hol kısmının ise özgün olmadığı ve sonradan eklendiği görülmektedir. Tokat İl Özel İdaresi tarafından yaptırılan restorasyon çalışmaları devam etmektedir.

2.6. NIKSAR İLÇESİ

Niksar Kalesi: Çanakçı Çayının oluşturduğu vadinin kuzeyinde yer alan tepenin güney eteklerinde, üç sıra sur halinde tepeden aşağıya inmektedir. Roma ve Bizans dönemlerinde inşası tamamlanmış, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde sağlamlaştırılarak kullanılmaya devam etmiştir. Kuzeyde Maduru deresine dik olarak inen yamaçlarda kuzey surları yer almaktadır. Bugün en sağlam durumda olan surlar, iç kale surlarıdır. Orta surlar halen yer yer izlenebilmekte, güney surları ise

yerleşme alanının ortasında olup, büyük bir bölümü konutların arasında kaybolmuş durumdadır. İç kalede Yağıbasan Medresesi, iki hamam, iki mescit, bir kilise ve eski hapishanenin kalıntıları yer almaktadır. Kale girişinde ve içinde iki adet çay bahçesi bulunmaktadır. Ayrıca kalede bulunan Yağıbasan Medresesi Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından restore edilerek restoran amaçlı kiraya verilmiştir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca 2010 yılında restore edilen kalede temizlik, tespit ve kazı çalışmaları ve çevre düzenleme çalışmaları halen devam etmektedir. Ayrıca, kale içinde yer alan ve Selçuklu Dönemine ait Kale Hamamı'nda Niksar Belediyesi ve İl Özel İdaresi katkılarıyla yapılan kazı çalışmalarının ardından, restorasyon çalışmaları devam etmektedir.

Kaleye ulaşım taş parke kaplama yol ile sağlanmaktadır. Ancak kaleye ulaşan yolların darlığı nedeniyle binek araçlar ve minibüsler kale kapısına kadar gelebilmektedir. Kale kapısında 10 araçlık otopark bulunmaktadır. Su, elektrik tuvalet gibi alt yapı tesisleri

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

mevcuttur. Kaleye gelen ziyaretçi sayısı kayıt tutulmadığından tespit edilememiştir. Ancak ziyaretçilerinin çoğunluğunun ilçeye başka maksat ile gelenler ve ilçe halkından oluştuğu tespit edilmiştir.

Niksar Ulu Camii: 1145 yılında Çepnizade Hasan Efendi tarafından yaptırıldığı rivayet edilen camii bir Danişmendli Dönemi eseridir. Melik Gazi Camii adıyla da anılmaktadır. Dikdörtgen planlı yapının üstü; çapraz tonozlarla kapatılmıştır. Avlusuz bir yapıdır. Harimini sınırlayan duvarlar moloz taşlarla inşa edilmiş, düzensiz örgü köşelerde iri boyutlu devşirme bloklarla donatılmıştır. İki kubbe dışında aslında düz toprak damla örtülü olduğu anlaşılan cami, halen kiremit örtülü bir ahşap çatı altına alınmıştır. Kuzey cephesinde, ahşap direkli sundurma niteliğinde bir son cemaat yeri bulunmaktadır. Mukarnas nişli mihrap Selçuklu, yana kaymış olan portal ise Osmanlı mimarisinin özelliklerini taşımaktadır. Anadolu'nun en eski ve en yüksek minaresi olan tuğla minare bir depremde yıkılmıştır. Caminin batı cephesine bitişik olan mevcut minare kesme taştan bir kaideye oturtulmuş olup, pabuç kısmından itibaren tuğla örgülüdür.

Ulu Camii; neflerin kible duvarına dik uzanması, portalin cephede asimetrik oluşu, mihrap önü kiblesi yerine aydınlık feneri olması ve kuzeydoğu köşesinin çarpıklığı gibi mimari özellikleriyle çağdaş benzerlerinden farklılaşmaktadır. Cami Anadolu Türk mimarisinde çok destekli, ahşap çatılı eski tip cami tasarımının gelişmesi sonucunda ortaya çıkan bağımsız örtü unsurları ile donatılmış çok mekanlı cami tasarımının en erken uygulamalarından biridir. Sık sık tamir gören caminin dış duvarlarındaki payandalar sonradan eklenmiştir. Yakın zamanda restore edilmiştir.

Kale Mescidi: Niksar Kalesi içinde yer alan yapı Selçuklu Dönemine aittir. Ancak kesin inşa tarihi bilinmemektedir. Moloz taş kullanılarak horasan harcıyla inşa edilmiştir. Uzun yıllar harap durumda olan yapı 2008 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından aslına uygun olarak restore edilmiştir.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Çöreğibüyük Camii: İlçe merkezinde bulunan cami İlhanlılardan kalan en önemli eserdir. XIII. Yüzyılda Ebu Sait Bahadır Han zamanında tekke ve zaviye olarak yapılmış ve uzun süre bu kullanışı devam etmiştir. 1939 ve 1942 depremlerinde tamamen yıkılmış yalnızca portal kısmı ayakta kalabilmiştir. Yıkılan bölümler 1957 yılında restore edilmiştir. Niksar'daki planı bilinen ilk zaviye olmasıyla da önem kazanan bu yapı ortada bir avlu olmak üzere üç eyvan ve köşe odalarından meydana gelmiştir. Giriş portalı beden duvarı boyunca yükselmektedir ve caminin bugüne ulaşan en önemli parçasıdır. Bu portalde, çöreğe benzer disklerin yanı sıra oturmuş vaziyetteki ceylan figürü yer almaktadır. Portalin üç yanını kuşatan dört bordürlü palmet motifli bir kuşak çevirmektedir. Bundan sonraki giriş geçmeli taşlarla örülmüş basık kemerlidir. Kemerlerin köşelerine birer tane altı köşeli yıldızlar yerleştirilmiştir. Bugünkü

cami, dikdörtgen planlı olup, üzeri ahşap bir çatı ile örtülmüştür. Mihrap yuvarlak bir niş şeklindedir. Barok üslupta motiflerle bezenmiştir. Minare, kesme taş kaide üzerine yuvarlak gövdeli ve tek şerefelidir. Cami, 2006 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından aslına uygun olarak restore edilerek tekrar ibadete açılmıştır.

Cin Camii: 1160 yılında Danişmendiler zamanında yaptırılmıştır. Cami dikdörtgen planlı olup, üzeri beşik tonozla örtülüdür. Kuzey duvarı tamamen yanındaki tepeye yaslanmış olan caminin doğu cephesi dışa kapalıdır. Güney cephesinin ortasındaki yuvarlak mihrap çıkıntısı ve bunun iki yanında da dikdörtgen söveli birer pencere bulunmaktadır. Caminin iç mekanında yegane bezeme, kapı kemerinin etrafını çeviren bordürdür. Bütünüyle moloz taşla

inşa edilmiş olan yapıda, giriş ve pencere sövelerinde düzgün kesme taş kullanılmıştır. Vakıflar Genel Müdürlüğü 1970 yılında uzun süre terk edilmiş olan caminin içini temizlemiş ve onarmıştır. 2007 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yeniden onarım yapılmış, çevre düzenleme çalışmaları devam etmektedir.

Melik Gazi Türbesi: İlçe merkezinde yer almaktadır. Danişmendiler'in kurucusu olan Melik Danişmend Gümüştekin Ahmet Gazi Niksar'ı fethetmiş başkent olarak seçmiştir. Melik Gazi Türbesi bir Danişmendli eseridir ve XII. Yüzyılın ortalarında torunu Nizamettin Yağbasan (1143-1164) tarafından yaptırılmıştır. Daha sonraki dönemlerde hasar gören türbe, Osmanlı döneminde XVI. Yüzyılın ortalarında bugünkü haliyle

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

yeniden inşa edilmiştir. Bugüne kadar birçok değişikliğe uğrayan türbe, kareye yakın dikdörtgen planlıdır. İnşa malzemesi tuğla, moloz taş ve kesme taştır. Doğu, batı ve güney cephelerinde düzgün moloz taş örgü arasında üç sıralı tuğla hatıl kullanılmıştır. Kuzey cephesi ise tamamen kesme taş kaplamadır. Kapı ve iki pencerenin çevresi beyaz damarlı siyah mermerle kaplanmıştır.

İç mekanda kuzey duvarındaki pencereler sivri kemerli bir niş içine alınmıştır ve içeride düz ahşap bir sanduka vardır. Güney duvarında bir mihrap ve mihrabın üzerinde küçük bir pencere vardır. Kubbeye geçiş Türk üçgenleriyle sağlanmıştır.

Kubbe, 1939 yılında meydana gelen depremde yıkılmış olup, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün 1987 yılında yaptığı onarım sırasında, ahşap düz tavanla örtülmüş, üzeri kiremit kaplı çatı ile kapatılmıştır ancak halen devam eden restorasyonla, türbe orijinal görünümüne dönmüştür. Yine aynı deprem sırasında; daha önce kayıtlara geçen kitabesi de kaybolmuştur. Niksar Belediyesi tarafından yaptırılan Melik Gazi Türbesi'nin restorasyon ve çevre düzenlemesi çalışmaları devam etmektedir. Ayrıca Belediye, türbeye giden yolların döneme uygun olarak yapılması çalışmalarını da başlatmıştır.

Melik Gazi Mezarlığı ve Melikgazi Türk İslam Medeniyeti Taş Eserler Müzesi: Melikgazi Türbesi'nin bulunduğu Melik Gazi Mezarlığı; oldukça geniş bir alana sahip olup, özellikle Melik Gazi Türbesi, Anadolu Selçuklu ve Osmanlı dönemine ait mezarlarla çevrilidir. Çok değişik üslupta mezar taşları ve sandukalara sahip mezarların küçük bir bölümü orijinal şekliyle günümüze gelebilmiştir. Büyük kısmı ise baş ve ayak taşları şeklinde türbe çevresinde toplanmıştır. Baş ve ayak taşları yazı üslubu, motif çeşitliliğiyle Anadolu Selçuklu ve Osmanlı mezarları konusunda zengin bir koleksiyon meydana getirmektedir.

Niksar Belediyesi 1.Derece Arkeolojik Sit Alanı olan mezarlığın envanter çalışmasını yaptırmıştır. Niksar Kalesi'nde bulunan ve 2012 yılında düzenlenen Melikgazi Türk İslam Medeniyeti Taş Eserler Müzesi'ne ilaveten kabristanın içinde kümbetler restore edilerek yeni bir müze yapımına

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

başlanmıştır. Tüm restorasyon ve düzenleme çalışmalarının 2018 yılında tamamlanması planlanmaktadır.

Mevcut müzede açık alanda, halen Roma, Bizans, Selçuklu, Pontus ve Osmanlı dönemlerinden kalma 150 taş, lahitler, kale yapımında kullanılan sütunlar, sütun başları ve köşe taşları, sergilenmektedir.

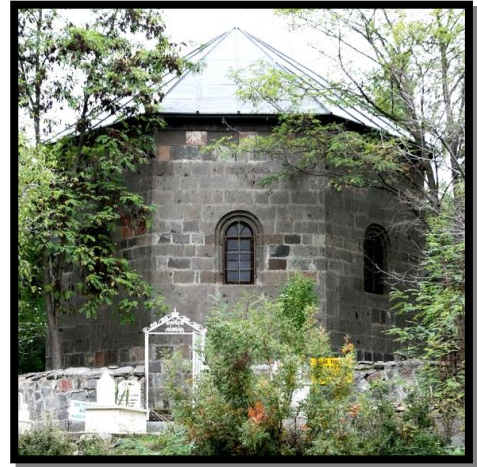
Ak Yapı (Ağa Yapı) Türbesi:

Niksar ilçe merkezi Melik Gazi Mezarlığı içinde yer alan yapının kesin inşa tarihi bilinmemekle birlikte yapı üslubundan XIII. Yüzyılda, Selçuklu döneminde yapıldığı kabul edilmektedir. Kareye yakın dikdörtgen planlı yapının üzeri tromp geçişli

kubbeyle örtülmüştür. İç mekanda kapının iki yanında birer niş bulunmaktadır. Beden duvarları moloz taşla inşa edilip, kesme taşla kaplanmıştır. Türbe içindeki sanduka bugüne gelememiştir. Mumyalık kısmı da bulunmamaktadır. Depremden hasar gören türbenin kuzey yarısı tamamen yıkılmış, 1987 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından onarılmıştır.

Kulak Tekkesi: Kulak Tekkesi veya Kulak Kümbeti denilen yapı; Melik Gazi Mezarlığı'nda, Melik Gazi Türbesi ve Ak Yapı Kümbeti'nin yanında yer almaktadır. 1182 yılında inşa edilmiş bir Selçuklu yapısıdır. İçten ve dıştan sekizgen planlı yapının üzeri orijinalinde kubbe ile örtülüdür. 1989 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından gördüğü onarımda, içten ahşap konstrüksiyonla desteklenmiş piramidal külahla örtülmüştür. İçte güney cephede bir mihrap nişi bulunmaktadır. Moloz taştan inşa edilmiş yapının cepheleri dıştan düzgün kesme taşlarla kaplanmıştır. İç mekanda duvarlar sıvanarak beyaz boya ile badanalanmış olan çok sade bir yapıdır. İçeride mezar taşları kûfi harflerle yazılı olan iki tarihsiz kabir bulunmaktadır.

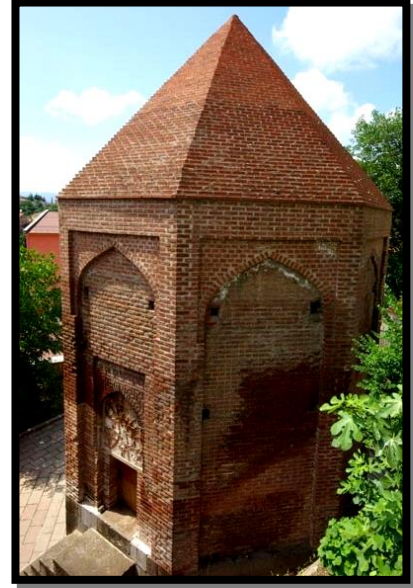
DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Sunguriye Türbesi: Niksar ilçe merkezinde yer alan bu türbenin kime ait olduğu ve kesin inşa tarihi bilinmemektedir. Türbenin Danişmendli beylerinden İsmail Bey'in oğlu Sungur Bey'e ait olduğuna dair bir bilgiye rastlanmamıştır. XII.Yüzyılın ikinci yarısına tarihlenmelidir. 1939 yılına kadar sağlam olan türbenin üst kısmı depremde hasar görmüş, batı duvarının bir kısmıyla kuzey ve doğu duvarının tamamı belediye tarafından yenilenmiştir. Sungur Bey Zaviyesi'ne bitişik olarak inşa edilmiş türbenin yalnızca mumyalık kısmı günümüze gelebilmiştir.

Mumyalık kare planlı olup basık bir kubbeyle örtülüdür. Duvarlarda moloz taş, mumyalık iç duvarlarında, kubbeğe geçiş ve kubbede tuğla kullanılmıştır. Türbe iç mekanının alt kısımlarının çinilerle kaplı olduğu bugüne ulaşabilen izlerden anlaşılmaktadır. Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yapılan restorasyonu 2010 yılında tamamlanmıştır.

Kırk Kızlar Türbesi: Niksar ilçe merkezinde modern kent yapıları arasında kalmış olan türbe tuğla ile örülmüş anıtsal bir kümbettir. 1220 yılında yapılmıştır. Sekizgen planlı türbe piramit külahla örtülüdür. Tuğla yapının pencere ve kapı üstlerinde turkuaz renkli çini mozaikler vardır. Türbe Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından 2008 yılında restore edilmiş ve çevresi düzenlenmiştir.

Yağıbasan Medresesi: Niksar Kalesinde yer alan Yağıbasan Medresesi, Anadolu'nun ilk medreselerinden biridir ve XII. Yüzyılın ortalarında yapılmıştır. Kapalı avlulu olan medrese iki eyvanlıdır ve moloztaş malzemeyle yapılmıştır. Medrese 1247 tarihinde onarım görmüştür. Medrese Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından restore edilerek restoran olarak kiraya verilmiştir.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Yağıbasan Türbesi: Niksar Kalesi, içkalede yer alan türbe Yağıbasan Medresesi'nin

batisında bulunmaktadır. Medrese ile birlikte Danişmendiler döneminde inşa edilmiş bir XII. Yüzyıl yapısıdır. 1939 Niksar depreminde tamamen yıkılan türbenin sadece temelleri kalmıştır. Sekizgen planlı kubbeye örtülü, moloz taş üzerine kesme taş kaplı yapının pencereleri tuğla kemerlidir. Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından 2016'da restorasyonu tamamlanmıştır.

Yusuf Şah Türbesi: Niksar ilçe Merkezinde bulunan türbe, XII. Yüzyıla tarihlenen bir Selçuklu yapısıdır. Girişi dört basamaklı bir merdivenle sağlanan türbe bugün toprağa gömülmüş durumdadır. Üzeri tonozla örtülü türbenin sanduka odasına ulaşılabilmektedir. Beden duvarları moloz taşla inşa edilmiş, sanduka ise tuğla örgülüdür. Türbe son derece bakımsız durumdadır.

Leylekli Köprü (Yılanlı Köprü): Niksar Kalesi'nin güneyinde, şehrin içinden geçen Çanakçı Deresi üzerinde, yer almaktadır. Köprü'nün kesin inşa tarihi bilinmemektedir. Yuvarlak tek kemer gözlü köprü, 20 m. uzunluğunda ve 3,5 m. genişliğindedir. Yürüme zeminin iki yanında, orta noktadan uçlara doğru gidildikçe alçalan korkuluklar yer almaktadır. Kemer kavsi

düzgün kesme taş, diğer kısımları moloz taşla inşa edilmiştir. Köprüye adını veren alçak kabartma tekniği ile yapılmış ağzında yılan tutan leylek tasviri açık renkli küfeki taşı üzerine işlenmiştir. Taşın cinsinin ve formunun diğer taşlardan farklı oluşu; bu tasvirli taşın daha sonradan, buraya konmuş olabileceğini düşündürmektedir. Köprü'nün yıl içinde başlayan onarım çalışmalarının 2018 yılında tamamlanması planlanmaktadır. Bu çalışmalarda eski onarımlarda yapılan yanlış uygulamalar düzeltilerek köprü aslına uygun olarak restore edilecektir.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Çilhane Köprüsü: Niksar kent merkezinde, Çanakçı Deresi üzerinde yer almaktadır. Köprü'nün inşa tarihi bilinmemektedir. Tek kemer gözlü köprü'nün her iki yanında yaklaşık 50.cm yüksekliğinde korkuluklar bulunmaktadır. Kemerde kesme taş, diğer kısımlarda moloz taş kullanılarak inşa edilmiştir. Halen onarımda olan köprüde çalışmaların 2018'de tamamlanması planlanmaktadır.

Kent içinde ayrıca tarihi Seymenler Köprüsü, Taşkemer Köprüsü ve Horoz Köprüsü'nün onarım çalışmaları devam etmektedir. Onarımların 2018 yılında tamamlanması planlanmaktadır.

Niksar Tarihi Sivil Mimari Örnekleri: Niksar kent merkezinde özellikle Kaleiçi Mahallesinde, çok sayıda özgün tarihi sivil mimari örnekleri yer almaktadır. Belediyenin yaptığı çalışmalarla çok sayıda ev ve işyeri restore edilmiş ve Akil Muhtar Erdem Sokak ve kale içinde sokak sağlıklılaştırma projeleri gerçekleştirilmiştir. Kent içinde 34 adet tescilli anıtsal yapı ve 31 adet tescilli ev Kültür Bakanlığı Kayseri Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun izniyle restore edilmiştir. Sofular Konağı, Gümüşler Konağı ve Çoroğlu Konağı gibi konak tipi konutlar öncelikle restore edilmiştir. Çoroğlu Konağı gibi bazı örnekler restore edildikten sonra fonksiyon bulmuş, lokantaya dönüştürülmüş, bir kısmı ise konut ve işyeri olarak eski fonksiyonlarını devam ettirmektedir. Niksar Belediyesi tarafından kamulaştırılarak restore edilen Aktaşlar Konağı, Niksar Kültür Evi ve Müzesi olarak düzenlenecektir. Restore edilen önemli yapılar arasında Taş Bina, eski Hükümet Konağı ve Taş Mektep gibi yapılar yer almaktadır.

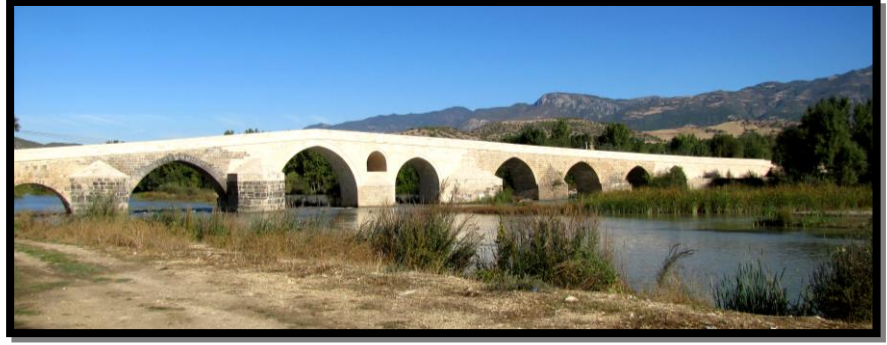
Akil Muhtar Erdem Sokak

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Aktaşlar Konağı

Talazan Köprüsü:
Niksar'a 15 km
uzaklıkta, Niksar-
Erbaa karayolu
üzerinde yer alan
köprü, Yeşilirmak
üzerinde yapılmıştır.
Kesin yapım tarihi
kesinlik
kazanamamakla

birlikte, XIII. Yüzyılın ilk yarısında inşa edildiği tahmin edilmektedir. Köprü kesme ve moloz taştan yapılmış olup sivri kemerlerden oluşan 8 açıklığı bulunmaktadır. Boyu 147 m, eni 10 m ve yüksekliği 9 m'dir. 2010 -2012 yılları arasında Karayolları 7. Bölge Müdürlüğü tarafından restore edilmiştir. Halen il yolu statüsünde kullanılmaktadır. Köprüde yön levhası dahil bilgi levhası bulunmamaktadır. Çevresinde turizme yönelik herhangi bir tesis bulunmamaktadır.

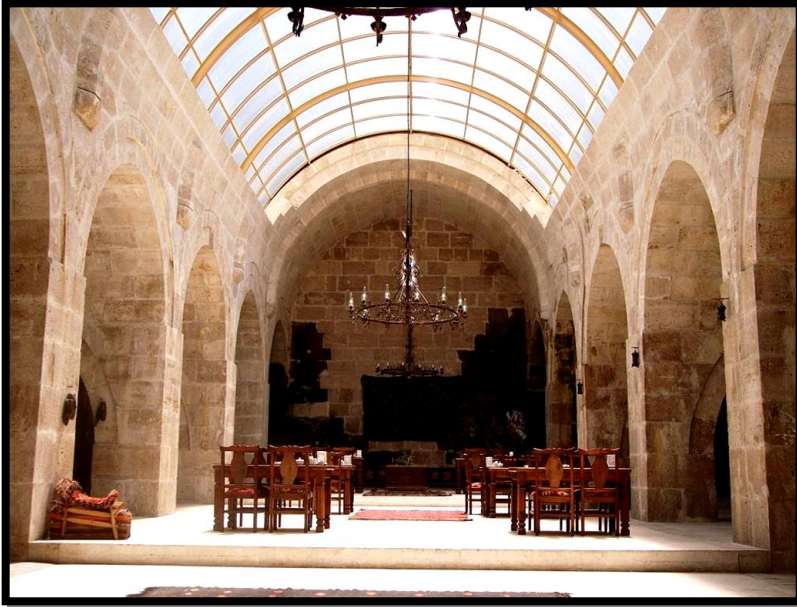
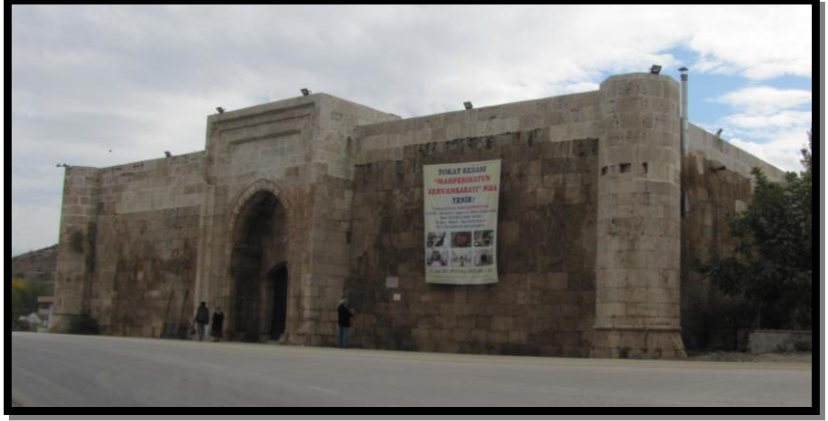
Efkerit Vadisi: Niksar Kent merkezine 10 km uzaklıkta, Efkerit mevkiinde mağaralar, irili ufaklı tümülüsler, mezar kalıntıları ve Luvilere ait olduğu düşünülen bir tapınaktan oluşan eserler bir kanyonda yer almaktadır. Dağlık alandaki mağaraya, dik ve yamaç yaya yollarla ulaşılmaktadır. Anadolu'da yaşayan ilk ırklardan olan Luvilerin, Nuh Tufanı'ndan kaçarak bu mağara ve tapınakları inşa ettiği, daha sonra mağaranın

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Nizamettin Yağlıbasan tarafından askeri üs olarak kullanıldığı düşünülmektedir. Doğal ve Arkeolojik Sit Alanı olarak tescil edilmiştir. Mevcut durumda turizm değeri bulunmamaktadır.

2.7. PAZAR İLÇESİ

Mahperi Sultan Kervansarayı: Pazar ilçe merkezinde bulunan kervansaray, 1238 yılında I. Alaattin Keykubat'ın eşi Mahperi Hatun tarafından yaptırılmıştır. Sultan Hanları plan tipinde açık ve kapalı bölümlerden oluşmaktadır. Tamamen kesme taşlardan inşa edilmiş olan yapının çevresi 16 adet takviye kulesiyle güçlendirilmiştir. Açık bölüm kuzey bloğundaki odalarla, doğu ve batı yönde dörtgen ayaklara oturan ikişer revaktan ibarettir.

Bugün üst örtüsü tamamen ortadan kalkmış olan kapalı bölümü iki sıra ayakla üçgene ayrılmış durumdadır. Abidevi taç kapısı, Anadolu Selçuklu klasik özelliklerini taşımaktadır. Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından yaptırılan restorasyon çalışmaları 2007 yılında tamamlanmıştır. Halen özel sektöre kiraya verilmiş olup, restoran olarak kullanılmaktadır.

2.8. REŞADİYE İLÇESİ

Reşadiye İlçesinde turizm açısından değerlendirilebilecek tarihi ve arkeolojik değer bulunmamaktadır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

2.9. SULUSARAY İLÇESİ

Sebastapolis Antik Kenti: Sulusaray ilçe merkezinde yer almaktadır. Büyük bir höyük üzerine kurulmuş antik kentin yerleşimi ilk Tunç Çağında başlamıştır. Sebastapolis Kentinin kuruluş tarihi henüz kesin olarak bilinmemektedir. Bazı kaynaklarda M.Ö. 1. yüzyılda Roma İmparatoru Traianus kurulmuş olduğu kaydedilmektedir. 1987 yılında Tokat Müze Müdürlüğü'nce yapılan kurtarma ve sondaj kazıları sonucunda elde edilen verilere göre kentin Helenistik, Roma ve Bizans dönemlerinde önemli bir yerleşim alanı olduğu anlaşılmaktadır.

Sebastapolis Antik Kenti'nde Tokat Müze Müdürlüğü tarafından 1986 yılında sondaj kazılarıyla başlayan çalışmalar, daha sonraki yıllarda kurtarma kazısı şeklinde 1991 yılına kadar devam etmiştir. 2012'den itibaren Tokat Müze Müdürlüğü ve Gaziosmanpaşa Üniversitesi (GOÜ) Fen Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü işbirliği ile başlatılan kazılar halen devam etmektedir. Yapılan kazılarda, şehir surları, hamam ve tapınağın bir kısmı ortaya çıkarılmıştır. Antik kentin büyük bir bölümünün mevcut ilçe yerleşim alanı altında kalması nedeniyle kazı çalışmalarının devamı için kamulaştırma çalışmaları sürmektedir. Bu durum kentin ortaya çıkarılmasının uzun sürmesine neden olmaktadır. Antik kente gelen ziyaretçilere yönelik bir düzenleme bulunmamaktadır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Taş Eserler Mozaik Müzesi: Sebastapolis Antik Kenti'nde yapılan kazılar sonunda elde edilen bazı eserlerin ilçede, uygun bir yerde sergilenmesi kararlaştırılmıştır. 1987 yılında, Friz parçaları, sütun kaide ve başlıkları, sütunlar, çeşitli mimari parçalar, mezar stelleri ve kitabeli taşlardan oluşan taş eserler, ilçe belediyesinin gösterdiği ve Müze Müdürlüğünün uygun gördüğü bir alanda, etrafı tel örgü ile çevrelenerek sergilenmeye başlamıştır. 2008 yılında ise eserler Mozaik Evinin bahçesine taşınmıştır. Eserler için platformlar, ziyaretçiler için yürüyüş yolları ve gece aydınlatması yapılarak açık hava taş eserler müzesi yeniden ziyarete açılmıştır.

Sulusaray Köprüsü: Köprünün yapım tarihi de bilinmemektedir. Yapı üslubundan Roma dönemine ait olduğu sanılmaktadır. Kesme ve moloz taştan yapılmış olan köprüde Karayolları Genel Müdürlüğü Tarihi Köprüler Dairesi Başkanlığı tarafından 2008 yılında onarım ve restorasyon çalışmaları yapılmıştır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

2.10. TURHAL İLÇESİ

Turhal Kalesi: Amasya ve Tokat arasında önemli bir kale olan TALAUTRA (Turhal) Kalesinin kuruluş tarihi bilinmemektedir. Sarp kayalar üzerinde kurulmuş olan kalenin yer altı geçişlerinin mevcut olduğu bilinmektedir. Ancak, halen birkaç sur duvarı dışında yıkık durumdadır. Turizm değeri bulunmamaktadır.

Turhal Ulu Cami: 1530 yılında yaptırılmıştır. Cami iki kubbeli olup ikişer basık kemerle doğu-batı yönünde genişletilmiştir. İlave bölümlerinde düzgün kesme taş kullanılan caminin içi ve dışı sıvanmıştır. 1939 depreminde minaresinin şerefeden yukarısı yıkılarak hasar görmüştür. Turhal'ın en eski camiidir. 1951 yılında tamir edilerek tekrar ibadete açılmıştır. Mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından

Genel Müdürlüğüne aittir. 2006 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından restorasyonu yapılarak tekrar hizmete sunulmuştur.

2.11. YEŞİLYURT İLÇESİ

Yeşilyurt İlçesinde turizm açısından değerlendirilebilecek tarihi ve arkeolojik değer bulunmamaktadır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

2.12. ZİLE İLÇESİ

Maşat Höyük: Yalın yazı köyünde yer alan Maşat Höyük Ören Yeri'nde 1973-1984 yılları arasında yapılan kazılardan elde edilen buluntular Tokat Müzesi'nde sergilenmektedir. İlk dönem kazılar 1945 yılında, Prof. Dr. Ekrem Akurgal başkanlığında bir ekip tarafından yapılmıştır. Daha sonra 1973-80 yıllarında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nden Prof. Dr. Tahsin Özgüç başkanlığında kazılmıştır. M.Ö. 3000'li yıllara tarihlenen höyükte, Hitit dönemine ait bir saray kalıntısı bulunmaktadır.

Höyükteki tabakalaşma, en üstte Demir Çağı (Frig), ikinci ve üçüncü tabakalarda Hitit Dönemi, dördüncü tabakada Erken Tunç Çağı olarak belirlenmiştir. Ayrıca, Geç Kalkolitik Çağ ve Erken Tunç Çağı çağlarına ait yerleşmenin de olduğu kabul edilmektedir. Höyük, tarımsal faaliyetler ve kaçak kazılarla tahrip olmuş durumdadır. Höyüğe ulaşım Yalın yazı Köyüne kadar asfalt, daha sonra 2km toprak yol ve 500m yaya olarak ulaşılmaktadır. Höyük çevresinde gelen ziyaretçilere yönelik bir düzenleme bulunmamaktadır. Höyüğün bu hali ile turizm değeri yoktur.

Zile Kalesi: Kale, ilçenin kuzey bölümünde, Zile Ovasına hakim bir tepe üzerinde yer almaktadır. Zile Kalesinin hangi dönemde ve kimler tarafından kurulduğu kesin olarak bilinmemekle birlikte sur duvarlarındaki yükselti farklılıkları, kulelerin biçimleri ve duvar örgüsündeki çeşitlilik, değişik dönemlerde birtakım onarımlar ve eklemelerle çok uzun

zamandan beri kullanıldığını göstermektedir. Anıtsal kapının üzerinde yükselen silindirik gövdeli kule, Ziya Paşa'nın 1876 yılındaki ziyareti sırasında saat kulesine dönüştürülmüştür. Kalenin inşasında köşelerde düzgün kesme taş, sur duvarları ve

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

kulelerde moloz taş, giriş kapısı üzerindeki kulede ise tuğla kullanılmıştır. 2010 yılında başlayan restorasyon çalışmaları tamamlanmıştır. Bu kapsamda kale içerisindeki tarihi saat kulesi de yenilenmiş ve kale içi düzenlemesi yapılmıştır. Kale girişinde ziyaretçilerin kullanımına yönelik otopark bulunmaktadır. Ancak kalede günübirlik tesis bulunmamaktadır. Kale mesire alanı olarak kullanılmaktadır. Kalede gerek yön gerekse bilgilendirme levhası bulunmasına karşın yeterli düzeyde değildir.

Kaleye gelen ziyaretçi sayısı kayıt tutulmadığından tespit edilememiştir. Ancak ziyaretçilerinin çoğunluğunun ilçeye başka maksat ile gelenler ve ilçe halkından oluştuğu tespit edilmiştir.

Zile Evleri: İlçe merkezinde bulunan çok sayıda tescilli yapı ve tarihi doku yer almaktadır. OKA ve Zile Belediyesi işbirliğiyle yapılan Tarihi Sokaklarda Sağlıklaştırma ve Restorasyon Çalışmaları devam etmektedir. Dört sokakta yer alan toplam 141 tarihi evin restorasyonu yapılmaktadır. Proje kapsamında Amasya Caddesinin üzerinde bulunan 17 adet konağın cephe restorasyonları ve sokak düzenlemesinin kısa sürede tamamlanması planlanmaktadır.

Ulu Cami (Nasuh Paşa Camii): İlçe merkezinde yer alan cami, Selçuklu Sultanı III. Gıyaseddin Keyhüsrev zamanında, 1267 yılında yaptırılmıştır. Daha sonra harap olan cami, Nasuh Paşa tarafından XVII. Yüzyılda onarılmıştır. XX. yüzyılın başında depremden hasar gören bu cami yıkılmış ve 1909 yılında yeniden yapılmıştır. Mevcut cami kesme taştan kare planlı olup, üzeri sekizgen kasnaklı bir kubbe ile örtülmüştür.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Kubbeye geçiş duvarlardaki pandantiflerle sağlanmıştır. Caminin önünde yuvarlak kemerlerle birbirine bağlanmış dört sütunlu üç kubbeli son cemaat yeri bulunmaktadır. Son cemaat yerinden ibadet mekanına giriş kapısı Selçuklu üslubunda mermerden beş sıra stalaktitlidir. İlk yapıldığı dönemden bugüne geldiği düşünülen kapının dışında caminin tüm bölümlerinde Neo-klasik devrin özellikleri görülmektedir. Caminin yanında taş kaide üzerine, üzeri silmeli, kesme taştan, tek şerefeli minare yer almaktadır. Minarenin üzeri yuvarlak bir kubbe ile örtülmüştür. Mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait olan Ulu Cami 2011 yılında restore edilmiş olup, ibadete açıktır.

Çifte Hamam (Taceddin İbrahim Paşa Hamamı):

Zile ilçe merkezinde Taceddin İbrahim Paşa tarafından 1656-1657 yıllarında yaptırılmıştır. Moloz taştan yapılan hamam, soğukluk, ılıkılık ve sıcaklık bölümlerinden meydana gelmiştir. Soğukluk kısmı kare planlı olup, üzeri kubbe ile örtülüdür. Ilıkılık kısmı ise sivri kemerli tonozlu

kare planlıdır. Sıcaklık yüksek sekizgen kasnaklı bir kubbe ile örtülü olup, kare planlıdır. Köşe hücreleri ve ortasında da göbek taşı bulunmaktadır. Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından 2016'da restorasyonu tamamlanmıştır.

Son yıllarda Zile'de Osmanlı dönemine ait çok sayıda cami (Elbaşoğlu Cami, Boyacı Hasan Ağa Cami), hamam (Tekke Hamamı, Yeni Hamam) ve türbe (Yeşilce Köyü Şeyh Eyüp Türbesi) restore edilmiştir.

3. KÜLTÜREL VE FOLKLORİK DEĞERLER

2.1. HALKOYUNLARI VE HALK MÜZİĞİ

Tokat oyunlarında halay özellikli oyunlar, bar özellikli oyunlar ve semahlardır yer almaktadır. Halay türünden oyunlar davul zurna veya oyunun özelliğine göre bağlama ve kavalla oynanmaktadır. Genellikle oyunlar üç bölümden oluşmaktadır. Oyunun en yavaş bölümü olan ağırlamadan sonra yanlama ve son olarak en hızlı bölüm olan yelleme gelmektedir.

Oyunlar erkekler grubu, kadınlar grubu veya karışık oynanmaktadır. Sazla veya kavalla oynanan türlerinde sözlü karşılıklı atışmalı olarak veya kızların tekrar ettiği sözlerin erkekler tarafından tekrar edilerek bir nevi çevirmeli söylenip oynanmaktadır. En çok bilinen oyunlar arasında omuz halayı, ellik halayı, çekirge oyunu, tokat ağırlaması, maşat halayı, ağacadudu, allılar, argüvan semahı, ardıl halayı, artova sarıkızı, aşırma, burçak tarlası, çiçek halayı, gönüller semahı, geyik oyunu, dik halay, hürülü, ibiski halayı, karabit, karadut, Kazova yanlaması, kırat, kırklar semahı, kızık halayı, koçari, Turhal semahı, Turhal halayı, semah, uçayak, mektepli, omuz halayı, Necip halayı, garkın halayı yer almaktadır.

Tokat türküleri halkın tüm yaşam şeklini yansıtmaktadır. En tanınmış türküler; Sabahın Seherinde Ötüyor Bülbül, Hey Onbeşli Onbeşli, Burçak Tarlası, Tokat Yaylası gibi türkülerdir.

2.2. YÖRE MUTFAĞI

Tokat mutfağında Orta Anadolu'ya özgü unlu besinlerin yanı sıra, sebze ve meyve de önemli yer tutmaktadır. Asma yaprağı yaygın ve değişik biçimlerde, Yaprak sarması, cevizli bat, bakla dolması olarak kullanılmaktadır. Kazova üzümü, zile pekmezi ya da cevizli şeker sucuğu Tokat yöresi ile özdeşleşmiştir. Geleneksel Tokat mutfağında yer alan başlıca yemekler Tokat Kebabı, Bat, Bakla Dolması ve Madımak'tır. Diğer özgün tatlar Tokat tavası, yavan (erikli) dolma, pehlili pilav, kuskus, nohut yahnisi, nivik, keşkek, bacaklı çorba, helle çorbası, toyga çorbası, gendüme çorbası, mercimekli hamur çorbası, nohut mayalı cevizli çörek, katmer, Tokat simiti, yağlı, elbiseli (bez) sucuk, çemen, Zile pekmezi, köme, pestil, kuşburnu ve zambak reçelleri ve sadece Tokat'ta üretilen mahlep şarabıdır.

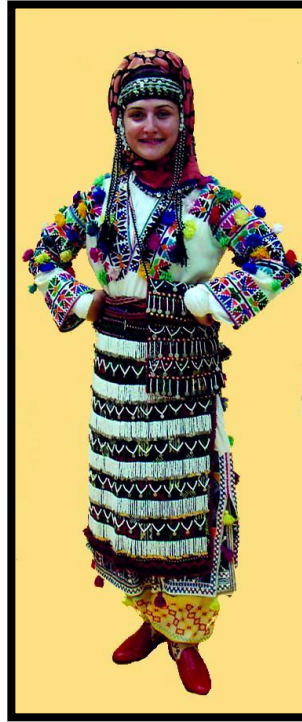
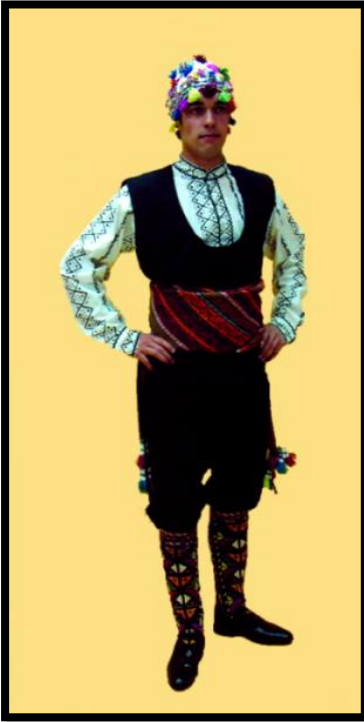
DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Tokat Kebabı, taze kuzu eti, kuyruk yağı, patlıcan, domates, yeşil biber, patates, soğan, sarımsak ve özel pişirilmiş kebab pidesi kullanılarak yapılmaktadır. Bu yemeğin özelliği etinin Karayaka kuzularından elde edilmesidir. Bat, yeşil mercimek, yeşil soğan, yeşil biber, maydanoz, kuru soğan, domates salçası, dere otu, reyhan, domates, kıyılmış ceviz, ince bulgur, tuz, kimyon ve kara biber kullanılarak pişirilmektedir. Bakla Dolması, iç bakla, ince bulgur, domates salçası, reyhan, kuru soğan, maydanoz, tuz, kara biber, yağ ve parçalanmış et ile yapılmaktadır. Madımak, çayır ve meralardan toplanan madımak ile soğan, yağ, bulgur ve pastırmanın pişirilmesiyle elde edilmektedir.

2. 3. FESTİVAL VE ÖZEL GÜNLER

Tokat İli'nde çok sayıda yayla şenlikleri ve yerel nitelikli festivaller düzenlenmektedir. İlde yapılan şenlik ve festivaller Mayıs ayının ilk haftasından başlayarak, Ekim ayı ortasına kadar devam etmektedir. İl merkezi, ilçe merkezlerinin yanı sıra bazı köy ve kasabalarda da şenlikler düzenlenmektedir. Festival ve şenliklerinin listesi Ekler Bölümü'nde verilmiştir.

2. 4. GELENEKSEL GİYİM

Tokat'ın geleneksel giyimi, özellikle bazı kesimlerde, Orta Asya Türk giyim kültürünün hiçbir değişikliğe uğramadan bugüne kadar gelen yansımasıdır. Bindallı, şalvar, çarşaf, yazma, çorap Tokat kadın kıyafetlerinin en önemli unsurlarıdır. Kadife atlas üzerine gümüş telle işlenmiş belden yukarısı dar alt kısmı geniş bindallı denilen boy elbisesine özellikle kırsal kesimlerde sık sık rastlamak mümkündür. Bele takılan gümüş kemer bu kıyafetin bir aksesuarıdır. Tokat yöresel giyiminin diğer bir örneğinde şile bezi gömlek altında şalvar ve cepken kullanılmaktadır. Keçe fes, kenarları paralı üzerinde

yazma ve pullu bağlama, ismaliye kuşak ve deri ayakkabı giysinin diğer unsurlarıdır.

Tokat'ın mahalli erkek kıyafetlerinde ise en çok dikkat çeken unsur cepkendir. Önceleri gündüz kıyafeti olarak, sonraları düğünlerde ve özel günlerde giyilen cepken yelek boyunda önü düğmesiz etrafı sarma ve ortası kaska işi ipek ile süslü altına gömlek

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

giyilen bir kıyafettir. Ayrıca yakasız gömlek, pantolon ve bele sarılan kuşak, Tokat'lı erkeklerin mahalli giyim şeklidir. Tokat kostümünün farkı el işi ponponlarla işlenmiş keçe festen oluşan başlığıdır. Gömleğin üzerinde ince işlemler yer almaktadır.

2. 5. GELENEKSEL EL SANATLARI

Tokat İli'nde hala varlığını sürdüren el sanatları bakırcılık, yazmacılık, dokumacılık ve kuyumculuktur.

Bakırcılık: Osmanlı Dönemi'nde Tokat'ta bakır işleme sanatı gelişmiş olup, bu konuda önemli merkezlerden biri olmuştur. Bakırcılık son zamanlarda önemini kaybetmesine rağmen halen dövme tekniği ile yapılmakta olan mutfak eşyası ve hediyelik eşya (leğen, ibrik, kazan, tava, tas, sini, vb.) olarak üretilmektedir.

Yazmacılık: Tokat ilinde, yazmacılığın 600 yıllık bir geçmişi vardır. Tokat'ın karakteristik motifleri, genelde doğadan alınan bitkisel motiflerdir. Desenler, ağaç kalıplara işlenerek aktarılmaktadır. Tokat yazmalarında çoğunlukla kırmızının koyu tonları, bordo, patlıcan moru gibi koyu renkler hakimdir. Tokat'a ait iki özgün desen vardır. Bunlardan biri "Tokat İçi Dolusu" diğeri "Tokat Elmalısı" desenleridir. Bu desenlerden başka "Çengelköy" deseni de İstanbul menşeli bir desen olmasına rağmen Tokat'ta kullanılmaktadır. Tokat içi dolusu deseninin bozularak değiştirilmiş bir şekli "Tokat Üzümlüsü"dür. 40 yıl öncesine kadar beş büyük handa yürütülen yazmacılık bugün yalnızca Gazioğlu Hanında yapılmaktadır.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Dokumacılık: Halen Başçiftlik ve Almus-Muhat beldesinde halı dokumacılığı, Merkez-Günevi Köyünde el dokuması (peşkir, çarşaf, elbiselik kumaş), kırsal kesimdeki köylerde kilim, cicim, sumak, hasır dokumacılığı, Kızık köyünde Kızık kilimleri, Reşadiye Tozanlı köylerinde alaca çorap örücülüğü, heybe dokumacılığı ve Nebi köyünde folklorik giysi üretimi sürdürülmektedir.

Kuyumculuk: Diğer ürünlerin yanısıra, halen üretimi sürdürülen el işi Tokat bileziği kente özgü bir üründür. Tokat bileziği üç boyda üretilmektedir. 300 yıldır yapımı sürdürülen bilezikler geleneksel olarak düğünlerde takılmaktadır

TURİZM SEKTÖRÜNDE ARZ VE TALEP YAPISI

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI
TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

III -TURİZM SEKTÖRÜNDE ARZ VE TALEP YAPISI

1. İLDE YATAK ARZI

İl bütününde sektörün arz ve talep yapısını belirleyen veriler Kültür ve Turizm Bakanlığı istatistikleri ve Tokat İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü verilerine dayanmaktadır. Tokat İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün sağladığı tesislere ait veriler 2017 değerlerini yansıtmaktadır. İlde 2017 itibariyle konaklama tesisleri ve yatak mevcudunun dağılımı aşağıda sunulmaktadır.

Tablo 14: Tokat İlinde Mevcut Yatak Kapasitesinin Dağılımı (2017)

	TESİS	YATAK
TURİZM BELGELİ	13	737
BELEDİYE BELGELİ	23	1.132
TOPLAM	36	1.869

Kaynak: Tokat İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve Büro Çalışması

İlde Turizm Yatırım Belgesi almış halen Merkez İlçe'de 5, Turhal İlçesinde 1 tesis olmak üzere 6 tesis bulunmaktadır. Bu tesislerin toplam yatak kapasitesi 858'dir. İl merkezinde yatırım belgesi almış bir adet 5 yıldızlı, bir adet 4 yıldızlı ve üç adet 3 yıldızlı tesis ve Turhal'da bir adet 3 yıldızlı tesis bulunmaktadır. Tokat İli turizm işletme belgeli tesislerin 2017 yılına ait sınıflandırılması ilçeler itibariyle aşağıda verilmiştir.

Tablo 15: Tokat İlinde Turizm İşletme Belgeli Konaklama Tesislerinin Türlerine Göre Dağılımı (2017)

TESİS TÜRÜ	SINIFI	TESİS
TOKAT		
OTEL	4 Yıldız	1
OTEL	3 Yıldız	2
OTEL	2 Yıldız	3
MERKEZ İLÇE TOPLAMI		6
APART OTEL	-	1
ALMUS İLÇESİ TOPLAMI		1
OTEL	3 Yıldız	2
ERBAA İLÇESİ TOPLAMI		2
OTEL	3 Yıldız	1
NİKSAR İLÇESİ TOPLAMI		1
APART OTEL	-	1
REŞADİYE İLÇESİ TOPLAMI		1
APART OTEL	-	2
SULUSARAY İLÇESİ TOPLAMI		2
TOKAT İLİ TOPLAMI		13

Kaynak: Tokat İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve Büro Çalışması

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI
TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

İl içinde mevcut durumda Turizm İşletme Belgeli otellerin büyük kısmı il merkezinde yer almaktadır. Turizm İşletme Belgeli tesis bulunan diğer ilçeler Almus, Erbaa, Niksar, Reşadiye ve Sulusaray ilçeleridir.

Tokat İli'nde on yedi yıl içindeki yatak arzının değişimi aşağıda görülmektedir.

Tablo 16: Tokat İli Turizm (*) ve Belediye Belgeli Tesislerde Yatak Arzındaki Gelişim

YIL	TESİS SAYISI			YATAK SAYISI			ORT. TESİS BÜYÜKLÜĞÜ YATAK/TESİS		
	Turizm Belgeli	Belediye Belgeli	Toplam	Turizm Belgeli	Belediye Belgeli	Toplam	Turizm Belgeli	Belediye Belgeli	Toplam
2000	8	28	36	545	1.300	1.845	68	46	51
2010	8	-	-	759	-	-	95	-	-
2012	10	-	-	800	-	-	80	-	-
2017	19	23	42	1.595	1.132	2.727	84	49	65

Kaynak: Kültür ve Turizm İl Müdürlükleri ve Kültür ve Turizm Bakanlığı İstatistikleri ve Büro Çalışması

(*) Turizm İşletme ve Turizm Yatırım Belgeli Tesisler Toplamı

Kültür ve Turizm Bakanlığı istatistiklerinde belediye belgeli tesislerin 2006 yılından sonra bilgiler yer almamaktadır. Bu itibarla 2010 ve 2012 bilgileri verilememiştir. Ancak 17 yıllık süre içinde il geneline yatak kapasitesi önemli ölçüde arttığı ve bu artışın genelde turizm belgeli tesislerde olduğu görülmektedir. Bu süre içinde belediye belgeli tesislerde gerek tesis sayısı gerekse yatak sayısı açısından sayısal düşüş meydana gelmiştir. Tesis büyüklüklerine bakıldığında, belediye belgeli tesislerin büyüklüğünde çok az bir artış olmasına karşın, turizm belgeli tesislerde yaklaşık % 20 oranında bir artış olmuştur.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI
TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

2. İLDE TURİZM TALEBİ

İlde turizm talebinin yapısını ortaya koyabilmek için 2016 yılı için konaklayan kişi, geceleme, doluluk oranı verileri aşağıda sunulmuştur.

Tablo 17: İl Bazında Konaklama ve Gecelemeler (2016)

	KONAKLAYAN KİŞİ		GECELEME		ORTALAMA GECELEME		DOLULUK ORANI(%)	
	Belediye	Turizm	Belediye	Turizm	Belediye	Turizm	Belediye	Turizm
Yabancı	197	293	966	681	4.90	2.32	0,22	0,25
Yerli	108.244	70.609	128.847	95.147	1.19	1.34	29,49	35,35
Toplam	108.441	70.902	129.813	95.828	1.20	1.35	29,71	35,60

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı İstatistikleri ve Büro Çalışması

İlde konaklayan yabancı sayısı son derece azdır. Gerek belediye gerekse turizm belgeli tesislerde ortalama kalış süreleri iki günden az olup, doluluk oranları çok düşüktür. Yıllar itibarıyla, ildeki konaklama ve geceleme sayılarının Turizm İşletme ve Belediye Belgeli tesislere göre dağılımları aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 18: İlde Turizm ve Belediye İşletme Belgeli Tesisler Toplamında Konaklayan Kişi ve Geceleme Sayıları

YIL	KONAKLAYAN KİŞİ			GECELEME			YIL.ORT DOL.(%)
	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam	
2000	590	85.352	85.942	656	108.080	108.736	23.66
2010	1.006	136.962	137.968	1.585	167.654	169.239	26.56
2012	2.515	174.299	176.814	4.565	212.451	217.016	27.75
2016	490	178.853	179.343	1.647	223.994	225.641	32.21

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı İstatistikleri ve Büro Çalışması

Tesisler toplamında konaklayan kişi sayısında on altı yıllık süre içinde yaklaşık iki misli artış olmuş, geceleme sayıları da aynı şekilde artmıştır.

Tablo 19 : İlde Belediye Belgeli Tesislerde Konaklayan Kişi ve Geceleme Sayıları

YIL	KONAKLAYAN KİŞİ			GECELEME			YIL.ORT DOL.(%)
	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam	
2000	286	62.560	62.846	352	76.953	77.305	21,12
2010	368	74.631	74.999	469	93.682	94.151	24,66
2012	449	103.205	103.654	1.055	123.755	124.810	24,68
2016	197	108.244	108.441	966	128.847	129.813	29,71

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı İstatistikleri ve Büro Çalışması

2000-2017 yılları arasında toplam tesislerde % 8.55 artış gösteren doluluk oranı, belediye belgeli tesislerde % 8.59 artmıştır. Buna karşılık, turizm belgeli tesislerde artış yalnız % 5.68 olmuştur.

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI
TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Tablo 20: İlde Turizm İşletme Belgeli Tesislerde Konaklayan Kişi ve Geceleme Sayıları

YIL	KONAKLAYAN KİŞİ			GECELEME			YIL.ORT DOL.(%)
	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam	
2000	304	22.792	23.096	304	31.127	31.431	29.92
2010	638	62.331	62.969	1.116	73.972	75.088	28.95
2012	2.066	71.094	73.160	3.510	88.696	92.206	31.90
2016	293	70.609	70.902	681	95.147	95.828	35.60

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı İstatistikleri ve Büro Çalışması

İlde belediye belgeli tesislerde bu süreç içinde konaklayan kişi sayılarında % 72.55 artış olurken, turizm belgeli tesislerde bu oran % 207.00 bulmuştur.

İlde kaynaklara olan talebin belirlenmesi amacıyla, başlıca çekim noktalarına olan talebin belirlenmesi amacıyla Tokat Müzesi'ne bağlı müze ve örenyerlerinde ve diğer ziyaret edilen yerlerde ziyaretçi sayıları aşağıda verilmiştir.

Tablo 21: İlde Müze ve Ören Yerleri ve Diğer Ziyaret Edilen Yerlerin Ziyaretçi Sayıları

MÜZE VE ÖREN YERLERİ	2010	2012	2016
TOKAT MÜZESİ	41.858	13.767	21.676
LATİFOĞLU KONAĞI MÜZESİ	-	11.781	14.350
ATATÜRK EVİ VE ETNOĞRAFYA MÜZESİ	5.080	10.885	12.874
BALLICA MAĞARASI	-	61.671	78.128
TOKAT MEVLEVİHANESİ VAKIF ESERLERİ MÜZESİ	-	28.862	30.439

Kaynak: Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü verileri, Yerel Çalışma

İlde turizm talebinin en önemli odak noktası Ballıca Mağarası'dır. 2017 yılında, Eylül Sonu itibariyle Ballıca Mağarası'nın ziyaretçi sayısı 86.253 olarak tespit edilmiştir. Diğer değerlerin tümü Tokat il merkezinde yoğunlaşmıştır.

TURİZM ÖRGÜTLERİ VE TURİZM FAALİYETLERİ

IV - TURİZM ÖRGÜTLERİ VE TURİZM FAALİYETLERİ

1. KAMU KURULUŞLARI

1.1. TURİZM BAKANLIĞI BÖLGE TEŞKİLATI

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın il bazında teşkilatı il merkezinde yer alan Tokat Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü ve Taşhan'ın girişinde 1 adet Turizm Danışma bürosu bulunmaktadır.

2. ÖZEL SEKTÖR KURULUŞLARI

2.1. SEYAHAT ACENTALARI

Tokat İli'nde toplam 22 adet turizm acentası bulunmaktadır. Tüm acentalar A Grubu belgeye sahiptir. Bu kuruluşların 12'si Tokat Merkez, 6'sı Turhal, 3'ü Erbaa ve 1'i Niksar'da yer almaktadır. Acentaların genelde faaliyeti hac organizasyonuna yöneliktir.

3. TUR ORGANİZASYONLARI VE TUR GÜZERGAHLARI

3.1. MEVCUT TUR ORGANİZASYONLARI VE TURİZM FAALİYETLERİ

Son yıllarda ülke genelinde kültür turlarında büyük artış gözlenmektedir. Genelde bu turların büyük bir kısmı Ankara ve İstanbul kaynaklıdır. Tokat'ı içeren turlar birkaç günlük turlar olup, Amasya ve Çorum'u da kapsayan turlardır. İlde en çok ziyaret edilen yer Ballica Mağarası ve Tokat kent merkezindeki değerlerdir. Doğu Karadeniz Bölgesi genelinde yaylalara olan ve gelişen bir turizm talebi olmasına karşın, Tokat İli yaylarına yönelik bir talep yoktur. Tokat İlini içeren yönelik mevcut turların özet bilgileri aşağıda verilmiştir.

3.2. MEVCUT TUR GÜZERGAHLARI

İl genelinde belirlenen mevcut tur sayısı 7'dir. Turlara ilişkin özet bilgiler aşağıdaki tablolarda verilmiştir. Tablolardaki oranlar bu 7 tura göre yapılmıştır. Görüldüğü üzere turlar gerek geldikleri yerlere, gerek gezdikleri yerlere göre çok çeşitlenmiştir.

Bu 7 turun ortalama süresi 3 gün, ortalama geceleme süresi 1.57 gün, il içinde geceleme süresi ise 0.14 gündür. Yalnız bir tur bir gece Tokat'ta gecelemetedir. Düzenlenen turların üçü İstanbul, üçü Ankara ve biri Adana'dan gelmektedir. Tur güzergahına dahil edilen başlıca iller Amasya ve Çorum olup, bir tur Sinop ve Samsun'a kadar devam

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

etmektedir. Turların % 28.57'si havayoluyla, % 71.43'ü karayoluyla gerçekleşmektedir. Havayoluyla gerçekleşen turların giriş ve çıkış için Samsun ve Amasya havalimanlarını kullanmaktadır.

Tablo 22: Turların Giriş ve Çıkış Noktaları

TUR NO	GELİŞ GÜZERGAHI	GİDİŞ GÜZERGAHI
1	Ankara – Amasya (Karayolu)	Amasya-Çorum-Ankara (Karayolu)
2	İstanbul-Samsun-Amasya(Merzifon) (Havayolu)	Amasya - Samsun – İstanbul (Havayolu)
3	Ankara – Çorum (Karayolu)	Amasya- Ankara (Karayolu)
4	İstanbul -Amasya – Çorum (Karayolu)	Amasya – İstanbul (Karayolu)
5	Adana - Sivas (Karayolu)	Amasya – Çorum – Yozgat - Adana (Karayolu)
6	Ankara – Amasya (Karayolu)	Amasya -Çorum-Ankara (Karayolu)
7	İstanbul -Amasya (Havayolu)	Amasya – Sinop – Samsun – İstanbul (Havayolu)

Kaynak: Büro Çalışması

Tablo 23: Tur Güzergahlarının İl İçinde Gezdiği Yerler

GEZİLEN YERLER	TUR SAYISI	%
Balıca Mağarası	7	100.0
Gök Medrese	5	71.4
Latifoğlu Konağı	5	71.4
Taşhan	5	71.4
Sulu Han	4	57.1
Ali Paşa Külliyesi	3	42.9
Yazmacılar Han	3	42.9
Mevlevihane	3	42.9
Tokat Müzesi	3	42.9
Tokat Kalesi	2	28.6
Saat Kulesi	2	28.6
Atatürk Evi	2	28.6
Ulu Cami	1	14.3
Sulu Sokak	1	14.3
Deveciler Hanı	1	14.3
Niksar Kalesi	1	14.3
Niksar - Kırk Kızlar Türbesi	1	14.3
Niksar - Taş Mektep	1	14.3
Niksar - Delikli Köprü	1	14.3
Niksar - Arasta	1	14.3
Niksar - Cahit Külebi Mezarı	1	14.3
Niksar - Erzurumlu Emrah Mezarı	1	14.3
Zile Kalesi	1	14.3
Zile – Amasya Caddesi	1	14.3
Zile – Nasuh Paşa Camii	1	14.3

Kaynak: Büro Çalışması

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI
TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

Tablo 24: Tur Güzergahlarının İl İçinde Uğradığı Mola Yerleri

KISA (ÇAY) MOLA NOKTALARI	TUR SAYISI	%
Tokat-Taşhan	1	14.3
Tokat - Yüksek Kahve	1	14.3
Niksar - Nehir kenarı	1	14.3
Mahperi Sultan Kervansarayı	2	28.6

Kaynak: Büro Çalışması

Tablo 25: Tur Güzergahlarının İl İçinde Yemek Molası Verdiği Yerler

YEMEK MOLASI NOKTALARI	TUR SAYISI	%
Niksar Yağlıbasan Medresesi	1	14.3
Tokat Merkez	3	42.9
Mahperi Sultan Kervansarayı	1	14.3

Kaynak: Büro Çalışması

DOĞU KARADENİZ TURİZM MASTER PLANI
TOKAT İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

4. TURİZM EĞİTİMİ

Tokat ilinde gerek orta öğretim gerekse yükseköğretim seviyesinde turizm konusunda eğitim kuruluşların, 2017-2018 öğrenim yılı yıllık kontenjanları ile dökümü aşağıda verilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı verilerine göre il içinde turizm eğitimi veren ve Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi kapsamındaki tek kuruluş Evliya Çelebi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi olup toplam yıllık öğrenci kontenjanı 402 kişidir.

Tablo 26: Gaziosmanpaşa Üniversitesi Turizm Eğitimi Veren Bölümler (2017-2018 Öğrenim Yılı)

BÖLÜM ADI	YILLIK KONTENJAN
Zile Dinçerler Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu (Yiyecek ve İçecek İşletmeciliği ve Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Bölümleri toplamı)	108
Tokat Sosyal Bilimler Yüksek Okulu Otel, Lokanta ve İkram Hizmetleri Bölümü Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı	57
Niksar Sosyal Bilimler Yüksek Okulu Otel, Lokanta ve İkram Hizmetleri Bölümü Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı	36
Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı (Yüksek Lisans)	-
YÜKSEK ÖĞRENİM TOPLAMI	201

Kaynak: ÖSYM verileri

Gerekli yatırımların yapılması ve turist sayısının artırılması halinde turizm tesislerinde iş imkanlarının artmasıyla bu okullarda eğitim alan kişilerin bölge içinde istihdamı mümkün olacaktır. Turizmde çalışacak personelin eğitiminin yanı sıra halkın eğitimi de büyük önem taşımaktadır. Bu amaçla turizmin yerel ekonomiye sağlayacağı sosyal ve ekonomik faydaları her türlü yerel basın ve yayın organı ve yerel toplantılar ile yerel siyasetçiler ve kamu yöneticileri tarafından anlatılmalıdır. Turizm Master Planı'nın bir kalkınma projesi olduğu görüşü özellikle vurgulanmalıdır. Ayrıca, tüm okullarda konunun işlenmesi sağlanmalıdır.

EKLER

1. TOKAT İLİNDE YAPILAN ÖNEMLİ FESTİVAL VE YAYLA ŞENLİKLERİ

ETKİNLİĞİN ADI	TARİH
Hıdrellez Şenlikleri (Almus-Ataköy)	06-15 Mayıs
Zile Kiraz Festivali (Zile)	Haziran 2.Haftası
Su Festivali (Turhal -Ulutepe)	Haziran 2.Haftası
Gökal Belediyesi Çilek Festivali (Erbaa)	25 Haziran
Hasanşeyh'i Anma Ve Kültür Şenlikleri(Reşadiye-Hasanşeyh Belediyesi)	01-02 Temmuz
Yayla Şenliği Atasporu Güreş Etkinlikleri (Almus -Dikili Belediyesi)	01-02 Temmuz
Yayla Şenliği (Kınık Belediyesi)	09 Temmuz
El Sanatları Kültür Ve Sanat Festivali (Nebişeyh Belediyesi)	09-10 Temmuz
Geleneksel Yayla Şenlikleri (Erbaa Belediye)	15-17 Temmuz
Kuyucak El Sanatları Ve Kültür Festivali (Niksar)	17-18 Temmuz
Keten Çukuru Çitlice Festivali (Reşadiye -Kuzbağı)	23-24 Temmuz
Kültür Ve El Sanatları Festivali (Reşadiye -Büşürüm)	22-23 Temmuz
Dumanlı Benliyurdu Yayla Şenlikleri (Almus -Gölgeli)	23 Temmuz
Kurtgölü Kültür Festivali (Reşadiye -Kızılcaören)	28-30 Temmuz
Akarçay Kültür El Sanatları Ve Mahlep Festivali (Akarçay)	30 Temmuz
Çardak Belen Yayla Şenlikleri (Erbaa -Erdemli-Çatalan-Dokuzçam-Narlıdere-Kırıkgüney Köyleri)	30 Temmuz
Yeşilkaya Köyü Yayla Şenliği (Niksar -Yeşilkaya)	31Temmuz
Yavuz Sultan Selim Han Yayla Festivali (Selemen) (Reşadiye -Demircili)	05 Ağustos
Başçiftlik Kültür Ve Sanat Festivali (Başçiftlik)	05-06 Ağustos
Sorhun Köyü Geleneksel Yayla Şenlikleri (Niksar)	07 Ağustos
Özalan Kasabası Karakucak Güreşleri Yayla Şenliği (Niksar)	07-08 Ağustos
Domates Festivali (Pazar -Üzümlü)	Ağustos 1.Haftası
Sırlıklı Kültür Şenlikleri (Reşadiye -Yeşilyurt-Yeniköy-Çat ve Sazak Köyleri)	13 Ağustos
Çevrecik Kasabası Kültür Ve El Sanatları Festivali (Reşadiye)	13-14 Ağustos
Kazova-Kelkit-Topçam Domates Festivali (Tokat Merkez)	Ağustos 1-4.Haftası
Çatak Yaylası Şenlikleri (Erbaa)	20 Ağustos
Kul Himmət Kültür Ve Sanat Etkinliği (Almus -Görümlü)	21 Ağustos
Karkın Köyü Azizbaba Şenlikleri (Turhal)	Ağustos 4.Haftası
Turhal Kültür Ve Sanat Festivali	29 Ağustos - 04 Eylül
Keçeci Baba (Şah Mahmut Veli) Anma Töreni (Erbaa -Keçeci Köyü)	03 Eylül
Gözderesi Su Festivali (Turhal -Yenisu)	Eylül 1.Haftası
Geleneksel Üzüm Ve Yaprak Festivali (Niksar -Gökçeli)	26 Eylül
Zile Panayırı (Asırlık)	01-15 Ekim

2. TOKAT İLİNDE TESCİLLER

TOKAT İLİ TESCİLLİ DOĞAL VE ARKEOLOJİK DEĞERLER LİSTESİ			
NO	ADI	NO	ADI
1	Arısu Nekropolü, Arısu Köyü (Almus)	42	Kevgir Kalesi, Akgün Köyü (Erbaa)
2	Çayönü Köyü Nekropolü, Çayönü Köyü ()	43	Üçtepeliler Mevkii Tümülüsleri (Erbaa)
3	Maşattepe Höyüğü (Almus)	44	Karakaya Kasabası Camii (Erbaa)
4	Maşattepe Nekropolü (Almus)	45	Canbolat Köyü Mezarlık Alanı (Erbaa)
5	Omandibi Eski Camii, Omandibi Kasabası (Almus)	46	Çaypınar Mevkii Arkeolojik Alanı, Hacıbüyük Köyü
6	Serince Köyü Mezarlığı (Almus)	47	Gököl Beldesi Hamam Kalıntısı (Erbaa)
7	Hubyar Türbesi ve Tekkesi (Almus)	48	Kozlu Köyü Camii Minaresi (Erbaa)
8	Şaban Tepesi Mezar Alanı, Ormandibi Kasabası	49	Eski Hükümet Konağı (Erbaa)
9	Dikili Kasabası Merkez Camii (Almus)	50	Cumhuriyet Mah. 1 adet Konut (Erbaa)
10	Olukça Nekropolü (Almus)	51	İsmetpaşa Mah. 3 adet Sivil Mimari Yapısı (Erbaa)
11	Kaletepe Arkeolojik Sit Alanı (Artova)	52	Gaziosman Paşa Mah. Depo Binası (Erbaa)
12	Küpbaşı Tepe Mevkii Höyüğü, Yenice Köyü	53	Erek Mah. 2 adet Hamam (Erbaa)
13	Yenice Köyü Köprüsü (Artova)	54	Erek Mah. Mezarlık Alanı (Erbaa)
14	Yer altı Yerleşimi, Boyunpınar Köyü (Artova)	55	Gökçeli (Ladik) Höyüğü, Gökçeli Kasabası (Niksar)
15	Salur Köyü Camii (Artova)	56	Sultan Veyis Tekkesi, Şeyhler Köyü (Niksar)
16	Kuzuluk Höyüğü, Ağmusa Köyü (Artova)	57	Melikkazi Mezarlığı (Niksar)
17	Deveizi Tümülüsü, Ağmusa Köyü (Artova)	58	Hamidiye Köprüsü (Niksar)
18	Büyük Camii ve Minaresi, Kızılca Mah. (Artova)	59	Cerköyü Köprüsü (Niksar)
19	Satlıkbayır Yamaç Yerleşimi, Kızılca Mah. (Artova)	60	Talazan Köprüsü, Kelkit Çayı Üzerinde (Niksar)
20	1 Plan Sayılı Lojman (Artova)	61	Hun Tepesi Höyüğü, Buzköy (Niksar)
21	İstasyon Binası (Artova)	62	Leis (Korulu) Köyü Han Kalıntısı (Niksar)
22	İstasyon Mahallesi Köprüsü (Artova)	63	Kaletepe Yerleşim Alanı Boğazbaşı Köyü (Niksar)
23	Narpuzlu Tepe Yerleşimi, Fatih Mah. (Başçiftlik)	64	Fahrahatun Türbesi, Nekropol Alanı, Hamam Kalıntısı, Şapel, Gürçeşme Kasabası (Niksar)
24	Örümcektepe Mevkii Tümülüsü, Değirmenli Kasabası (Erbaa)	65	Kadir Koca Camii, Özalan Köyü (Niksar)
25	Tepecik Höyüğü, Karakaya Kasabası (Erbaa)	66	Arıpınarı Köyü Yerleşim Alanı (Niksar)
26	Kaleköy (Boğazkesen) Köprüsü (Erbaa)	67	Terzioğlu Köyü Arkeolojik Yerleşim Alanı (Niksar)
27	Kaleköy Kale ve Çevresi (Erbaa)	68	Kilise Tepe Yerleşimi ve Mezarlık Alanı, Beyçayırı Köyü (Niksar)
28	Kale Köyü Yerleşimi ve Kaya Mezarları (Erbaa)	69	Akıncı Köyü Camii (Niksar)
29	Feraye Mevkii Yerleşim Alanı, Kaleköy (Erbaa)	70	Çiçekli Köyü Taş lahitleri (Niksar)
30	Kızılçubuk Köyü Tarihi Mezarlık (Erbaa)	71	Manastır Mevkii Yerleşim Yeri, Serenli Beldesi
31	Kızılçubuk Köyü Tepeköy Höyüğü (Erbaa)	72	Hüseyingazi Köyü Höyük ve Nekropol Alanı (Niksar)
32	Höyüktepe - Yassitepe Höyüğü, Çandır Köyü	73	Kaya Paşa Mah. Köprüsü, Leylekli (Yılanlı) Köprü, Taş Köprü, Yalancı Deresi Köprüsü, Taşkemere Köprüsü, Çilhane ve Seymenler Köprüsü (Niksar)
33	Tepecik Höyüğü, Tanoba Kasabası (Erbaa)	74	Kayapaşa Mah. Yamaç Yerleşimi, Çığbaşı Yerleşim Alanı, Zindantepe Yerleşimi, Gaziosmanpaşa Mah. Arkeolojik Sit Alanı (Niksar)
34	Kilise Kalıntısı, Çamdibi Köyü (Erbaa)	75	9 adet kalıntı (Niksar)
35	Revakbaba Camii ve Türbesi, Çevresü Köyü (Erbaa)	76	13 adet Çeşme (Niksar)
36	Revakbaba Yerleşim Yeri, Çevresü Köyü (Erbaa)	77	Su Kaynağı Tonozlu Yapı ve Sarnıç (Niksar)
37	Silahtar Ömer Paşa Camii, Akça Kasabası (Erbaa)	78	6 adet Hamam (Niksar)
38	Horoztepe Höyüğü ve Nekropolü (Erbaa)	79	76 adet Sivil Mimari Yapısı (Niksar)
39	Simeri Kalesi, Simeri (Güveçli) Köyü (Erbaa)	80	Niksar Tarihi Orta Çarşı (Niksar)
40	Basamaklı Geçit (Sarnıç), Geyne Köyü (Erbaa)	81	Tamatorgus ve Kale Kiliseleri (Niksar)
41	Salkmören Köyü Camii (Erbaa)	82	Çilhane, Halil Efendi, Ulu Hüsam, Hanegan, Çöreği Büyük, Gazi Ahmet, Cin ve Han Camileri-Yağbasan, Kırkkızlar, Hacı Çıkrık Keykubar, Ak Yapı, Melik Gazi, Sunguriye, Seyit Nurettin Alparslan, Savcı Bey, Taceddin Doğan Şah Alp ve Yusuf Şah Türbeleri- Kulak Tekkesi- Ayvanözü Camii Minaresi (Niksar)

TOKAT İLİ TESCİLLİ DOĞAL VE ARKEOLOJİK DEĞERLER LİSTESİ

NO	ADI	NO	ADI
83	Yağıbasan Medresesi (Niksar)	111	Lıgla Höyüğü, Hasanşeyh Kasabası (Reşadiye)
84	Develik Kervansarayı (Niksar)	112	Evliya Tepesi Höyüğü, Nebişeyh Kasabası (Reşadiye)
85	Ardıçlı Köyü Hamamı (Niksar)	113	Dumanlıtepe Tümülüs, Nebişeyh Kasabası (Reşadiye)
86	Günebakan Köyü Merkez Cami (Niksar)	114	2 adet mezar ve mezarlık, Yağsıyan Köyü (Reşadiye)
87	Yakınca Mah. Camii (Gökçeli Camii), (Niksar)	115	Delikli Kaya Kaya Mezarı, Cimitekke Beldesi
88	Bozcaarmut Köyü Ahşap Mescit (Niksar)	116	Cimidede Türbesi, Cimitekke Beldesi (Reşadiye)
89	Harmancık Yamaç Yerleşmesi (Niksar)	117	Kızılcaören Eski Camii (Reşadiye)
90	Niksar Kalesi ve Çevresi Arkeolojik Sit Alanı	118	Şaban Tepesi, Bozçalı Beldesi (Reşadiye)
91	Efkerit Vadisi, Direkli Köyü (Niksar)	119	Kaleboynu Kalesi, Toklar Köyü (Reşadiye)
92	Çavundur Höyüğü, Dereköy Kasabası (Pazar)	120	Hacı Abidin (Ağalık) Konağı (Reşadiye)
93	Kale, Dereköy Kasabası (Pazar)	121	Malum Seyyid Camii ve Türbesi, Dutluca Kasabası (Sulusaray)
94	1 adet Sivil Mimari Yapı, Dereköy Kasabası (Pazar)	122	Alpudere Köyü Konuk Odası (Sulusaray)
95	Dökmektepe (Çayköy) Höyüğü ve Düzdökmektepe Höyüğü, Çayköy Köyü (Pazar)	123	Çataltepe Tümülüsü, Alpudere Köyü (Sulusaray)
96	Çayköyü Camii Minaresi (Pazar)	124	Ilıcak Tümülüsü, Ziyarettepe Tümülüsü ve Nekropolü, Ilıcak Köyü (Sulusaray)
97	Düzle Tepesi Nekropolü, Çayköy Köyü (Pazar)	125	Havuz Kalıntısı, Alanyurt Köyü (Sulusaray)
98	Bekçilitepe Tümülüsleri, Dereçaylı Köyü (Pazar)	126	Göktepe İkiz Tümülüs, Uylubağı Köyü (Sulusaray)
99	Dökmektepe Tümülüsü, Bağlarbaşı Köyü Üzümlören Beldesi (Pazar)	127	Harküstü Mevkii Arkeolojik Alan (Sulusaray)
100	Üzümlören Camii, Üzümlören Beldesi (Pazar)	128	Arkeolojik Yerleşim Alanı (Sulusaray)
101	Halil Bey Camii (Pazar)	129	Sulusaray (Kemerli) Köprüsü (Sulusaray)
102	Erkilet Mezarlığı, Seyitali Tekkesi Mezarlığı, Tekke Camii Haziresi (Pazar)	130	Sebastapolis Antik Kenti (Sulusaray)
103	Erkilet, Halil Bey ve Beyobası Hamamları (Pazar)	131	Medrese Kalıntısı, Gök Medrese, Danişmentli Medresesi ve Yağıbasan (Çukur) Medresesi (Merkez)
104	Mahperi Hatun Kervansarayı (Pazar)	132	153 adet Sivil Mimari (Merkez)
105	Eski Hükümet Konağı (Pazar)	133	5 adet konak (Merkez)
106	Pazar (Erkilet) Köprüsü (Pazar)	134	Horuç, Akdeğirmen, Gaybi Efendi, Ahmetağa, Mahmutpaşa, Genç Mehmet, Meydan (Gülbahar Hatun), Tatar Hacı, Rüstem Çelebi, Takyeciler, Ulu, Kadı Hasan (Düdükcü Ağası), Ahipaşa, Ali Paşa, Garipler, Yolbaşı, Behzat, Deve Görmez, Küçük Beybağı, Seyyit Necmettin ve Çay Camileri - Vezir Ahmet Paşa (Ebül Şems) Hanegahı - Kazancılar (Kundakçılar), Alaca, Acepşir ve Hacı Turhan Mescitleri (Merkez)
107	Ballica Mağarası (Doğal Sit Alanı), Ballica Köyü (Pazar)	135	Şeyh Mekkun, Ahi Muhyittin, Sümbül Baba, Velibaba, Burgaç Hatun, Sefer Paşa, Ali Tusi, Nurettin İbn-i Sentimur, Pir Ahmet Bey, Kitabesiz ve Murat Sevdakar Türbeleri - Mahmut Paşa Camii Haziresi - Halef Sultan Zaviyesi - Horozoğlu İmareti -
108	Kuyucak, Kodaman Tepe ve Tepedibi Höyükleri, Kuyucak Köyü (Reşadiye)	136	7 adet Çeşme (Merkez)
109	İskendi Höyüğü, Büşürüm Kasabası (Reşadiye)	137	Gıgıj Baba Mezarı, Şey Şirvani ve Dokuztaşlar Mezarlıkları Çay Mahallesi (Merkez)

TOKAT İLİ TESCİLLİ DOĞAL VE ARKEOLOJİK DEĞERLER LİSTESİ

NO	ADI	NO	ADI
138	Döküentaş Höyüğü (Merkez)	178	Dereyaka (Miskincik) Köyü Kilisesi (Merkez)
139	Tokat Kalesi	179	Dodurga Camii, Dodurga Köyü (Merkez)
140	III.Derece Seramikli Arkeolojik Sit Alanı (Merkez)	180	Emir Seyit Kaya Mezarı, Emirseyit Kasabası (Merkez)
141	Erenler Mezarlığı, Erenler Kümbeti (Merkez)	181	Bozatalan Köyü Cami ve Minaresi (Merkez)
142	Ali Paşa İşhanı, Gazioğlu İşhanı, Yazmacılar Hanı, Katırcılar Hanı, Suluhan, Taşhan, Devenci ve Paşa Hanları (Merkez)	182	Gökdere Köyü Cami (Merkez)
143	Mevlevihane Tekkesi (Merkez)	183	Gözova Camisi, Gözova Köyü (Merkez)
144	Arastalı Bedesten (Merkez)	184	Gümenek Höyüğü (Komana Antik Kenti), Gümenek Köyü (Merkez)
145	7 adet Hamam (Merkez)	185	Gümenek Köyü Kaya Mezarları (Merkez)
146	Hıdırlık Köprüsü (Merkez)	186	Gümenek Türbesi, Gümenek Köyü (Merkez)
147	Örtmeliönü Mah. 1 adet sivil mimari (Merkez)	187	Güryıldız Hamamı, Güryıldız Beldesi (Merkez)
148	Tabakhane, Hamzabey ve Kaya Camileri Örtmeliönü Mah. (Merkez)	188	Sivrice Tepeler Tümülüsü, Güzelce Köyü (Merkez)
149	Örtmeliönü Mah. Aile mezarlığı (Merkez)	189	Hasanbaba Köy Kilise Kalıntısı (Merkez)
150	Geyras Kalesi Geyras Mah. (Merkez)	190	Tümbek Mevkii Höyüğü, Kabatepe Köyü (Merkez)
151	Goduşun Köprüsü, Geyras Mah. (Merkez)	191	Kabatepe Köyü Yerleşim Alanı (Merkez)
152	Kızıklı I, II, III Köprüleri (Merkez)	192	Çamlıbel Kervansarayı (Çiftlik Han), Kargın Köyü
153	Aktepe Höyüğü, Aktepe Köyü (Merkez)	193	Kervansaray Köyü Kilisesi (Merkez)
154	Akbelen Roma / Bizans Nekropolü, Akbelen Köyü	194	Sivritepe ve Karatıcitepe Tümülüsleri İle Nügücüktepe Düz Yerleşimi ve Tümülüsü, Roma Havuzu, Kılıçlı ve Döllük Köyleri (Merkez)
155	Manastır Kalıntısı, Akbelen Köyü (Merkez)		
156	Kurban Tepesi ve Çiğdemli Tümülüsleri, Akbelen Köyü (Merkez)	195	Kızıl Köyü Aşılık Yerleşimi (Merkez)
157	Akbelen Camisi (Merkez)	196	Kızılöz Köyü Yamaç yerleşimi (Merkez)
158	Eze Köyü Tümülüsü (Merkez)	197	Kızılköy Tümülüsü, Kızıl Köyü (Merkez)
159	Kilisetarla Yamaç Yerleşimi, Avlunlar Kasabası (Merkez)	198	Kızıl Köyü Kaya Mezarları (Merkez)
160	Sepettepe Tümülüsü, Bakışlı Köyü (Merkez)	199	Eskibağlar Höyüğü, Kızıl Köyü (Merkez)
161	Beşören Höyüğü, Beşören Köyü (Merkez)	200	Küçükbağlar Köyü Kaletepe Kalesi ve Mozaikli Alan
162	Tümülüs, Ballidere Köyü (Merkez)	201	Ormanbeyli Köyü İşlik Alanı (Merkez)
163	Batmantaş Köyü Nerkropol ve Yamaç Yerleşimi (Merkez)	202	Ortaören Köyü Ziyaret Tepe Tümülüsü (Merkez)
164	Çiftlik Höyüğü, Behram Köyü (Merkez)	203	Ortaören Köyü Çamlıbel Mescidi (Merkez)
165	Behram Köyü Cami (Merkez)	204	Semerci Köyü Yerleşim Alanı (Merkez)
166	Tekağaç Tümülüsü, Bula Köyü (Merkez)	205	ETÇ Dönemi Yerleşim Alanı, Semerci Köyü
167	Büyükbağlar Köyü Yerleşim Alanı ve Kilise Kalıntısı	206	Sevindik Köyü Yerleşimi ve Kale Tepesi Yerleşimi (Merkez)
168	5 adet Köprü Çamlıbel Belediyesi (Merkez)	207	Söngüt Köyü Ali Paşa'nın Mezarı (Merkez)
169	Çiftlik Yamaç Yerleşimi, Çamlıbel Beldesi (Merkez)	208	Eskihan Yerleşimi, Tahtoba ve Uğrak Köyleri
170	Çamlıbel İ.Ö.O. , Çamlıbel Beldesi (Merkez)	209	Tahtoba Hanı, Tahtoba Köyü (Merkez)
171	Çamağzı Köyü Türbesi (Savcı Tekkesi), Çamağzı Köyü	210	Bekçitepe Höyüğü, Taşlı Çiftlik Köyü (Merkez)
172	Çamağzı Köyü Çeşmesi (Merkez)	211	Esmelerbaşı Yerleşimi, Uğrak Köyü (Merkez)
173	Çamağzı Köyü Hamamı (Merkez)	212	Dökmetepe Tümülüsü, Uğrak Köyü (Merkez)
174	Pir Mehmed Türbesi, Çöreğibüyük Köyü (Merkez)	213	Yağmurlu Köprüsü ve menfez, Yağmurlu Köprüsü
175	Çördüklü Kalesi, Çördük Köyü (Merkez)	214	Yazıbağı Köyü Höyük (Merkez)
176	Dayılıhacı (Yukarı Mahalle) Köprüsü (Merkez)	215	Yeniceköy Yerleşim Alanı (Merkez)
177	Dereagzı Köyü Kilisesi (Merkez)	216	Şeker Fabrikası Lojmanları (19 adet), Koloni evleri (12 adet), Sinema Binası, Lokanta Binası, Gar Binası, Hükümet Konağı, Meclis Binası ve konut (Turhal)

TOKAT İLİ TESCİLLİ DOĞAL VE ARKEOLOJİK DEĞERLER LİSTESİ			
NO	ADI	NO	ADI
217	Kentsel Sit Alanı (Turhal)	257	Ekinli Köyü Köprüsü (Yeşilyurt)
218	İskeletepe Yerleşimi, Ray Mah. (Turhal)	258	Nurinin Tepesi Nekropol Alanı, Gündoğan Köyü (Yeşilyurt)
219	Turhal Kalesi ve Surları	259	Kuşçu Höyüğü, Kuşçu Köyü (Yeşilyurt)
220	Kocakavak Ağacı, Tabiat Varlığı (Turhal)	260	5 adet Hamam (Zile)
221	Akyazı Höyüğü (Turhal)	261	Zile Kalesi
222	Ulu Cami, Kesikbaş Cami (Şeyh Mustafa Paşa Camii), Kesikbaş Türbesi, Ahi Yusuf Türbesi, Şh. Mehmet Nurullah Efendi Türbesi (Turhal)	262	Kaya Mezarı (Zile)
223	Turhal İlçe Mezarlığı	263	İstasyon Mahallesi Köprüsü (Zile)
224	Karataş Hamamı (Turhal)	264	Zincirli Süfla Nekropol Alanı (Zile)
225	Hıdırlık Köprüsü, Büyükkemer (Tozanlı) Köprüsü, Yeşilirmak üzeri (Turhal)	265	Hamamtepesi Tümülüsü I-II (Zile)
226	Devini Mağarası, Arzupınar Köyü (Turhal)	266	271 adet Sivil Mimari (Zile)
227	Devini Kale Kalıntısı, Arzupınar Köyü (Turhal)	267	4 adet konak (Zile)
228	Mercimek Tepesi Tümülüsü, Arzupınar Köyü	268	Elbaşoğlu Camii, Ulu Camii, Molla Yahya Camii, Kebir Musa Camii, Boyacı Hasan Ağa Cami, Yazıcı Camii, Huri Hatun Camii Minaresi, Kislik Camii
229	Mercimektepe Sivri Kaya Kaya Mezarı, Arzupınar Köyü (Turhal)		
230	Tembeltepe Höyüğü, Arzupınar Köyü (Turhal)	269	Şeyh Ethem Çelebi Camii ve Türbesi, Alaca Mescit Camii, Hacı İshak (İsmail) Paşa Camii, Dabakhane Camii, Binbaşoğlu Camii, Bedesten Camii (Zile)
231	Ayranpınar Yamaç Yerleşimi, Ayranpınar Köyü	270	Şeyh Muharrem ve Çay Mahallesi Mezarlık (Zile)
232	Bahçebaşı Köyü Roma Dönemi Su Yolu (Turhal)	271	Ağcakeçili Köyü Su Yapısı Kalıntısı (Zile)
233	Bahçebaşı Köyü Dökmetepe Höyüğü (Turhal)	272	Akdoğan Köyü Kaletape Mevkii Höyüğü (Zile)
234	Bahçebaşı Köyü Yerleşim Alanı (Turhal)	273	Ayvalı Köyü ova Tümülüsü (Zile)
235	Sarıtepe Tümülüsü, Bahçebaşı ve Uluöz Köyleri	274	Salsal Camii ve Türbesi, Boldacı Köyü (Zile)
236	Çaylı Köyü Antik Mezarlık (Turhal)	275	Tülüce Tepe Kalesi, Binbaşoğlu ve Belpınar Köyü
237	Çaylı Köyü Katmerkaya Yerleşimi (Turhal)	276	Bekçitepe Tümülüsü, Büyükaköz Köyü (Zile)
238	Dökmetepe Tümülüsü, Dökmetepe Köyü (Turhal)		
239	Erikditekte Köyü Çetinkaz Mevkii Nekropolü (Turhal)	277	Medresetepe Höyüğü, Büyüközlü Köyü (Zile)
		278	Kızılüzüm Mezrası Yamaç Yerleşimi ve Nekropolü, Ede Köyü (Zile)
240	Gümüştop (Dazya) Köyü Mozaik Kalıntısı (Turhal)	279	Emirören Kalesi, Emirören Köyü (Zile)
241	Gümüştop Köyü Zaviyesi (Turhal)	280	Emirören Köyü Köseletepe Höyüğü (Zile)
242	Gümüştop Köyü Höyüğü (Turhal)	281	Kapıkaya Mezarı, Evrenköy Kasabası (Zile)
243	Hasanlı Köyü Kiremitburun Kutsal Alanı (Turhal)	282	Güblüce Köyü Tümülüsü (Zile)
244	Kat Kasabası Boşluktepe Tümülüsü (Turhal)	283	Haramıkışla Köyü Tümülüsü (Zile)
245	Karkın Köyü Aziz Baba Türbesi (Turhal)	284	Hasanağa Köyü Köprüsü-I ve II (Zile)
246	Kızkayası Köyü Nekropol Alanı (Turhal)	285	Kaya mezarları-açık hava tapınağı ve nekropol alanı, İğdir Köyü (Zile)
247	Hutepe Höyüğü, Kuşoturağı Köyü (Turhal)	286	Asarkale Örenyeri, İğdir Köyü (Zile)
248	Boncuktepe Mevkii Tümülüsü, Konuluk Köyü (Turhal)	287	Kozoğlu'nun Sivri Yerleşimi, Karakuzu Köyü Yaylası (Zile)
249	Yumrutepe Tümülüsleri I-II, Necip Köyü (Turhal)	288	Karakuzu Köyü Köprüsü (Zile)
250	Necip Köyü Eski Cami (Turhal)	289	Yüzellik Tepe Yerleşimi ve Nekropolü, Kazıklı Köyü (Zile)
251	Samurçay Köyü İstasyon Binası (Turhal)	290	Ethem Bey Konağı, Kervansaray Köyü (Zile)
252	Sütlüce Köyü Hanönü Hamam Kalıntısı (Turhal)	291	Kireçli Köyü Camii (Zile)
253	Tatlıcak Köyü Arkeolojik Sit Alanı (Turhal)	292	Tolluktepe (Kocaş) Höyüğü, Kocaş Köyü (Zile)
254	Ulutepe Kasabası Mezarlık Mevki Höyüğü (Turhal)	293	Örenler Mevkii Yerleşim Alanı, Kurupınar Köyü
255	Yazıtepe Köyü Kurudere Nekropolü (Turhal)	294	Narlıkışla Köyü Mezar Tepesi Yerleşimi (Zile)
256	Balkız Höyüğü, Bahçebaşı Köyü (Yeşilyurt)	295	Özyurt Köyü Kaletape Yerleşimi (Zile)

TOKAT İLİ TESCİLLİ DOĞAL VE ARKEOLOJİK DEĞERLER LİSTESİ

NO	ADI	NO	ADI
296	Savcı Köyü Turnatepesi Tümülüsü (Zile)	305	Maşat Höyüğü, Yalın yazı Beldesi (Zile)
297	Aşık Mevki Nekropol Alanı ve Galeri, Selamet Köyü	306	Yalın yazı Camii, Yalın yazı Köyü (Zile)
298	Söğütözü Köyü Hamamtepe Nekropolü (Zile)	307	Hacıboz Köprüsü, Zile-Alaca Yolu Üzerinde
299	Söğütözü Köyü Höyüğü (Zile)	308	Yapalak Köyü Yerleşim Yeri ve Roma Dönemi Su Yolu (Zile)
300	Şeyh Nusreddin Camii, Haziresi ve Türbesi, Şeyh Nusrettin Köyü (Zile)	309	Yaylakent Köyü Köprüsü (Zile)
301	Temecük Köyü Köprüsü (Zile)	310	Şeyh Eyük (Şeyh Mehmet) Türbesi ve Haziresi, Yeşilce Köyü (Zile)
302	Üçköy Camii (Zile)	311	Evrenköy Mağarası Doğal Sit Alanı, Evrenköy (Zile)
303	Ütük Üyüktepe Höyüğü, Ütük Köyü (Zile)	312	Pazar Tepesi Yerleşimi, Yücepınar Köyü - Uzunöz Köyü (Zile)
304	Üyük Köyü Höyüğü (Zile)	313	Yıldıztepe Köprüsü, Yıldıztepe Köyü (Zile)

3. TOKAT İLİNDE MESİRE ALANLARI

TOKAT İLİ MESİRE YERLERİ LİSTESİ		
NO	MESİRE ALANI ADI	BULUNDUĞU İLÇE
1	TOKAT KENT ORMANI (GIJ GIJ TEPESİ MESİRE ALANI)	MERKEZ
2	GÜMENEK MESİRE ALANI	MERKEZ
3	NİKSAR AYVAZ KENT ORMANI	NİKSAR
4	ÜÇ TEPELER MESİRE ALANI	ERBAA

4. TOKAT İLİNDE ŞELELELER

TOKAT İLİ ŞELELELER LİSTESİ		
NO	ŞELELE ADI	BULUNDUĞU İLÇE
1	OCAKLI ŞELELESİ	PAZAR
2	GÜNDOĞDU ŞELELESİ	REŞADİYE

5. TOKAT İLİNDE KAPLICALAR

TOKAT İLİ KAPLICALAR LİSTESİ		
NO	KAPLICA ADI	BULUNDUĞU İLÇE
1	ZİMAV KAPLICASI	REŞADİYE
2	SULUSARAY KAPLICASI	SULUSARAY

6. TOKAT İLİNDE YAYLALAR

TOKAT İLİ YAYLALARI		
NO	YAYLA ADI	BULUNDUĞU İLÇE
1	ÇAMIÇI YAYLASI	NİKSAR
2	SELEMEN YAYLASI	REŞADİYE
3	KARAÇAM-DÜDEN YAYLASI	BAŞÇİFTLİK
4	AKBELEN YAYLASI	MERKEZ
5	BATMANTAŞ YAYLASI	MERKEZ
7	DUMANLI YAYLASI	ALMUS
8	BOĞALI YAYLASI	ERBAA

7. TOKAT İLİNDE AVLAKLAR

TOKAT İLİ AVLAKLAR	
NO	AVLAK ADI
1	ERBAA GENEL AVLAĞI
2	TURHAL GENEL AVLAĞI
3	İĞDIR DEVLET AVLAĞI
4	TURHAL DEVLET AVLAĞI
5	ZİLE DEVLET AVLAĞI
6	PAZAR DEVLET AVLAĞI
7	YEŞİLYURT DEVLET AVLAĞI
8	ÇAMLIBEL DEVLET AVLAĞI
9	BAŞÖREN DEVLET AVLAĞI
10	TOPÇAM DEVLET AVLAĞI
11	ALMUS DEVLET AVLAĞI
12	ÇİLEHANE DEVLET AVLAĞI
13	REŞADİYE DEVLET AVLAĞI
14	BAŞÇİFTLİK DEVLET AVLAĞI
15	ÇAMIÇI DEVLET AVLAĞI
16	ERBAA DEVLET AVLAĞI